

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Nagy megfélekedezés.

Irta: Mezei Ernő.

Tarthatatlan helyzet! Utálatos helyzet! Válságos helyzet! Szakadás, bomlás, felborulás és felfordulás! Csupa ilyen feketébbnél-feketébbre festett helyzetképeket vonultatnak el mostanában szemfényvesztő kinematografiai gyorsasággal a kíváncsi újságolvasó előtt. Az újságolvasó pedig néz és bámul, egyik csodálkozásból a másikba esik, még egyre kíváncsibbá is lesz. Nem érti, mért kellett ennek a fekete mutatványos sorozatnak ily hirtelenül és ily tömegesen napirendre kerülnie és nem érti az egyes fekete darabok egymásra való vonatkozását. Leginkább megütik közük azon, hogy egész más mutatványos programmal ígértével csalták be bámuló közönségnek, mint amit most oly szorgosan, oly kitaratóan eléje büvölnek. Tetszik tudni, a falra festett ördögök, ha még oly veszettül rángatóznak is és akármilyen hosszasan lógó és tüzet okádó nyelvvel yannak is fölszerelve, hamar unalmasakká válnak.

Mi az annyira dühöngő válságnak igazi oka, mi a terjedelme és célja? A pártok koalíciós viszonya tarthatatlanná vált, úgy beszélnek, az eredeti elvi ellentétek szétfeszítik a mai kormányzatnak és a mai többségi szervezetnek kereteit. Á la bonne heure! Ha a nagy koalíciós szerelemből kifogyott a szusz, miattunk leszállhat a sötét Or-

kusz fenekére. Annak idején, amikor függetlenségi tekintélyek és aprószenetek nagyképien azt hirdették, hogy a függetlenségi kijelentések alapján és függetlenségi választók bizalmából nyert mandátumuk ezuttal koalíciós alakuláshoz, koalíciós programhoz van kötve, mi bátrak voltunk őket figyelmeztetni arra, hogy ez a felfogás minden parlamentáris igazság fejtetőre állítása. A választóközönség bármilyen pártot csak a maga külön létjogaért alkot meg és küldhet ki, bármely párt akkor léphet más pártokkal koalíciós kötésbe és akkor bonthatja ezt fel, amikor saját létjoga szempontjából és saját céljainak előmozdítására szükségesnek vagy helyesnek találja. Hát ha immár lekopott a pártokról a sok puhán tapadó felület és immár úgy érzik, hogy az elvek kemény magjai érdesen horzsolják egymást, bizonyára a legokosabb, ha jobbra és balra szétválnak. A jó közönség persze csóválja fejtét, miféle csodás végig folyamat mehet itt végbe, amikor pillanatnyi fölvételek szerint majd tökéletes elvi fuzióról, majd tökéletes elvi szétválásról beszélnek az emberek.

Csak ne tessék megfélekedezni, hogy a mostani pártkoalíció esetében van még egy más, föltétlenül kötelező tekintet is. A koalíció minden egyes pártja a paktumos kormányvállalás révén az uralkodóval szemben is, az általános választások fórumán a nemzet egyetemével szemben is a leghatározottabb és a leg-

ünnepelesebb kötelezettséget vállalt arra, hogy egyéb kötelezettségei mellett (amelyeket idáig teljesen le is rovott) a nagy választási reformot fogja megalkotni. Ennek az országgyűlésnek nemzeti kiküldetése, sőt alkotmányos jogcíme igazában csakis ezen a reformfeladaton sarkall. Akár koalíciós viszonyban maradnak, akár nem, ez a kötelezettség minden egyes képviselőnek lelkiismeretére van betáblázva. Erre a kérdésre van a mai alkotmányos helyzet a maga egészében föltéve. Ebben van az idők nagy válsága, nemzeti történelmünknek elodázhatlan fordulata kifejezve. Semmi más kérdésre nincs felelet, semmi válság meg nem oldható anélkül, hogy ennek a centrális kérdésnek kapcsolatába ne kerüljön. Ha valaki új pártalakuláson törli a fejét, ha a múlt nagy küzdelmeit újra fölvenni akarja, vagy mint Kossuth Lajos 48-ban az élet-halálharcz közeledtére mondta: ha bárkinek van egyéb jogos panasza, fájó sérelme, várjon még egy darabig, fájjon még egy kissé, míg a nemzet legválságosabb feladata megoldva nincsen.

Vajjon mi is történt, hogy most csak ráeszmélni is alig lehet erre a nagy sorskérdésre, amely még tegnap a közlelkiismeretnek leghatékonyabb hajtóerejével működött? Talán hirtelen megszínai földrengés szaggatta fel alkotmányos életünk talaját, egyszerre temérdek egyéni érvek és szükség omladéka alá temetve a közszellem munkáit?

A szép káplár . . .

Irta: Móricz Pál.

(Utánpótlás tilos)

I.

Alexander Laki, káplár a 6-ik századtól, azon pompás katonák közé tartozott, akiket még az ujonczkori tornyos sapka, szegekkel kivert bakancs, foltos ruházat sem torzított maskarává. Férfiúi dőltségével még ebben a madárijesztő gunyában is kivált a többi esetlen ujoncz közül. Midőn pedig káplár lett és tábornok vizsgálta a garvizont, rendszeren Laki káplárt parancsolták a szolgálataira. Ezek az öreg főtisztek még beesülik a daliás katonaaanyagot. Fialat kadétkorukra emlékezteti őket.

— A szép káplár! — az ezredben neveztek el így Lakit, aki birtokos családból származott és miután a kadétkolából kiesapták, özvegy édesanyjánál gazdálkodott. Ezen urfi életből sorozták be katonának és mivel erővel, egészséggel bírta, beletörődött az elmelölözhetetlen állapotba s ha a szolgálat engedte, feljárogatott az ezred állomáshelyén lakozó rokonaihoz. Mádné volt az egyik rokona. Gazdag, fiatal, szép özvegy asszony, akinek a kegyét szívesen kereste Stark kapitány is. Amolyan „harapófogónak“ minősített rideg katona, ki a szobapadlón talált szalmaszál miatt megrengette a századot és kegyetlen szavával képes volt megrikadni a legdurvább parasztkakát is... Ugyanezen

Stark kapitány volt a 6-ik század parancsnoka. És a kapitánynak már az sem volt inye szerint, hogy az előtte semmiemberrel (akiből voltaképpen ő teremtett valamit: altisztet!) a kedves uriháznál olykor találkozott. De még inkább ingerelte, midőn látta, hogy Mádné milyen rokonilag, meghittent érintkezik vele. Egy olyan emberrel, kinek még a nevét sem szükséges észben tartani. Elég a fegyverszámát tudni. Hisz a fényesen karikázó puskaesőben is akad egy porszemecske. A kegyelvasak tövében is rejtőzködhetik rozsdafolt... Ilyenképpen káplár Lakit is könnyen rudvégre fogta Stark kapitány és ugyanez ránehezedett a káplárra.

— Káplár Laki! Maga nem kisasszony. Maga ne nagyságos uraskodjék itt. Még gigerli cipő kell neki, bent a kaszárnyában, kint a gyakorlóterén egyre süröbben hangoztatta a kifogást, majd következtek a büntetések is. Különösebben akkor támadt fel a Stark kapitány vak dühe, midőn Mádnéval is szakításra került a sor. A Stark kapitány szava rekedtebben, érdekebben hangzott az esős időben megereszkedett dobbórnél.

— Jól van! Isten áldja szép asszony... Soha nem felejttem ezt! Ugyanis elkövetkezett az az idő, hogy az egyik délután Stark kapitány elsőbb szerelemről beszélt Mádnénak. Aczélszürke szeme vágytól lobogott... Szeretem! Legyen a feleségem! Katonás rövidséggel kérdezte az asszonyt.

Mádné kaczerán csapta össze legyezőjét. Nyár volt. Virágillatok lengedeztek az öreg diófa körül.

— Kapitány uram, az Istenért! Hova gondol?

Stark kapitány közelebb hajolt az asszonyhoz.

— Elég fiatalnak érzem magamat.

— Kapitány uram! Talán még én sem vagyok olyan rettenetes öreg anyó?

Stark kapitány nem engedte tréfára váltani a beszélgetést.

— Vagyonom is van. Pár év múltán örnagy leszek.

Nyár volt. A lugasra halavány rózsák bokréája borult. Barna szemét közömbösen emelte fel az asszony.

— De kérem, kapitány ur! Honnét gondolja, hogy engemet annyire érdekel a kegyed ranglisztája?

Stark kapitány ütődötten tekintett Mádnéra.

— Kérem, hogy értsem ezt?

Miközben egy róza bimbóját tépdeste, Mádné is elkomorlyodott.

— Mi joggal vallat engem a kapitány ur?

— Mert szeretem.

— Hisz' én meg mást is szerethetek.

Stark Nepomuk János kapitánynak szívébe nyilalt valami s magafeledtében otromba szó tört fel ajkáról.

— Talán már üdvözölhetem is?... Pedig még soká szabadul az a szerencsés káplár. Mádné lángba borult arcczal ugrott fel.

— Kapitány ur, egy védtelen nőt sértegetni nem nagy dicsőség.

Vagy hogy a bank-kérdés elemi erővel nyomult az előtérbe és új válságok viharzásával sodorta tova politikai tényezőinket? De a bank-kérdésnek épp ez a nevezetes időbeli beállítása és ez a különös kihatása a választási reformra olyan valami, ami rejtelmossé teszi mindezeket a tarthatlan és válságos helyzeteket, teszi bizony gyanússá is a sötétre mázolt helyzet-kulisszák ide-odatologatóit. A bank-kérdés lényege kezdettől fogva abban állt, hogy a nemzeti közvélemény igenis a teljesen önálló bankot követeli. Ha ezt a követelést, amint azt jogosan föltenni lehet, a parlament függetlenségi többsége komoly elszánással magáénak vallja, egyszerűen annak kellett volna mindjárt elején történnie, hogy sok okoskodás és tanulmány és tekerítés nélkül ezt a jogos akaratát a kormánynak parlamenti kötelezettség erejével írja elő. Pedig hát ahogy jöttek, mentek hónapok és évszakok, elég rendszeres beosztással, csak fura nekikészülődések és komikus meghátrálások estek meg. Tizenöt hónapja működik egy bankbizottság, amely idáig szerfölött vigyázott rá, hogy véleményét korán meg ne ismertesse és az igazi bank-kérdés fejlődésére semmi befolyást ne gyakoroljon, de hajánál fogva elő tudja rántani a kérdést arra, hogy érthetetlen parlamenti bonyodalmak Damokles-kardját lebegtesse a koalíciós pártok fejei fölött. Ezzel el is tudták érni, hogy minden belső igazságtalanság nélkül a választási reform taktikai összefüggésbe jutott a fuziós tervekkel, a fuziós, illetőleg antifuziós tervek meg összeszűrődtek a bank-kérdéssel. Most nagyon sürgős minden adójavaslat, sürgős különösen a katolikus kongrua, szörnyen sürgős a miniszteri ambíciók minden korcsosulása, de amit mindenki tökéletesen és véglegesen elfelejtett: a választási reform.

Pedig, hajh, valamennyien — még akkor is, amikor a darabontkormány szörnyű próbája alól kikerül-

tünk — egyhanguan és elkeseredett kiáltozással hirdettük, hogy összes erőink megfeszítésével a legsürgősebben föl kell emelnünk a választási reform szabályozó gátját, nehogy ennek a kérdésnek folyton dagadó folyamából egy mindent elmerítő özönvíz törjön a magyarság nemzeti létére. Ha sürgősnek tartották az új választási törvényt, akik a kérdés körül a tömegszenvédeleket korbácsolják fel, még sürgősebbnek ismerték fel, kik éppen meggátolni kívánták, hogy ez a kérdés a felizgatott szenvédelek sodrában üzessék nekünk idegen partok felé, vagy újra a bécsi hatalmi kalózság zsákmányává váljék. „Hannibal ante portas”: ez maradt a magyar közvélemény intó és sürgető szava. Ugy is hitte még az utolsó időkig ez a magyar közvélemény, hogy bizó megnyugvással nézhet elébe a kitűzött feladat teljesülésének. Amikor kemény munka, sokszoros meghányás, új és új megfontolás után a kormány végül egyberötta a nemzeti érdekek számbavételén alapuló reformjavaslatát, amikor buzgó, fáradságos utánajárással sikerült lecsilapítani a király paktumos aggodalmait is, amikor a koalíciós pártok is közös eszmei alapon bíralták a heterjesztett javaslatokat, már közvetlen és megrendíthetetlen következésnek látszott, hogy túl minden koalíciós kérdésen és tekinteten, a választási reform, mint a nemzeti szolidaritásnak pártokon fölül álló kötelezettsége fog megvalósulni. Elhittük még erről a parlamentről is, amelynek különös fogyatékosságai napról-napra szemszűrőbben nyilvánultak, hogy éppen erre a speciális és legfőbb feladatára annál jobban van előkészítve és képesítve. Egy pillanat, éppen az utolsó pillanat elég volt arra, hogy mindez, mint szívárványos káprázat, ködfelhőkbe foszoljon szét. Az egyéni és párturalmak szabad versenyének egy-két éve elég volt arra, hogy a mi kis parlamenti stréberkedés hősei és a par-

lamenti diplomataság ravaszai már csak a hatalom himes versenygyepét és az udvari kegy tünde napsugarainak csillogását lássák maguk előtt. És most is, amikor válságokat emlegetnek és ergetnek egymás ijesztésére, pillanatig sem jut eszükbe, hogy mától holnapra beborulhat az alkotmányosság ege s a megoldatlan választási kérdés örvényléséből majd diadalmasan, ellenállhatatlan, a nemzeti közvélemény minden szervezetét szétbontó erővel támad fel a megújított Kristóffy-reformerség is. Vigan, szinte lelkesedve hajóznak lefelé a folyton gyorsuló folyamon, amely feltartóztatlanul a Niagara vizeséseihez viszen. Mintha csak a közeledő örvény szédítene el őket, még kedvező szélre magyarázzák a tajtékzó habokat, önyik kezét is belemártja, abban a képzelődésben, hogy ez az a zavaros, amelyben könnyen halásznia lehet.

Vajjon micsoda számadást tesznek a nemzet előtt? Hogy ők maguk ir-
tózatos esésben rivakukat szeghetik, elégséges igazolás lehet-e ez arra, hogy törekeny és elveszésnek szánt sajkájukon koczkára vetik a nemzet sorsát.

Budapest, márczius 5.

A képviselőház hétfőn, délelőtt tíz óra-
kor folytatja az adóreform részletes tárgya-
lását. Az ülés végén interpellációk lesznek.

Gróf Andrássy bécsi utazása. Egy mai reg-
geli lap azt a hirt közli, hogy gróf Andrássy Gyula
belsőügyminiszter politikai ügyben vasárnap Bécsben
időzött és a királynál is kihallgatáson volt. Ezzel
szemben a *Budapesti Tudósító* illetékes helyről
arról értesül, hogy ez a hír nem felel meg a valósá-
gának, gróf Andrássy Gyula vasárnap nem volt
Bécsben.

A honvédelmi miniszter Bécsben. Bécsből je-
lentik, hogy *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi minisz-
ter *Kubinyi* százados, parancsörtszt kíséretében ma
Bécsbe érkezett. A honvédelmi miniszterrel együtt
érkezett *Bolgar* Ferenc államtitkár is.

— Jól van no! Csak tréfáltam. Hehe!
Isten vele, szép asszony... Pezkesen távo-
zott a kapitány. Ezen időtől még ádázabbul
vetette magát a káplárra. Lakit gyanúsította
az asszonyi szeszély miatt is... Vérig inge-
relte az alája rendelt katonát. Persze mindig
fedezte magát a szabályzatokkal. De, így is
végzetes hatalom ez. Tested-lelked pozdor-
jává töri. Akkor taszit gyalázatba, bünte-
tésbe, midőn dícséretet vártál. Veszendő em-
ber az olyan, kire így ránehezdedtek. Nem
védi sem türelem, sem alázkodás. Hanem ha
valóságban is volna gyilkos tekintet, nem
élt volna sokáig Stark kapitány. Mert amit
a száj el nem mondhat, amit az ütésre inge-
relt izmok meg nem cselekedhetnek, az őrzü-
let hevítő dühét kifejezi a szem, midőn a ka-
tona mellett feszítve „vigyázz”-ban meresz-
kedik parancsnoka előtt... Laki káplár sze-
méből is cikázva lángolt a halálos harag
delejes áramlata. Talán a durva Stark kapi-
tány is sejdítette, hogy ettől a vérig hajszolt
embertől félnie kell? Vagy úgy lehet éppen
arra törekedett a kapitány, tehetetlen düh-
ben hátha megfelejkezik ez az ember? Szi-
laj kezét felemeli?... Ekkor, no majd ek-
kor!... Stark kapitány ösmerte a katoná-
törvények büntető cikkeit. Halálmadár tol-
lával irták ennek a törvénynek minden be-
tűjét.

II.

Harezszerű ezéllövésre indult az ezred.
Nyenkor papírvázákra lövöldözik az aczél-
fejű golyókat. Mintha csak a halál angyalát

hallanád lihegni, úgy zizeg az aczélgolyó.
Átfurja az izmot, csontot, ha emberre talált.

Mielőtt a lövést megkezdték volna, Stark
kapitány ismét összekapott Laki káplárral.
Gyalogos Kácsa fegyverét talált hibát a ka-
pitány. Az is igaz, hogy ez a gyalogos Kácsa
czudar, piszkos, hanyag katona volt. Az is
igaz, hogy éppen a Laki káplárságába tarto-
zott gyalogos Kácsa...

Stark kapitány néhány lépést elől, ol-
dalt állott a századtól. A halmon egyedül.

— Káplár Laki, hozzám!

Laki káplár szilárd lépésben indult a ka-
pitány felé. Azonban a domb alatt megbot-
lott valami füves hoporjában.

— Rézseg. Diszúó! Stark kapitány
mondta ezt. Sőt a szárnyon álló katonák
mintha ilyesmit is hallottak volna: — Persze,
telik a szeretője pénzéből... Mert az sem
jobb! Csuf szavak kíséretében valami női ne-
vet is említett a kapitány.

Laki káplár előre lépett:

— Kapitány ur, ez beestelenség.

Stark kardjához kapott. Aztán mégis
fékezte dühét.

— Mars a helyedre. Reggel pedig kihall-
gatásra.

Laki káplár elfehéredett. Miközben a
jobb szárny második sorában, tisztési helyére
lépett: ajkát véresre harapta.

Gyalogos Kácsa valami bolondot sugott
pizse Pelyvás komjának, de a nevetés torku-
kon akadt.

Fegyverlövés dördült. Élesen, magáno-
san süvítő lövés a harmatlepett, csendes
pusztán...

A jobbszárnyon rémületes kavarodás
támadt.

— Káplár Laki lött!

— Laki káplár lött! — össze-vissza kia-
báltak a katonák.

— ... A kapitány urra! — de ezt már
csak suttegvá mondták.

Stark kapitánynak éppen a feje mellett
süvöltött el a golyó. Bár elsápadt, de azután
ismét felharsant guyyoros hangja.

— Hitvány, kutya! Így tanultál meg
lőni? — Stark kapitány Laki káplár mellé-
ről csufondárosan tépte le a lövésbojtot. A
harmatos fübe táposta a gömolyű, puros ró-
zsákat.

Kreiner hadnagy, a mindenhol jelen
levő, nyurga zászlóaljsegédtiszt, borzongva
sugta oda Pungorovits kadétnak.

— Micsoda katona! Micsoda ember...

Pungorovics kadét areza fakóra vált.
Gyermekes, kerek szeme szinte felakadt a ré-
műlettől, midőn Laki káplárból kitört az
örjítő düh.

— Beestelen! Hitvány! — Féktelen erő-
vel dobta el magától társait, az őrmestert,
aki éppen kezét akarta megkötnöni. Stark
kapitányra vetette magát.

— Ach, Gott! — Stark kapitány kezében
megvillant a kard, de nem sujtathott vele.
Laki káplárt a földre rántották a katonák...
Még a szuronyok között is azt kiáltozta a
szerencsétlen, elveszett ember.

— Csak a fűrre ne ütötte volna félre a
fegyveremet... Most nem élnél kutya!

Válságos helyzet.

— Forrongás a bank körül. —

Budapest, márczius 5.

A válságos helyzetnek ma nem voltak külső megnyilatkozásai. Sőt úgy látszott, hogy mára minden kavargó hullám elsimult, pedig ez a csönd csak látszat. A minisztertanács tegnapi határozata — amint már kifejtettük — nem jelent egyebet a válság kitörésének egész rövid időre való elhalasztásánál. A minisztérium kezéből kisiklott a kormányzás gyepelője s amely pillanatban egy kormány ilyen bizonyítékát adja gyöngeségének, minden parlamenti tanulság szerint már nem lehet a helyzet ura és nem tudja vezetni az ország ügyeit. Valószínűnek látszik, hogy a kormány mai alakulásában nem maradhat a hatalom polezán s a következő kormánynak — jó szerencse lesz, ha a mostani kabinet nagyrészből tud megalakulni — parancsoló kötelessége első sorban is az, hogy a parlamentben a pártokkal rendet teremtsen. Mert egy kormány — a mostani tanulságok alapján ezt bátran el lehet mondani — nyugodtan munkálkodhatik, ha bármilyen nagy ellenzéki párt áll is vele szemben, de ha az őt támogató többség nem követi őszinte bizalommal, nem ruházza rá a vezetést, annak még a taktikai részét is, az a kormány a meglepetések sulya alatt elveszti minden erőforrását, az a kormány nem tud megállani a lábán. Válság van. A minisztérium ugyan még nem demissionált, de a politikusok, beavatottak és kevésbé beavatottak, befejezett tényként emlegetik, hogy a kabinet a jövő héten az uralkodó elé járul s beadja lemondását. Hogy mi lesz ezután, azt ma még bajos megmondani. Egyelőre sötétben tapogatódzik mindenki s csak annyi bizonyos, hogy a beállott sulyos helyzetet nem lehet görögütizes tüntetéssel orvosolni.

A válság ki fog törni a jövő hét második felében, azoknál az okoknál fogva is, amelyeket mai számunkban egy kiváló államférfiu információi alapján megírtunk. Addig a kormány igyekszik rendezni a még függőben levő kormányzati ügyeket: a képviselőházzal befejezteni az adóreform tárgyalását és elfogadtatja a kongrua-javaslatot is, valamint a főrendiházzal hasonlóan elintézteti ezeket a törvényjavaslatokat.

Ugyan ez alatt az idő alatt véget érnek a banktárgyalások is. A szakelődők tárgyalása előreláthatólag már holnap befejeződik és a jövő hét közepén Bécsben *Wekerle Sándor* miniszterelnök az osztrák kormányval folytatott közvetlen érintkezés után konstatálni fogja, hogy a *kartelbank tervezete alapján a meg egyezés nem jött létre*. Ekkor pedig megszűnik a kabinet tagjai között a szolidaritás, s így elkövetkezik a lemondás ideje. A kormány egyik tagja ki is jelentette ma:

— Ne áltassuk magunkat. A válság itt van. Most már csak a függő ügyek likvidálása történik.

Körülbelül ilyen értelemben tett ma jelentést gróf *Zichy Aladár*, a király személye körüli miniszter a királynak is, aki elé a kormány megbízásából járult.

A függetlenségi párt hétfői értekezlete is igen nevezetes eseménye lesz a válságnak. A párt ezen az értekezleten nagy nyomatékkal fog állást foglalni az önálló bank mellett és nagy lelkesedéssel fogja dokumentálni *Kossuth Ferencz* iránt érzett bizalmát.

Gróf Zichy Aladár a királlyal.

Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta gróf *Zichy Aladárt*, a felség személye körüli minisztert, aki jelentést tett a felségnek az általános politikai helyzetről. A miniszter ez alkalommal a magyar kormány nevében jelentést tett a legutóbbi napok eseményéről és az azok folytán előállott parlamenti helyzetről, valamint a legközelebbi időben várható fejleményekről. Miután dr. *Wekerle* miniszterelnök az adóreform tárgyalása miatt nem hagyhatja el Budapestet, a felség személye körüli minisztert bizták meg e jelentés megtételével.

A banktárgyalások.

Bécsből jelentik, hogy az osztrák és magyar pénzügyi szakreferensek napról-napra folytatják tanácskozásukat az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának megújításáról, helyesebben a bankkérdésről. A tárgyalás már eljutott a magyar kormány javaslatának megvitatásáig.

Papp Elek miniszteri tanácsos, akit a kormány az osztrák kormányval való tanácskozásokra küldött fel Bécsbe, ma visszatért Budapestre. *Papp Elek* azért utazott vissza, hogy a kormánytól a további tárgyalásokra információkat szerezzen.

A bécsi tárgyalások ugyanis az eddigi négy ülésen eljutottak odáig, hogy a magyar szakelődők a kartelbankra vonatkozó tervet részletesen előadták és az ezután következő vitában az osztrák szakelődők tisztázták az osztrák álláspontot. A referensek természetesen nem határozhattak, de az eddigi tárgyalásokból kiderült már, hogy az osztrák kormány nem fogadja el a kartelbank tervét, és *Papp Elek* miniszteri tanácsos is azért jött ma Budapestre, hogy tapasztalatait előadja és további utasításokat kérjen. *Wekerle Sándor* miniszterelnök ma délután fogadta *Papp Elek*et és hosszasan tárgyalt vele. *Papp Elek* holnap ismét Bécsbe utazik és a referensek valószínűleg még ezen a héten befejezik tárgyalásaikat. Azután a két kormány közvetlenül fog érintkezni. Ez a találkozás előreláthatólag a jövő hét közepén fog megtörténni. Akkor fog *Wekerle Sándor* miniszterelnök Bécsbe utazni és akkor fogják hivatalosan konstatálni, hogy a *kartelbank tervezete alapján a meg egyezés nem jött létre*. Ennek kijelentésével a válság is akut lesz.

Nyilatkozatok a folyosón.

A képviselőház folyosóján ma jelentékenyen esőndesebb volt a hangulat, bárha voltak érdekesebb viták is.

(Ugron és Rakovszky.)

Igy az ülés kezdetén a baloldali folyosón összejártak *Ugron Gábor* és *Rakovszky István*.

— Elvártuk volna mi, akik a 48-asokkal egy koalícióban vagyunk, — mondta *Rakovszky* — hogy veljünk szándékukat közöljék. Ha nem egyéb, hát az illendőség is azt parancsolta, hogy bennünket meglepetéseknek ne tegyenek ki. Én eleve tudtam, hogy ez lesz a vége. A kormány nem köthetethi meg a kezét.

Ugron Gábor azt vitatta, hogy a függetlenségi párt hétfői értekezlete nem fogja igazolni a *Holló*-esoportot.

— Az nem csoport, — jegyezte meg valaki, — annak vagy negyvenen, — válaszolt *Ugron*.

— Négyezer negyvenen is vannak!

— Én jobban tudom és állom a szavamat.

— Helyesen is írtad meg, — szólott közbe *Rakovszky István*. — Én mondhatnám, hogy a közös bank híve vagyok, de most nem az a kérdés. Azt sem tudom, hogy nem lehet az önálló bankért küzdeni, de akkor állani is kell a küzdelemet. Én ott voltam, ahol három évvel ezelőtt a miniszterek esinálódttak. Az egyik ur, aki a nemzeti küzdelem idején a leghangosabb volt, magával vitte diszmagyarját Bécsbe, annyira számított a miniszterségre. Engem hiába támadnak. Megint más kérdés aztán, hogy eredményes lesz-e a küzdelem. Én nem hiszek a sikerben és hogy a harez eredménytelen lesz, jól tudják azok is, akik provokálják,

Egy másik csoport azt kérdezte *Ugron Gábortól*, mit szól a minisztertanács döntéséhez?

— Hogy mit szölok? — felelte *Ugron*. — A kormány pakkol és megy. Hogy ki jön utána? Ki más, mint *Lukács László*. Ugy elrontották a dolgot, hogy a király nem bizhat meg mást. *Lukács László* most a legrosszibilisebb ember.

(A bank pártkérdés.)

Ugron kijelentéseire később *Merey Lajos* válaszolt:

— Azt mondja *Ugron*, hogy csak negyven vagyunk? Hát *Ugron* a hétfői értekezleten hallgatni fog. De különben ki tudja, mi történik addig. Majd megcsinálják a békét. Tiszteséges politikus nem szerelhet le. En negyven éve hirdetem a függetlenségi elvet s amikor most az egyik elvet meg lehet valósítani, visszavonulást tölem senki se kívánhat. Csodálkozom, hogy a bankbizottságnak milyen törekvéseket imputálnak. A bizottságnak egyik tagja se mondta, hogy a határozati javaslatot meg akarja szavaztatni a Házzal. A bankbizottság kötelességéhez híven a bizottságban és a pártban viszi döntésre a dolgot. A határozati javaslat elfogadását pártkérdéssé tesszük. Szükség van erre, annál inkább, mert *Rakovszky* és az alkotmánypárt folyton hangoztatják, hogy a parlamentben nincs többségünk. Ha tehát a párt megszavazza a *Holló*-féle határozati javaslatot, megdőlnek az ellenvetések, a hamis állítások, mert ha a párt elfogadja a javaslatot, ez annyi, mintha a Ház fogadná el. A bankbizottság időt ad a kormánynak a tárgyalásra és nem törődik vele, mikor fejezi be azt.

(Batthyány nyilatkozata.)

Dél felé megjelent a folyosón *Batthyány Tivadar* gróf is.

— A minisztertanács határozata — mondotta a bankbizottság elnöke — teljesen fedi a bankbizottság álláspontját. Mi nem akartunk semmit a kormány ellen tenni, mert hisz a kormányt minden lépésünkbe beavattuk. Az előértekezlet előtt félóra hosszat tárgyaltam *Kossuth Ferencz*zel és közöltem vele határozati javaslatunkat. Én pedig meg is kérdeztem tőle:

— Kegyelmes uram, eljősz az értekezletre?

— Most nagyon sok a dolgom, — válaszolta *Kossuth* — de ha ráérek, okvetlen elmegyek.

Ezzel elváltunk. Este hét órakor telefonált *Kossuth*, hogy az értekezletre nem jöhet el, mert egyéu dolga akadt.

— Téves tehát az az állítás — folytatta *Batthyány* — mintha a kormány nem tudott volna elhatározásunkról. Sőt tovább megyek. *Wekerle* miniszterelnökkel megbeszéltem a határozati javaslat minden pontját. Ő is hozzájárult ahhoz, csak egy szót kifogásolt benne, s azt az egy szót ki is hagytuk a javaslatból.

— Mikorra hívja össze, gróf ur, a bankbizottságot? — kérdezték tőle.

— Keddre, vagy szerdára, előbb azonban ismét kikérem a kormány véleményét, nehogy ismét azt mondják, hogy püesest csinálunk. Én is hallottam, hogy a Ház üléseit körülbelül egy hétre el akarják napolni, mert a kongrua-javaslaton kívül más nincs előkészítve.

Gróf *Batthyány Tivadarnak* ez a kijelentése merev ellentétben áll az alkotmánypárt hivatalos lapjának mai vezércikkének állításával, amelyben ezeket monja:

Hogy ilyen né javulhatott, hogy a hangos szóra, melyet a frakció-akarat hallatott, a kormány nem kevésbé hangosan s nem kevésbé határozottan felelt, annak legfőbb lehetőségét az a lojalitás s az az energia adta meg, melylyel *Kossuth Ferencz*, az ő páratlanul nehéz helyzetében, az alkotmányos miniszter kötelességét állotta. A sok viesszásság közt, mely az ő helyzetét annyira megnehezíti, legbántsóbbak azok a czélzatos híresztelések voltak, melyek arról szóltak, hogy a bankbizottság deklarációja az ő s a *Wekerle* helybenhagyását is könnyerte volna, s melyeknek heves megmondolatlansága e nagyérdemü férfiának már valóságos reputációját kerülgette. Ezt a vorzót a leghatározottabban megczáfolta úgy *Kossuth*,

mint Wekerle, s végképp elértékteni a minisztertanácsi határozat egyhangúsága.

(Justh és Batthyány.)

A mai ülés végén igen érdekes jelenet játszódott le Justh Gyula és gróf Batthyány Tivadar között. Wekerle Sándor miniszterelnök ugyanis, amikor gróf Batthyány Tivadar megkérdezte tőle, hogy mikor tartsa a bankbizottság legközelebbi ülését, előzetesen garanciát kért és kapott gróf Batthyány Tivadartól, a bankbizottság elnökétől arra, hogy a bankbizottság határozatát az osztrákokkal való banktárgyalás befejezéséig a képviselőházban napirendre tűzni nem fogják. A miniszterelnök ugyanis kifejezte azt az aggodalmát, hogy mi történik akkor, ha például Nagy György előáll azzal, hogy a jelentést tüzzék sürgősen napirendre.

Az ülés végén szóvá tették Justh Gyula előtt a miniszterelnöknek ezt az aggodalmát, mire Justh azt felelte:

— Akkor mi is követeljük és napirendre tüzzük.

Gróf Batthyány Tivadar ez ellen tiltakozott és kijelentette, hogy ebben az esetben a bankbizottság jelentését nem is terjeszti a képviselőház elé, hanem megvárják, amíg a kormány a banktárgyalásokat befejezi.

A jelenet igen élénk föltűnést keltett a politikai világban.

Itt említjük meg, hogy a képviselőház nyomdájából ma került ki Holló Lajosnak a bankkérdésben előterjesztett előadói jelentése. A jelentést ma délelőtt osztották szét a képviselők között.

Kossuth és a bankbizottság.

Félhivatalosan jelentik: A mi lapok egyrésze ismételtén feltalálja azt a mesét, hogy a bankbizottság minapi ülésén Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert eredetileg tervezett állásfoglalásától Justh Gyula, a képviselőház elnöke térítette el, és hogy ugyancsak Justh Gyula képviselőházi elnök befolyásolásának tulajdonítandó az a beszéd, amelyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a bankbizottság ülésén elmondott. Ezzel szemben illetékes helyről a Magyar Tudósítót annak kijelentésére hatalmazták fel, hogy ez a híresztelés és az ezzel kapcsolatos összes közlemények nem felelnek meg a valóságnak és nem egyebek, mint merő kombinációk. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter szándékozott ugyan a bankbizottság ülésén határozati javaslatot előterjeszteni, ettől azonban minisztertanácsaival történt megbeszélés alapján állott el azért, mert a kormány tagjai abban állapodtak meg, hogy a bizottság ülésén a kormány nevében Wekerle Sándor miniszterelnök nyilatkozzék, és tegye meg ott azt a kijelentést, amelyet tényleg meg is tett. Éppen úgy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek a bizottság ülésén történt felszólalása a minisztertanácsaival való megbeszélés eredménye volt.

A bankbizottság taktikája.

A függetlenségi pártkörben ma este is élénken foglalkoztak a párt tagjai a válságos helyzettel. Főntjárt a pártkörben Justh Gyula is, aki nagy buzgósággal lelkesítette a képviselőket, hogy a hétfői értekezlet minél impozánsabb megnyilatkozása legyen a pártnak. Meg is állapodtak körülbelül abban, hogy a tüntetés formája egy határozati javaslat elfogadása lesz, amelyben a párt egyrészt lekötöti magát a bankbizottság javaslatához és annak elfogadását pártkérdéssé teszi, másrészt pedig Kossuth Ferenc iránt bizalmának és ragaszkodásának ad kifejezést abból az alkalomból, hogy a bankbizottság ülésén az önálló bank mellett nyilatkozott. Ezen az értekezleten csak ezt fogják véghez vinni, más ügyet nem tűznek napirendre.

A pártban elintézték azt a véleményeltérést is, amely a mai ülés végén Justh és gróf Batthyány között támadt és a következő taktikában állapodtak meg: A bankbizottság szerdán tartja következő ülését, valószínűleg esütörtökön befejezi az érdemleges tárgyalást és elfogadja a Holló-féle javaslatot. A jelentés elkészítése után a következő héten hétfőn tartja a bizottság hitelesítő ülését, amely után

kedden terjeszti a Ház elé a jelentést. Ezzel a taktikával tíz napot nyernek s ez idő alatt a bécsi események következtében ugyanis kitör a válság. A párt pedig már előre lekötöti magát az önálló bankhoz, s így a válság kitörésekor a képviselőház többségének álláspontja ismeretes lesz.

A pártkörben, ahol ma már a tagok igen nagy számban gyűltek össze, mind a két taktikai eljárást helyeselték. Sokat beszéltek a Ház naplójáról is, s bár a kormány környezetéből megegyeztetni igyekeztek ezt a hírt, kétségtelennek tartják, hogy a jövő héten a válság elintézésének idejére elnapolják a képviselőházat.

A válsággal kapcsolatban szó esett a benyújtott, de el nem intézett törvényjavaslatokról is s különösen érdeklődtek a választói reform sorsa iránt. Állítólag kitünő forrásból ered az a hír, hogy a király az új kormány megalakításakor követelni fogja, hogy a paktum értelmében még ez az országgyűlés intézze el az új választói törvényt.

A balpárt szózata.

A balpárt hétfőn értékzik a bankkérdésben. Határozott állást foglal az önálló bank mellett, perhorreszkálva a kartell-bank létesítésére vonatkozó törekvéseket. A párt ezen határozatát ünnepélyes deklaráció formájában örökíti meg, melyet minden tagja aláír.

Aki mindig vihart arat.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 5.

Atok vagy áldás-e Sándor Pálra (hirtelenében meg sem lehet mondani!), hogy valahányszor felszólal, mindannyiszor zivatar felő billeg a parlamenti barométer mutatója. Ma főlezóalt és természetesen rögtön hárman, négyen is nekiestek, hogy agyonüssék — vagy ha öt nem, hát legalább az argumentumait.

Mig csak ő nem került sorra, bekességben találgatták az emberek; megbukik a kormány vagy nem bukik meg — s közben nyugodalmisan elintézték a vicinális vasutak adóját és a korlátolt felelősségű közkereseti társaságok adóját; megtárgyalták azt is, hogy hogyan kell megállapítani az adót s azonfelül a miniszterelnök néhány horvát képviselő indítványát utasította vissza. Mindez két jó szundítás közben történt meg.

Hanem azután fölállott Sándor Pál és nekiment Baross János indítványának, mely azt kívánta, hogy a szövetkezetek adókulcsát hét százalékban állapítsák meg. Nem érdemlik meg ezt a kedvezést a szövetkezetek, gondolta Sándor Pál, mert a szövetkezetek letértek arról az etikai alapról, mely nekik létjogosultságot ad. Hát erre támadt a nagy csatazaj. Eszterházy Móricz, Jánoky Gyula, Szenkirályi Zoltán és Bernáth István: valamennyien találtak támadnivalót Sándor Pál mondókájában: s tőlük telhetőleg megegyeztetve azt a mondókát, Sándor Pál, természetesen, nem hagyta magát, amiből újabb eszmecsereket keletkeztek.

A sok szóbeszédnek Wekerle vetett véget azzal, hogy elfogadta Baross János javaslatát. Élénken érdeklődtek a huszonegyedik paragrafus iránt, amely azt állapítja meg, hogy milyen kamatláb tekintendő uszorának. Holló Lajos, Rátkay László és Éber Antal kérték ennek a paragrafusnak a kihagyását. De határozathozatalra csak holnap kerül a sor.

*

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Zlinszky István és Dudits Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Éber Antal, a zárszámadási bizottság előadója, be-terjesztette az 1908. év utolsó két hónapjáról szóló zárszámadási jelentését.

A jelentést kinyomtatják és szétosztják a Ház tagjai között.

Az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadják a Ház a képviselőházban.

A Ház ezután áttért a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalására.

A vicinális vasutak adója.

Dániel László a vicinális vasutakat az adó tekintetében kedvezményes elbánásban óhajtja részesíteni, ezt közlekedéspolitikai és gazdasági szempontok egyaránt szükségessé teszik.

Wekerle Sándor miniszterelnök beismerte, hogy a vicinális vasutakkal szemben méltányos dolog kedvezményes adópolitikával élni. A vicinálisok törzsrésztvényei általában semmi jövedelmet nem hoznak, elsőbbségi kötvényeinek kamatoztatása magas adóterhek esetén már veszélyeztetve van, közgazdasági érdek tehát, hogy enyhébb elbánásban részesüljenek. Polónyi Géza tegnapi felszólalására válaszolva, beismerte, hogy a reform következtében az üzleti vállalatok az előző állapothoz viszonyítva kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnek. Ha azonban az adómentes értékpapírok kamatait ezután is levonnák a jövedelmükből, ugyeszlván semmi adót nem fizetnének. Ami a készpénzhasználat kedvezményes megadóztatását illeti, nem érthet egyet Polónyival abban, hogy ezek javára csak akkor kellene az enyhébb tételket alkalmazni, ha belföldi fogyasztásra termelnek. A kivételre való terhelést, amely több munkaerő foglalkoztatását biztosítja, nem szabad ilyen represszáliákkal visszafejleszteni. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház ezután a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

A részletes tárgyalás.

Az első szakasznál Lányi Mór fölvilágosítást kér a miniszterelnöktől arra, hogy a korlátolt felelősséggel bíró közkereseti társaságokat miért részesíti a javaslat a többi vállalatokkal egyforma elbánásban.

Wekerle Sándor miniszterelnök szükségesnek tartotta a korlátolt felelősséggel bíró közkereseti társaságokat is a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója alá vonni, miután az előbbi társaságok üzleti konkurrencziát csinálnak az utóbbiaknak s így nem volna méltányos dolog megkülönböztetett elbánásban részesíteni őket.

A második, harmadik, negyedik és ötödik szakasznál nincs felszólalás, a hatodiknál Roics Milán és Surmin György módosítást ajánlanak.

Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A hetedik szakasztól a tizenegyedik szakaszig változatlanul fogadják el a javaslatot.

A tizenegyedik szakasznál Roics Milán és Surmin György ajánl módosítást.

Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a szakaszt változatlanul fogadják el.

A tizenkettedik szakasztól a tizenhetedik szakaszig nincs felszólalás.

A tizenhetedik szakasznál Éber Antal: Ez a szakasz azokat a tételket sorolja fel, melyeket a mérlegben kimutatott tiszta nyereségből le lehet vonni az adóalap megállapításánál. Helyesebb lett volna ezek helyett a komplikált levonások helyett kimondani, hogy adóalapul veendő a mérlegben kimutatott tiszta nyereség, hozzáadásával annak, a mi a tartalékalapban van.

Lázár Pál módosítást ajánló felszólalása után Wekerle Sándor miniszterelnök: A kereskedelmi törvénynek a mérleg megállapítására vonatkozó intézkedéseinek revíziójáig az adótörvénynek is meg kell maradni a régi módszernél, bár beismerte, hogy az komplikált és sok zaklatásra ad alkalmat.

A Ház a szakaszt Éber Antal stílusos módosításával fogadja el.

A tizenhözadik szakasznál Éber Antal, Lányi Mór és Lázár Pál felszólalása után Wekerle Sándor hozzájárul az ajánlott stílusos módosításokhoz.

A Ház a szakaszt így fogadja el.

A szövetkezetek adója.

A tizenkettedik szakasznál Lányi Mór, Polónyi Géza és Nagy Ferenc az önszolgált szövetkezetek és a többi szövetkezetek közötti megkülönböztetésből származható félreértésre utalnak.

Az elnök az ülést tíz percze felfüggeszti.

Szünet után Wekerle Sándor miniszterelnök utal arra, hogy az önségítő megjelölést az adótörvények következetesen használják, kéri tehát ennek a megjelölésnek főtartását. Az ajánlott stílus módosításokhoz hozzájárul.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök által elfogadott módosítással szavazza meg.

A huszadik szakasznál Baross János azt indítványozza, hogy az iparvállalatok, illetőleg az ipari termelés céljaira alakult részvénytársaságok adóját tíz százalékról hét százalékra szállítsák le. Ennek célja a magyar ipar versenyképessé tétele az osztrák iparral szemben. Egy másik indítványa a szövetkezeti mozgalom támogatása az által, hogy azoknak a szövetkezeteknek adóját, amelyek öt százaléknál nem fizetnek magasabb osztalékot, öt százalékra szállítsák le. Ezt az utóbbi indítványát százegy képviselő aláírása támogatja.

Sándor Pál: Szívesen hozzájárul Baross János indítványához, csupán a fogyasztási szövetkezetek tekintetében kíván disztingválni.

Zakariás János: A Lipótvárosban beszéljen!

Sándor Pál: Kérem a képviselő urat, ha nincs mondanivalója, hallgasson! (Derűltség.)

Sándor Pál: Ha a fogyasztási szövetkezetek csak a saját tagjaiknak árúsítanak az árut, szívesen támogatná őket. De a más szövetkezeteknél hiányzik az etikai alap. Az alkoholfogyasztás mértékét emelték a szövetkezetek. (Zaj.) És gyűlölködő, szegény osztályok ellen ígató iratokat terjesztenek a nép között. Papok kötényt elldogálnak a pálinkás boltok pultjai előtt. (Nagy zaj a néppárton.)

Melnár Jenő: Ez pedig így igaz! Hiába zajonganak!

Sándor Pál: Módosítást nyújt be, amely szerint az ötszázalékos kulcs csak azoknak a fogyasztási szövetkezeteknek engedélyeztessék, amelyek kizárólag a saját tagjaiknak adnak el árut.

Gróf Esterházy Mór: Hozzájárul Baross János módosítványaihoz, annál is inkább, mert abban egy bizonyos progresszió van. Az ötszázaléknál nagyobb hasznót elért szövetkezetek ugyanis továbbra is tíz százalék alá esnek. Indokolatlan Sándor Pál támadása a szövetkezetek ellen, mert a méltányosság éppen az egyenlő versenyt követeli, az pedig tagadhatatlan, hogy a szövetkezetek a piaci árakra szabályozó hatással vannak.

Jánoky-Madocsány Gyula: A néppárt nevében járul hozzá Baross János indítványaihoz. Szerinte, ha a papok kötényt kötnek, az csak dicsőségére válik a magyar papságnak.

Szentkirályi Zoltán: A szövetkezetek etikai alapját védelmezi. Ha a magyar papság kötényt fog, ezt azért teszi éppen, mert etikai alapon áll.

Rakovszky István: Ingen!

Szentkirályi Zoltán: A papság nem a saját érdekében cselekszik, hanem a népért. Őket tehát guny tárgyává tenni nem lehet. (Helyeslés a néppárton.) Elfogadja Baross János indítványait.

Sándor Pál: Tiltakozik az ellen, hogy őt a papok kigunyolásával vádolják meg.

Kovács Pál: Nem tudja, mit beszél! (Zaj.)

Sándor Pál: Én tudom, mit beszélek, én nem vagyok házkézelt. (Tetszés.) Én a papság iránt a legnagyobb tisztelettel vagyok. A szövetkezetek etikai alapját sem vontam kétségbe, csak a kinövéseit ostromoltam. És ezt fönntartom most is. (Helyeslés.)

Bernáth István Sándor Pállal szemben a szövetkezetek nemzetközi szövetségének elismerésére hivatkozik, melylyel a magyar szövetkezetek nemes munkáját honorálták a legutóbbi budapesti szövetkezeti kongresszuson. Az etikai alapot illetőleg a legelső néprétegek hálája mindennél erősebb bizonyíték a szövetkezetek szociális és erkölcsi hivatása mellett. (Helyeslés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy hozzájárul a Baross János indítványához.

A Ház a huszadik szakaszt Baross János módosításával fogadja el.

A huszonegyedik szakasznál Holló Lajos ennek a szakasznak kihagyását indítványozza.

Rátkay László csatlakozik Holló indítványához.

Eber Antal: A szakasz arról szól, hogy ha valamelyik pénzügyi intézet a mindenkori jegybank kamatlábjánál három százalékkal magasabb perccen tet szed, ez mint uzsora büntetendő. Ez az intézkedés olyan megbélyegző s pénzgazdaságilag annyira tarthatatlan, hogy a magyar hitelélet arra semmiképpen rá nem szolgált.

Az elnök az ülést két órára berekeszti.

Budapest, márczius 5.

A zárszámadás-vizsgáló bizottság jelentése. Eber Antal, a zárszámadás-vizsgáló bizottság elnöke a képviselőház mai ülésén terjesztette be az 1907-iki pótnegyedről és az 1908-ik év első és második negyedéről szóló zárszámadási jelentéseket. A bizottság vizsgálat alá vette az állami számvéviszéknek a zárszámadásokra vonatkozó jelentését és

nem talált benne oly előírászat nélküli tulkiadást, vagy hitelátruházást, amely a törvényhozás sürgős intézkedését igényelné, ennél fogva a jelentést tudomásvétel végett a Ház elé terjesztik.

Popovics Bécsben. Dr. Popovics Sándor államtitkár, aki a pénzügyminiszter képviseletében tegnap résztvett a közös pénzügyminisztériumban a török egyezség keresztülvitelére vonatkozólag tartott tárgyalásokon, ma Bécsből visszaérkezett a fővárosba.

A bazini mandátum. A képviselőház II. bíráló bizottsága ma délelőtt tíz órákor folytatta a bazini képviselőválasztás megsemmisítése iránt Aszódi Mihály és társai megbízásából dr. Moldoványi Gyula budapesti ügyvéd által beadott panasz tárgyalását. A vizsgálat során a panaszosok behívtatták, hogy Vieser József és Viala Ignác Dömötör-párti választóknak pártállásuk miatt kiirtották a szőlőt. Ezek a kártétel folytán legalább is négy évre vannak korlátozva gazdálkodásukban és keresetüktől teljesen meg vannak fosztva. A tót ujságok és nemzetiségi kortések a „slovenčina” emlegetésével izgatták leggyakrabban a népet. A slovenčina az egész tótságot, Tórországot, a tótok új honfoglalását jelenti. Akik a slovenčina érdekében izgatnak, azok nem a tót nyelvért, hanem Szvatopluk birodalmának visszaállításáért izgatnak. A tárgyalást a bizottság két órákor megszakította és folytatását délután négy órára halasztotta. A délutáni tárgyaláson a választást védők és Ivánka Milán azt kérték, hogy az ügyre vonatkozó és a kir. tábla előtt levő adatokat a bizottság határozathozatal előtt tekintse át. A bizottság a kérelemnek helyt adott, és a tárgyalást e hó 12. napjának délelőtti tíz órájára halasztotta.

A t. Házból.

I. Változás a folyosón.

Az előtöze eszdes. Majdnem üzletellen. A minisztertanács után tegnap este keletkezett magánforgalom hatása kimerültségben nyilvánul, a spekuláció sokat veszített. Egyes értékek, melyek egy nappal előbb jóval magasan a kibocsájtási ár felett jegyeztek, a minisztertanács folytán keletkezett bause ideje alatt a kávéházi magánforgalomban mélyen pári alá sülyedtek és buzdítás hiányában a megnyitáskor ingadozó jellegüket megtartották. Később a spekuláció kedvevesztetten számos eladást eszközölt s a vezető értékek is, mint a Justh-Batthyány-Holló papírok szintén veszítettek. Kommitensek alig jelentkeztek. Budai, várbeli, kaszinói, továbbá Royal és Balaton hírek egyaránt a tartózkodást tették indokoltá. Tőzsdei körökben elterjedt hírek szerint közelebből Mérey Lajos papírok jegyzését is bejelentik és pedig valószínűleg médió előtt.

Ez a bevezetés a folyosó mai hangulatának a jellemzéséhez tartozik. Tegnapról mára nagy változás esett. Akik tegnap még az úgynevezett szent lelkesedést imitálták és elszánt harcra szervezkedtek, ma későig maradtak otthon, s amikor végre eljöttek, úgy surrantak el a csoportok mellett, mintha soha egyéb gondjuk nem lett volna, mint az, hogy vajjon kik fognak felszólalni a részvénytársaságok kereseti adójának tárgyalásakor. Tegnap még tíz közül kilenczen azt se tudták, hogy miről folyik a vita az ülésteremben s ma mindenki sietett adóvita-beszédeket hallgatni. Néha olyan üres lett a folyosó és olyan tiszta, mintha egy nagy bálteremhez tartozna s nyoma se látszott annak, hogy tegnap még itt a hatalom új jelöltjei sáros esizmákkal jártak. Inkább csak szünet közben keletkezik valami élénkség. Itt Ugron Gábort veszik körül és beszélnek vele régi igazságokról, az egyenes utról és hogy akik furfangosságokkal kerestek sikert, igen korán örvendettek. Nevezete-

sen Ugron a kijózanítás feladatát vállalta volt magára. Amott Rakovszky István magyarázza a politikai taktikákat szemléltető előadásban. Miképpen lehet nekirohanni valaminek úgy, mintha az ember az ajtó üvegjén át akarna ugrani s az utolsó pillanatban, amikor a többi utána rohanók már át is törtek, megáll és visszafordul.

Végszóra érkezett Holló Lajos és gróf Batthyány Tivadar. Ugyancsak csendesen voltak.

Egyedül Mérey Lajos biztatta a csüggedteket, hogy a függetlenségi pártban majd hétfőn, az értekezleten megint feltűkerekednek a harcziások.

— De hát miért van bepólyázva a nyakatok meleg kendőbe? — kérdezik.

— Hát ez a nedves időjárás tönkre teszi az embert...

— Berekedt tenoristák vagytok. Jó éjszakát!

A folyosó másik részén gróf Andrassy Gyula ül a pamlagon és társaságos dolgokról beszélget barátjaival. Mintha semmi se történt volna. Egy új ember jelenik meg: az oraviczai kerület minap megválasztott képviselője, Siegescu József. Már-már azt hitte, hogy éppen csak bemutatkozik és mire a mandátumát igazolják, megint mehet kerületet keresni s ime, mily kellemes csalódás, a t. Ház még él s halljátok, így kiált a néphez:

— Én ártatlan vagyok s ha volna is vétkem, megbühödtem érte...

A Ház él. Nem beszélnek már feloszlatásról, nem arról, hogy egy nap alatt ismét felfordulhat a helyzet. Amit vétettek, azt most jóvá teszik, tudmílik unalmaskodnak.

A főispánok még egyszer körülnéznek. De már nem hajolnak olyan mélyen Justh Gyula előtt, hanem a tulsó oldalon kerülnek kifelé és megyebeli bizalmasukat értesítik:

— Semmi sem változott.

Csak a folyosó változott. És Eötvös Károlynak egy mondását portálták, amit még a minisztertanács előtt mondott, következőképpen:

— A kormány is marad, a koalíció is marad és a közös bank is megmarad.

... Pedig Eötvös Károly nem is vett részt a folyosói tőzsdén.

II. A szemüveg.

Báró Kaas Ivor egyetlen előadást tartott az egész nap folyamán s ez az előadás a szemüvegről szólt.

— Az ember — azt mondja — aki nem lát jól, szemüveget tesz fel. Én például szemüveg nélkül nem tudom megmondani, hogy az ott micsoda (a folyosó baloldali része felé mutatott), nem tudom, hogy vajjon egy vén banya-e, vagy egy kunyhó, egy ló-e, avagy egy számár...

Egyszerre ketten is odafordultak:

— Rólunk beszélés?

— Nem — folytatja a báró. — Én most nem rólatok beszélek, hanem csak általánosságban mondom, akinek rossz a szeme, az tegyen fel szemüveget s azzal látni fog. Én fel tettem a szemüvegemet és látom, hogy ami jön, egy nagy csalódás lesz. Meghátrálás történt és a meghátrálás után már nem lehet győzelmet szerezni. Mit gondoltok, mi között kell választani? A fényes, kellemes élet között és a sivár, ellenzéki küzdelem veszedősei között. Ki választja ezt, ki amazt?

— A fényes, kellemes életet inkább...

— No, ugy-e? Tehát ne várjunk már

semmit? Tehát el van határozva, hogy lesz egy Kossuth—Andrássy-kormány és ennek a kormánynak ti a támogatói lesztek...

— Miért ne? — hangzik a felelet. — Én nem értem, hogy miért ne lehetne támogatni egy Kossuth—Andrássy-kormányt! Miért ne foglalhatnánk helyet olyan alakulásban, melyet Kossuth Ferencz és gróf Andrássy Gyula együttesen garantálnak!

A báró egy fél lépést hátralépve, megint a szemüvegét igazgatja és szól:

— Miért? Tegyétek fel a szemüveget és lássatok. Lássatok, hogy elveszítünk valamit és lássatok meg, hogy mit veszítünk.

Báró Kaas Ivor aztán elment.

Az ottmaradtak egymásra néztek:

— Valjon mit értett az alatt, hogy elveszítünk valamit?

— Ugyan mit?

— Ha csak nem a folyosói élénkséget veszítjük el...

— De hiszen a folyosó sokkal kellemesebb így, amikor nincs tele szivarfüsttel...

— Persze, hogy kellemesebb.

— És az ország is nyugodtabb, ha nem zavarjuk válságokkal.

— Ez is igaz.

— Hát akkor mit akarunk?

— Semmit. De hisz mi nem is lár-máztunk...

Háboru vagy béke?

Budapest, márczius 5.

A politikai helyzetet ma a szerb válasz uralja. Hivatalos szövege még nem jutott nyilvánosságra és ennél fogva különféle magyarázatokra ad alkalmat. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a belgrádi kormány lemondott az ismert territoriális követeléseiről és csak azt kötötte ki magának, hogy a többi, Ausztria-Magyarországgal elintézendő ügyeit a nemzetközi konferencián tárgyalják. Ennek ellenében Belgrádban azon a nézetben vannak, hogy a szerb kormány nem térhetett el a szkupstina ismert rezolúciójától, mert abban az esetben a Novakovic-kormányt elsőpörné a nép haragja. Párisból érkező táviratok azonban megerősítik azt a hírt, hogy a szerb kormány tényleg lemondott a területi követeléseiről s hogy mindennek dacára azt nem hozta nyilvánosságra, annak tulajdonítható, hogy az Belgrádban nagy konsternációt okozna s így a kormány be akarja várni, míg az izgalom lecsillapul.

Bécsben nem jó hatást tett Szerbiának appellációja a nagyhatalmakhoz és különösen kifogásolják, hogy Szerbia a nemzetközi konferencia útján akar tárgyalni a monarchiával. Külügyi hivatalunk azt kívánja, hogy a szerb kormány közvetlenül Béccsel keressen érintkezést a gazdasági kérdések megbeszélése céljából, mert a hatalmaknak semmi beleszólásuk nincsen ebbe a kérdésbe, amely kizárólag a monarchia és Szerbia belügye.

A legközelebbi napok mindenesetre meghozzák majd a döntő fordulatot, mely egyuttal dönteni fog a béke vagy háboru kérdése fölött. Ma még nem lehet tiszta képet alkotni a helyzetről, mert úgy látszik, hogy a szerb kormány válasza még sem egyezik teljesen azok-

kal a jelentésekkel, melyek Szerbia teljes visszavonulásáról számolnak be.

A helyzetet különben még bizonytalanná tehetné az a körülmény, ha Szerbia nem szüntetné be rögtön katonai előkészületeit, mert a monarchiának a boszniai készenlét rengeteg pénzbe kerül. A tulkiadások naponta százharmincezer koronába kerülnek, ami, ha a bizonytalan helyzet még sokáig tart, felér egy hadjárat költségeivel.

Mai hireink a következők:

A szerb válasz.

Pétervári jelentés szerint Szerbia választójeke tegnap reggel még nem érkezett meg a pétervári külügyi hivatalba, de beavatott körökből az hallatszik, hogy a szerb kormány értésére fogja adni az orosz kabinetnek, hogy eddig még nem követelt semmiféle területi kárpótlást és ennél fogva nincs mit visszavonnia. A kárpótlás kérdésének a szkupstinában történt megvitatása Szerbiának belső ügye.

A szerb válaszból Belgrádból a következőket jelentik:

Miután az orosz követ által tett lépés valószínűsítő tárgyról és a szerb válasz tartalmáról semminemű hivatalos közlést nem adtak ki, a szerb válaszból különféle vélemények léteznek. Diplomáciai körökben az a meggyőződés az uralkodó, hogy a szerb kormány válasza Szerbia végleges és teljes lemondását tartalmazza az ismert területi kompenzációkat illető követeléseiről; ezeknek az európai nagyhatalmakhoz való utalása csak a szerb kormány által választott kibuvó, hogy elejét vegye a szerb nép izgatottsága veszedelmes kitörésének. Miután a szerb kormányt a nagyhatalmak képviselői informálták arról, hogy követeléseit nem számíthatnak Európa támogatására, világos, hogy a szerb kormány nem lehet kétségben az iránt, hogy a szerb követelések formális átutalása a nagyhatalmakhoz sem változtathat az elhatározásokon. E szerint a jelen helyzet kedvező megítélése igazolt.

Képviselői körökben ellenben határozottan azon az állásponton vannak, hogy a szerb kormány lemondása az ismert szerb követelésekről teljesen lehetetlen. A kormány ily eszelekedettel hazaárulást követne el és saját személyes biztosságát sodorná veszedelembé. Miután a Novakovic-féle koalíciós kabinet a legkiválóbb szerb politikusokból alakult, akik hosszú politikai pályájukon megszámíthatatlan bizonyítékát adták égő hazaszeretetüknek, saját népük ellen elkövethető ily árulás pusztá gondolatát is vissza kell utasítani. A területi követelésekről való állítólagos végleges lemondásról szóló híreket e szerint alaptalan föltevéseknek kell tekinteni. Az előbbieken kifejtett okok alapján megállapítható továbbá, hogy a minisztertanács a szerb követelések tekintetében nem is volt abban a helyzetben, hogy más határozatot hozzon, mint azt, hogy a szerb kormánynak továbbra is ragaszkodnia kell követeléseire. A kormánynak abban a tekintetben tisztán az a szabadsága, hogy megválogassa az utakat és módokat, amelyekkel Szerbiának zeket, vagy pedig ezekkel föltétlenül egyenértékű kompenzációkat biztosíthatnak. E tekintetben azonban nemcsak az egész szkupstina, hanem az egész ország is a legteljesebb bizalommal viseltetik a jelen kormány iránt és meg van győződve, hogy működése teljesen meg fog felelni az ország érdekeinek. A területi követeléseknek az Ausztria és Magyarország részéről följánlott gazdasági kedvezményekért való fölcserélését sem a jelenlegi, sem bármely következő szerb szkupstina nem fogja elfogadni. Ezzel nemcsak Szerbiában, hanem egész Európában számolni kell. Az okot arra a téves fölfogásra, hogy Szerbia lemond követeléseiről, vagy azokat visszavonta, talán a szerb válasz rendkívül békeszerető hangja és az a körülmény adta meg, hogy ebben a választán minden hasonló természetű diplomáciai aktához hasonlóan jeleztek az előzékenység különböző legszűlső határai, amelyeket az egész válasz futólagos áttekintése és a szélső határok elérése ellenében föllállított követelések figyelmen kívül hagyása esetén elha-

markodva bevallott és tekintélyes lemondásnak tekinthettek.

A képviselői köröknek ez a bizalomteljes fölfogása a lakosság körében mindjobban terjed. A Keuter-ügynökség híradását oly hivatalos értesülésszerű, amely szerint a szerb kormány a szerb követeléseket visszavonta, vagy vissza fogja vonni, olyannak tartják, mint amely a valóságban messze túlmenőleg itéli meg a szerb választ. A szerb határozat súlypontja egyébként nem a választójezek szövegében van; e választójezek szövegét előreláthatóan mindkét esetben, vagyis az esetben, ha a szerb kormány hajlandó lett volna a követeléseket visszavonni, épp úgy, mint az ellenkező esetben, ha követeléseit továbbra is ragaszkodik, ugyanez lett volna. A föfontosság a minisztertanács határozatának tulajdonítható, ez pedig úgy szól, hogy területi követeléseire, valamint Bosznia és Hercegovina autonómiájának követeléséhez továbbra is ragaszkodni fog és ehhez ragaszkodnia kell.

A francia kormány tegnap kapta meg a szerb kabinet választójezetét a hatalmak előterjesztésére. A szerb kormány ezt a választójezetet első sorban az orosz kabinet elé terjesztette. Milovanovic eöben a tervezetben tagadja osztrák-magyar-szerb konfliktus létezését. Ha a hatalmak azt hiszik, hogy a bosnyák kérdés Ausztria-Magyarországnak Törökországgal való meg egyezése következtében rendbe jött, akkor a szerbeknek ehhez nincs többé szavuk, de ha a hatalmak abban a nézetben vannak, hogy a berlini szerződésnek ez a megváltoztatása nemzetközi elbánást követel, akkor Szerbia föltétlenül a hatalmak bölcsességébe veti bizalmát. Szerbia nem kíván a maga számára semmiféle politikai, vagy gazdasági koncessziót és kerülni akar Ausztria-Magyarországgal való minden félreértést, nehogy béke-zavaró színében tűnjék föl.

A P. t. ii. által közölt tartalmát a szerb választójezeknek szerb politikai körökben úgy magyarázzák, hogy Szerbia ugyan nem követeli Ausztria-Magyarországtól az ismert kompenzációkat és nem is fogja azokat követelni, hogy azonban másrészt Európa igazságtételétől bizton elvárja, hogy e kompenzációkat megadja, miathogy Törökországtól lemondván Boszniáról és Hercegovináról, csakis a berlini egyezmény szignatár hatalmai, amelyek a monarchiának mandátumot adtak Bosznia és Hercegovina okkupálására, — határozhatnak e két ország további sorsa felett. Egyidejűleg a szerb kormány a felelősséget a szerb nép előtt is Oroszországra hárította, amely ezután mindaddig nem ismerheti el Bosznia és Hercegovina annexióját, amíg a szerb követelések nem nyernek kiélegetést. Ha azonban a követelések kiélegetése nélkül ismerné el az annexiót, akkor Szerbiát semmiféle tekintet nem bírná többé arra, hogy kötelezettségeit Oroszországgal és Európa békéje iránjában elismerje. A szerb választójezek eredménye tehát az, hogy a szerb követeléseket most már Oroszország közvetítésével az európai nagyhatalmak elé fogják terjeszteni, ami által Szerbia mentesül annak a gondjától, hogy ezt ön maga tegye.

A „Nene Freie Presse“ tudósítója felkereste Milovanovic külügyminisztert, hogy szabatos fölvilágosításokat kérjen tőle a kormány választójezekének tartalma fölől. Milovanovic azt válaszolta, hogy most még sem erről a témáról, sem a Béccsel való közvetlen tárgyalásokról nem nyilatkozhatik, a tárgyalások egyébként még semmi csetre sincsenek a láthatáron.

Belgrádban a legellentmondóbb hírek keringenek a kormány válaszanak tartalmáról, de semmilyen oldalról nem erősítették meg, hogy Szerbia lemondott a szkupstina határozatában felsorolt követelésekről. Híresztelik, hogy Milovanovic az orosz követnek nem nyújtott át végleges írásos jegyzéket, hanem csak a minisztertanácsban kidolgozott választójezetet adta át neki, amelyet aztán Sergejev Pétervárra küldött jóváhagyás céljából. Ha majd onnan visszaérkezik az approbált tervezet, a szerb kormány véglegesen megszövegezi a választójezetet és átnyújtja az orosz követnek.

Milovanovic külügyminiszter néhány képviselő előtt úgy nyilatkozott, hogy a kor-

mány eddig semmiről sem mondott le, tehát a területi követelésekről sem.

Miért hátrált meg Szerbia.

A szerb kormányhoz közelálló körökből a következő érdekes részletek szivárognak ki, amelyek nyitják adják annak, hogy miért változott meg olyan hirtelen a belgrádi kormány magatartása, s miért hajlandó lemondani a területi kárpótlásról. A szerb külpolitika az annexió kérdésében akkor változott meg, mikor Sergejew belgrádi orosz követ Bécsbe utazott s az orosz nagykövetségen tájékoztatót szerzett az osztrák-magyar monarchiának Szerbiával szemben táplált szándékai felől. Bécsben tudta meg Sergejew, hogy Ausztria-Magyarország el van tőkelve a hatalmi kérdés fölvetésére, ha Szerbia ragaszkodik területi követeléseivel. *Maesenko alezredes bécsi orosz katonai attasé informálta a belgrádi orosz követet a monarchia katonai készülődéséről, amelyek olyan nagyméretűek voltak, hogy Ausztria-Magyarország képes lett volna Szerbiát agyonnyomni, sőt minden eshetőségre készen valamely állam intervenciójával is szembeszállni.* Sergejew visszatérve Belgrádba, figyelmeztette a szerb kormányt és Péter királyt, hogy Oroszország a legjobb esetben csak három-négy hadtesttel volna képes mozgósítani, ha elszánná magát, hogy fegyveresen támogatja Szerbiát. Arra is figyelmeztette az orosz követ a belgrádi kormányt, hogy Szerbia veresége az egész szlávorság veresége volna, amely évszázadokra elvesztené szerepét a Balkánon. A Balkán kapui megnyílnának a germán invázió számára. *Milovanovics és Péter király voltak az egyedüliek, akik belátták ezt, a kormány többi tagja megmaradt intransigens álláspontján, amelyet utóbb magáévá tett a Novakovics-kabinet is.* Oroszország folytonos nyomása volt csak képes Szerbia külpolitikájában a mostani változást előidézni.

Mibe kerül a boszniai készenlét?

A Zeit beavatott körökből szerzett értesülések alapján számítást tesz s arra az eredményre jut, hogy az osztrák-magyar monarchiának eddigi katonai készülődései 160 millió koronát emésztettek fel s minden egyes további nap Bosznia-Hercegovinában 130.000 korona tulkiadással jár. Maig a katonai tulkiadások 30 millió koronára rugnak.

A nemzetközi konferencia.

Angol felfogás szerint az osztrák-magyar szerb kérdés most arra redukálódott, hogy Ausztria-Magyarország beleegyez-e abba, hogy a megvitátást egy nemzetközi konferenciára bizzák, vagy pedig ragaszkodik ahhoz, hogy Szerbiával közvetlenül tárgyaljon. Szerbia reméli, hogy Oroszország fel fogja használni befolyását és a szignatárius hatalmakat rá fogja venni arra, hogy a konferenciát minden további haladék nélkül összehívják. Szerbia el van határozva rá, hogy az Ausztria-Magyarországgal való közvetlen tárgyalást elkerüli és ügyét az európai konferenciára bizza.

Az interparlamentáris békekonferencia megbízásából ennek a testületnek elnöke indítványozni fogja, hogy az osztrák és magyar-szerb konfliktust békés elintézés végett az interparlamentáris békekonferencia elé vigyék.

A monarchia nem akar konferenciát.

Pétervárott úgy tudják, hogy az osztrák-magyar monarchia ragaszkodik előbbi álláspontjához s nem hajlandó a szerb kérdést európai konferencia elé vinni, hanem csak közvetlen tárgyalások útján kívánja a szerb kormányval az ellentéteket megoldani. *A bécsi külügyi kormány megmarad amellett, hogy az osztrák-magyar-szerb kérdés nem tartozik a hatalmak döntése alá.*

Gróf Forgách Belgrádban.

Gróf Forgách belgrádi osztrák-magyar követ, aki visszaérkezett állomáshelyére, teg-

nap meglátogatta a szerb külügyminisztert és Péter királytól kihallgatást kért.

A rekompencziók.

Párisból jelentik, hogy Franciaország, Oroszország és Anglia nem akarják meggátolni, hogy a bécsi kabinet Szerbiának szánt más koncessziókkal vessen véget a válságos helyzetnek. Az itteni kormánykörök számolnak azzal a lehetőséggel, hogy ezt a célt egy régebbi kombináció fölvetésével elérhetik. Törökország a novibazári szandzsákn keresztül elsőrendű utat akar építeni és hajlandó volna megengedni, hogy ezt az utat Szerbia és Montenegró is használhassa, természetesen azzal a határozott föntartással, hogy a forgalom csakis kereskedelmi célokra szolgálhat. Pétervárott nagyon szimpatikusnak találják ezt a tervet, de másrészt azt is tudják, hogy a bécsi külügyi hivatalra nagy nyomást kellene gyakorolni, hogy vele megbarátkozzék.

Nagy izgalom Szerbiában.

Belgrádban nagy izgatottságot keltett annak híre, hogy a szerb kormány lemondott a területi kárpótlásról, bár teljesen lehetetlennek tartják azt, hogy e hír valóságban alapuljon. Általános az a nézet, hogy a szerb kormány ily magatartása esztelen dolog volna, amelynek különben is nem volna eredménye, minthogy a jelen kormányt ez esetben az izgatott néphangulat elsöpörné. A japok mindazonáltal erélyes felvilágosítást követelnek a kormánytól e hírrel illetően.

A „Politika“ a szerb válaszcikkjének tartalmának azonnali közzétételét követeli, hogy a közvélemény kellőképpen tájékozott legyen, vajjon esztelenségről, vagy pedig egy bűnről van szó. A „Mali Journal“ azt követeli, hogy a kormány szabadítsa meg a közvéleményt a végzetes gyau és a bizonytalanság rabságától. Ha azonban az osztrák lapok híradása igaz volna, amit azonban a lap még álmában sem akar hinni, akkor fel kell szólítani a népet, hogy kövezzék meg azt a kormányt, amely saját hazájának szívébe kardot márt.

Az ifjuradikális párt lapja, az „Odjek“ a gazdasági kárpótlásokról, amelyeket Szerbia nem Ausztria-Magyarországtól, hanem Európától sürget, a következőképpen nyilatkozik: *Szerbiának szüksége van rá, hogy saját területén juthasson el a tengerig és ha ezt a követelést nem teljesítik, akkor elkerülhetetlen a háború.*

Az ó-radikálisok organuma, a „Samo Uprava“ így ír: *Szerbia nem maradhat meg mostani körülkerített helyzetben s szabad utat kíván az Adriai tengerhez.* Ez nemesak gazdasági szükség, hanem elengedhetetlen feltétele politikai függetlenségének.

A „Vecerna Novosti“ írja: *Belgrádban nagy az izgatottság. Az asszonyok és gyermekek az ország belsejébe akarnak költözködni.* Ez jogos is, mert ha az első összeütközés megtörténik Ausztria-Magyarországgal, a főváros veszedelemben lesz.

Szerbiában ma minden nagyobb városban politikai tüntetések voltak a területi követelések mellett. Különösen Nisben volt nagyon izgatott a népgyűlés, amelyen száznál több tiszt is megjelent. Ott azt hirdették, hogy ha Szerbia a nagyhatalmak nyomása alatt lemond a boszniai területi kárpótlásról, helyette a novibazári szandzsákból kell egy földsvót követelnie.

Két nap óta a zord téli fagyot felváltotta az enyhe tavasz. A Duna és Száva jege elolvadt. Zimony és Belgrád között megindult a hajóforgalom.

Német vélemény a konferenciáról.

A Köln. Ztg. a konferencia kérdéséről a következőket írja: *Ausztria-Magyarországot nemzetközi ítélőszék elé hívni rendkívül veszélyes. Ausztria-Magyarország akaratának megváltoztatására csak háború esetén kényszeríthető.* A veszély azonban csak látszólagos. Ausztria-Magyarország és Szerbia összecsapása csak egy nagyhatalom avatkozása esetén vezethetne beláthatlan bonyodalmakhoz. Erre nézve, mint egyetlen hatalom Oroszország jön tekintetbe, amely azonban nem mer háborút viselni, főleg, miután e pillanatban nincsenek vitás pontok Ausztria-Magyarország és Oroszország között. A főkövetelmény most hidegvér és

nyugalom. Az osztrák és magyar sajtó remélhetőleg kissé mérsékli hangját. Nem hisszük, hogy valaki oly feltevésekkel közelednék Ausztria-Magyarországhoz, amely nemzeti becsületét vagy méltóságát érintené. A súlyos felhők elvonulása után könnyebben állapíthatók meg a Szerbiának adandó koncessziók.

A Nordd. Allg. Ztg. írja: *Még mielőtt bizonyos volna, hogy Szerbia az összes hatalmak követelésének megfelelően békeszeretettel és a területi igényekről való lemondásról deklarálna, a sajtó nagy része Ausztria-Magyarország engesztelhetetlen magatartásával foglalkozik. E magatartás abban állana, hogy Ausztria-Magyarország követeli, hogy azon gazdasági természetű koncessziókról, amelyekről azt hiszi, hogy Szerbiának megadhatja, közvetlenül Szerbiával kíván tárgyalni. Ez a kívánság azonban egészen természetes. Vajjon Ausztria-Magyarország a szignatárius hatalmak mindegyikével vagy azok egyikével tárgyaljon a szerb kereskedelmi szerződésről vagy a szerb-osztrák-magyar vasuti csatlakozás részletes feltételeiről? Hogy ez az eljárás nem követhető, oly világos, hogy az a követelés és Ausztria-Magyarország a gazdasági kérdésekről folytatandó tárgyalásokban a hatalmakat Szerbia megbízottainak tekintse, senki részéről nem állítható fel, aki komolyan kívánja az eddigi ellentétek békés és méltányos elintézését. Ausztria-Magyarország megfélemlítéséről és megalázásáról nem lehet szó, miután előre is bizonyos, hogy ily kísérlet hajótörést szenvedne a Németországtól támogatott kettős monarchia visszautasító magatartásán.*

A szkupstina és a kormány.

A legújabb belgrádi hírekre vonatkozólag Bécsből a következő, informált helyről szerzett értesülést közlik:

A ma Belgrádból érkezett táviratok világosan elárulják, hogy a szerb kormány és a szkupstina köreinek felfogása közt nagy az ellentét. Ebben nincs semmi meglepő és szükségképpen ki kellett tünnie abban a perczben, amikor a szerb kormány kijelentette arra való hajlandóságát, hogy a koncessziós követelésekről lemond. Most persze a kormány dolga lesz, hogy ehhez a gondolathoz Szerbia politikai köreit is hozzászoktassa. Mint-hogy a szerb kormány az összes pártok tagjaiból áll, mely a legtekintélyesebb szerb politikusokat foglalja magába, remélhető, hogy ez neki végre is sikerülni fog. Természetes, hogy Szerbia attól a pillanattól fogva, amelyben kijelenti, hogy sorsát a nagyhatalmak kezébe helyezi, kénytelen lesz a hatalmak akaratát respektálni. Bécsi informált körökben azt hiszik, hogy Szerbia eddig csak szóval kinyilvánított lemondását a napokban egy, a nagyhatalmakhoz intézett jegyzék alakjába fogja öltöztetni. A hatalmak, minthelyt ez a jegyzék a kezükben lesz, egymás között fognak tárgyalni és aztán együttesen közölni fogják a bécsi kabinettel Szerbia elhatározását. Feltehető, hogy a bécsi kabinet Szerbiának ama nyilatkozata után, hogy területének a bővítéséről lemond, készen fog nyilatkozni arra, hogy Szerbiával a gazdasági és politikai engedményekre vonatkozólag tárgyalásokba bocsátkozzék, mire aztán meg fognak indulni a szerb-kérdés fölött a legutolsó diplomáciai tárgyalások, melyek során még többrendbeli nehézségeket kell majd leküzdeni, melyek azonban, diplomáciai körök általános nézete szerint, megegyezésre fognak vezetni. Valószínű, hogy ennek az utnak végén egy konferencia áll, melynek az lesz a feladata, hogy Ausztria-Magyarország és Törökország, Bulgária és Törökország, és Ausztria-Magyarország és Szerbia között létrejött egyezményeket regisztrálja.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Politikai körökben nagy határozottsággal állítják, hogy a csehnek nem fogják megobstruálni az ujonczlétszámról szóló törvényjavaslatot, sőt a vasútállamosítási javaslat letárgyalását sem akarják megakadályozni. A harcot a csehnek csak hűségét után fogják megkezdni.

Taft beiktatása. Az új kabinet véglegesen a következőképp alakult meg: államtitkár: Philander C. Knox; kincstári államtitkár: Franklin Mac. Viagh; hadügyi: Jakob M. Dickinson; igazságügyi: George W. Wickersham; postaügyi: Franc Hitchcock; tengerészetiügyi: George Lengerke Meyer; belügyi: Richard A. Ballinger; földművelésügyi: James Wilson; kereskedelmi és közmunkaügyi: Charles Ragel.

Taft elnök a newyorki „Deutscher Herold” kiadójához intézett levelében köszönetet mond a német-amerikai politikai támogatásért és megjegyzi, hogy atyja nagy csodálattal viseltetett a németek, különösen az 1848 után bevándorolt kiváló nemzedék iránt. Szülővárosa, Cincinnati harmadrésznnyire német. Ő maga állandóan érintkezett németekkel és csodálta azok polgári erőit, Taft ezután szó szerint ezt írta:

Megelégedésemre szolgál, hogy Amerika és Németország viszonya sohasem volt szívélyesebb és úgy eltelve kölcsönös rokonszenvtől, mint ma. E köteléket még erősebbre fűzik a legutóbbi 25 évben amerikaiakká lett németek.

A török-bolgár tárgyalások. A bolgár kárpót-lás kérdésében megindult tárgyalásokon kívül a keleti vasúttársaság konfliktusa ügyében is folynak az alkudozások. A porta eddig vonakodott a keleti vasúttársaságnak részeseledést adni a kártérítési összegből az engedélyokiratban megállapított felosztási kulcs szerint. A keleti vasúttársaság követeléseivel szemben, amely kerek 26 millió frankra rug, a kormány a parlament ellenállására livatkozott.

Francziaország Marokkóban. Jaurés beszélgetést közöl, amelyet a Bordeauxba érkezett Damade tábornokkal folytatott, aki a többek között a következőket mondta: A háboru be van fejezve és most a béke művének kell kezdődnie. Francziaország tőkét és kivándorlókat fog a Saoja-területre küldeni. Németország és Anglia, sajnos, erősen túlszárnyaltak bennünk. Bankárjaik, kereskedőik és iparosaik a mi zászlóink védelme alatt nagyszerű tevékenységet fejtettek ki. A mi honfitársaink nem vehetnek majd földet Casablanca környékén, mert Németország és Anglia már majdnem mindent megvettek. Számos mód van azonban még arra, hogy ott nagy vagyont lehessen szerezni. Politikai befolyásunk Marokkóban immár szoros kapcsolatban van gazdasági tevékenységünkkel.

Német birodalmi gyűlés. A postai költségvetés folytatolagos tárgyalása során *Boehme* (gazdasági egyesülés) kijelenti, hogy a postának lehetőleg sok munkanélkülit kell foglalkoztatnia, hogy a telefon felszervezetéseket, amelyek most folytonos zavaroknak vannak kitéve, földalattiakká változtassa át. Szólvó óva int a női munkaerők további alkalmazásától és azután kijelenti, hogy az államtitkár elleni agitációban pártja nem vesz részt. *Kempf* (szabadelvű néppárt) azt mondja, hogy a helyi portó felemelése elhibázott intézkedés volt, üdvözli a posta-csekkforgalmat és azután az új telefondíjszabásról beszél, amely szerinte nem felel meg a követelményeknek. A postaforgalomban elért haladás elismerést érdemel. *Struve* (szabad egyesülés) a telefondíjszabályzatnak 28 tagu bizottság elé való utalását kívánja. Ha az államfők önként lemondának a portómentesség jogáról, a birodalom szűkös pénzügyi helyzetében, nagy hála kötelezhetnének a népeket.

Az orosz honvédelem. A birodalmi дума költségvetési bizottságának tegnapi ülésén a tengerészeti miniszter közölte, hogy a császár külön tanácskozási testület létesítését rendelte el, amelynek feladata lesz a honvédelem és a hadihajóépítés kérdéseit tanulmányozni. Ez a testület a miniszterelnökből mint vezetőből, a hadügyi, tengerészeti, pénzügyi, külügyi miniszterekből, a vezérkari főnökből, valamint a számvetéségi hivatal képviselőjéből fog állani. A költségvetési bizottság a tengerészeti miniszter nyilatkozataival megelégedett, az összes szavazatokkal egy ellenében azonban leszavazta a négy új sorhajó építésére kért hitelt.

A francia kamara ülése. A kamara mai ülésében mindenekelőtt törvényjavaslatot fogadott el, amely repülési kísérletekre és az első nemzetközi léghajós-kongresszuson való eredményes részvételre szóló jutalmakat állapít meg. Ezután folytatták a

jövedelmi adót illető vitát. A bizottság Mulac legutóbbi leszavazott módosító javaslata helyett a következő pontot ajánlja: A jövedelmi adótörvény a kihirdetés után következő évben lép érvénybe. Érvénybelépésének napjától kezdve a megyei és törvényhatósági pótdadók csak a speciális törvény mértéke szerint szedhetők. A javaslatot tulnyomó többséggel elfogadták.

Orosz hírlapíró — perzsa forradalmi vezér. Pétervárról jelentik, hogy teheráni hírek szerint Panow orosz hírlaptudósító az angol-orosz békéltető javaslat meghiusulása következtében a forradalmárok élére állott és nagy tömeggel Teherán ellen készült vonulni, hogy a kormányt elkergesse. Teheránban már legközelebb véres napok lesznek. Panow serege csupa csöcsclék, munkátlan és koldus gyűlévsz had, de Teherán lakossága lelkesen várja Panowot s őt szemelte ki a köztársaság elnökéül. Panow egyelőre a Teheránba vezető országuton táborozik, a gazdag utasokat feltartóztatja és csak váltásdíj ellenében bocsátja szabadon. Elfogta a sah fivérét is és 15.000 márka váltásdíjat kapott érte. A forradalmárok jól fel vannak fegyverkezve, a sah csapatai ellenben csak nagyon gyatrán, alig van puskájuk, löpörrel és ágyúval nem is szölvá.

A nagyszerb összeesküvők.

— Harmadik nap. —

Budapest, márczius 5.

Az a nagy érdeklődés, amelyvel a közönség a nagyszerb összeesküvők perének első napját kísértte, a tárgyalás mai, harmadik napján újra megnyilatkozott. A terem a zsufozásig megtelt érdeklődőkkel, akik feszült figyelemmel kísérték a fővádlott, *Pribicevics* Ádám kihallgatását.

A kihallgatás előtt dr. *Hinkovics* védő konstataálja, hogy a tegnapi ülésről szóló gyorsírói jegyzőkönyvbe hibák esztek be és óhajta, hogy ezek a jövőben ne fordulhassanak elő. Dr. *Hinkovics* továbbá kijelenti, hogy az ügyészek a törvény szerint kell eljárni, még ha ez a vádlottak javára is szolgál. A jelen esetben az ügyész megszegte a törvényt, mert a vádiratot január 12-én könyvalakban közzétette, amelyből sok ezer példány terjedt el. Ez egyenes ellenmondásban áll a törvényt, amely szigorúan megszorítja a vádirat közzétételét a fő-tárgyalás előtt.

Accurti ügyész: Nem terjesztettem a vádiratot.

Dr. *Hinkovics*: A vádiratot az állami nyomdában készítették és ki van zárva, hogy az ügyészek erről nem volt tudomása, annál inkább, mert átnézés czéljából eléje terjesztették. Dr. *Hinkovics* kéri, hogy e törvényértést vegyék be a jegyzőkönyvbe.

Accurti ellenzi ezen indítványt és tiltakozik az ellen, hogy valami még felvétessék a tárgyalás jegyzőkönyvébe, ami a tárgyalás előtt történt. (Nagy lármá a védők tribünjén. Felkiáltások: Miért eskette meg előzőleg jegyzőkönyvileg *Nasztics* György tanut?) Sem nem adtam engedélyt a vádirat terjesztésére, sem magam nem terjesztettem azt. Kérem megállapítani, hogy dr. *Popovics* politikai aktusnak nevezte a vádiratot.

Popovics: Igenis, ezt mondtam. Kérem ezt konstatálni.

A tanács határozathozatalra vonul vissza. Pár perc múlva az elnök kijelenti, hogy a tanács elvetette *Hinkovics* indítványát, mely abszolúte nem tartozik a törvénytől elé.

Dr. *Hinkovics* védőügyvéd utal arra, hogy *Nasztics*, a koronatanu, egy állítását háromszor is megváltoztatta és azért attól kell tartani, hogy a sok tanu kihallgatása után ismét csak meg fogja változtatni vallomását, aszerint, amint azt egyik, vagy másik pártnak érdekében jónak találja. Azért a védőügyvédek nevében azt indítványozza, hogy *Nasztics*ot ne az összes tanuk kihallgatása után, hanem mindjárt első tanunak hallgassák ki.

Dr. *Medakovics* kéri, hogy *Nasztics* Györgyöt minden bizonynyal hallgassák ki mint első tanut. Indoklásában azt mondja, hogy a kir. ügyész az egész szerb népet üldözni akarja.

Ügyész kijelenti, hogy nem a szerb népet üldözi Horvátországban, hanem a szerb önálló pártot.

Védők felugranak helyükről és kiabálják: Ezt akartuk meghallgatni; ez az üldözés igazi oka.

Az ügyész ellenzése után elutasítja a bíróság *Hinkovics* védő indítványát.

Ezután áttértek *Pribicevics* Ádám huszonhétéves jogvégett járási gyakornok kihallgatására.

Az elnök: Megértette a vádat?

A vádlott: Nem. (Mozgás.)

Az elnök: Hiszen maga is olvasta a vádiratot.

A vádlott: Még sem értem.

Az elnök: Önt felségárulással vádolja az ügyészség. Bünyösnek érzi magát?

A vádlott: Nem. Semmi mást nem cselekedtem, csak azt, amit szabad államban szabad polgár megtehet. Nem vétkeztem azzal, hogy politikai meggyőződéseimet követtem.

Az elnök: Ön titkos gyűlésekre járt?

A vádlott: Soha.

Az elnök: Önt sokszor látták *Lukács* Vászó vádlott házában.

A vádlott: Ez igaz. *Lukács* házában volt az olvasó-kör. Ezért mentem el többször oda.

Ezután az elnök szünetet rendelt el.

Háromnegyed 1-kor folytatják a tárgyalást.

A szünet után az elnök *Pribicevics* Ádám kihallgatása közben felolvass egy röpiratot, mely gazdasági tanácsokat ad a népnek és azt ajánlja, hogy első sorban szerbeknél és szlávoknál vásároljanak.

Dr. *Tuskán* közbeszólv: Ezt a röpiratot én is kiosztanám a kerületemben a horvátok közt.

Dr. *Hinkovics* védő: Kérem az elnök urat, mondja meg, hol nyomták ezt a röpiratot?

Elnök: Zágrábban, a *Müller*-féle nyomdában, évszám: 1891.

Hinkovics védő: Tehát így ez a röpirat ugy-e keresztül ment a cenzurán és az ügyész megengedte annak megjelenését, most meg inkriminálja?

Ezután az elnök folytatja *Pribicevics* kihallgatását. A vádlott beismeri, hogy résztvett a szerb gazdasági egyesület népgyűlésén, ahol 3000 ember volt jelen. Bátyja, a képviselő nem volt ott. Ellenben ott volt a horvát kormány részéről *Mallin*, a gazdasági osztály főnöke, és *Macsvánszky* pénzügyi igazgató. A szerb olvasóköriben a Szokol tartott gyűléseket, de ez az egyesület nem tart titkos gyűléseket. Ugyancsak a szerb önálló pártiak Vrgnmoston tartottak konferenciákat, ami a gyűlekezési törvény 2-ik szakasza alapján minden pártnak megvan engedve. Ő ezeken a konferenciákon nem volt jelen, mert nem tagja a pártnak.

Ezután érdekes összeszólalkozás következett a szerb önálló párti védők és az elnök és ügyész között.

Dr. *Popovics* Dusán védő azt kérdezi az ügyésztől, hogy megmarad-e azon állítások mellett, melyeket a szerb önálló párttra vonatkozólag tett?

Accurti ügyész: Igen is, megmaradok.

Medakovics védő: Kijelentem, hogy mint a szerb önálló párt elnöke ezt a dolgot még szóvá fogom tenni.

Elnök: Jól van, de nem nagyon ajánlom.

Ügyész: Majd meglátjuk.

Medakovics: Helyt állok pártomért az egész művelt világ előtt.

A védők mindenképpen azon vannak, hogy *Nasztics*ot már a tárgyalás elején, mint koronatanut újból hallgassák ki, mert a védők oly bizonyítékokat akarnak előterjeszteni, melyek *Nasztics* szavahihetőségét és állításainak valóságát meggyengítenék, azonban hír szerint *Nasztics* jelenlegi tartózkodási helyét nem ismerik.

A letartóztatott dr. *Walter* ügyvédjelölt kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy *Lukinics* beszéde után, aki a gyorsírói jegyzetek kiszolgáltatását kérte, ő csak azt jegyezte meg, hogy gaszág lenne, ha ezt sem engednék meg. Az ügyvédjelöltet átadták az ügyészségnek.

A termet jóformán csak a bíróság tagjai, a védők és az újságírók töltik meg, mert a közönségnek alig jut hely. Ma három francia, egy angol, két orosz és két gráci újságíró érkezett Zágrábba.

Délután két órakor a tárgyalást megszakítják és folytatását holnapra tűzik ki.

Japán vasuton.

Budapest, márczius 5.

Régi vágyódásom a Fülkelő nap országát látni. Még mikor nem a hatalmával, a hadi erejével, katonai fegyverzettségével imponált, amikor még nem verte pocsékká az agyaglábu óriást, bámultam a Kelet e geniális népét.

Bámultam és szerettem az ő fantasztikus selymeit, ernyőit, vázait a repülő darvalkkal, gólyákkal, az idegenszerű virágaival, fáival. Álmodtam a cseresznyevirágtól fehérülő berkekről, melyek árnyékában kicsi gésák sétálnak tipegve, mosolyogva, csevegve.

Most pedig, hogy Schnitzer József tanár irásából megtudtam, milyen kényelmesen, gyorsan, olcsón lehet Nippont vasuton beutazni, delejes oró vonz a Pillangó kisasszony hona felé.

Szinte látom . . .

A vadonat új vasuti kocsi szakaszai ragyognak a tisztaságtól. Csinosak, kedvesek, hívogatók. A párnázott ülések a kupé hosszát foglalják el és a bennszülöttek keresztbe vetett lábakkal guggolnak rajtuk. Csupa udvariasság, előzékenység valamennyi.

Különösen, ha külföldi utas kerül körükbe, nát még ha ez dicsőri a hazájukat. Boldog büszkeséggel sietnek utitársuknak szolgálni. Minden iparkodásuk, hogy a jó benyomást növeljék. Megmagyarázzák a mellettük elszórt vidék nevezetességeit. Megkínálják rizslepényvel, gyümölcscsel, s angol újságlapokkal.

A vonat nem robot, hanem suhan. Semmi rázkódás, semmi zökkenés, mintha kerekei és a vágányok is, kaucukkkal lennének bevonva.

Utközben, minduntalan, czélszerű ujitások tűnnek szemünkbe, s mintaszerű berendezés ejt bámulatba. Az utazóközönség nagy kényelmére szolgál például, hogy az állomás nevén kívül a következő is messzeláthatóan ki van írva, hogy jó előre tájékozódva, készülődhessünk a kiszállásra.

Azonkívül minden állomáson nagy táblán japán és angol nyelven a helyi és környékbeli nevezetességek, látnivalók és úgy földrajzi, mint történelmi tudnivalók fel vannak jegyezve.

A legkisebb állomáson is kaphatók frissítők, söni- és innivalók. Még pedig nem csupán japán, hanem európai ízlelésre is számítva. Bento-nak nevezett csinos faládikákban árulnak süteményt, sonkás zsemlyét, sajtot, keményre főt tojást. Még a szükséges sőről se feledkeznek meg. Hiszen igaz, hogy ebben jó adag élelmesség is megnyilvánul. De amikor ez az élelmesség a mi szükségleteinket kielégíti, amikor nekünk hasznos és kellemes, örömmel fizetjük meg.

Visz a vonat, tovább-tovább. Szeliden ringó hullámozásban ülünk helyünkön. Szemünk gyönyörködve tekint az ablakunk mellett elvonuló csodás képekre. Mintha valamely Satsuma- vagy Banko-edény díszítése elevenednének meg, mintha egy szin pompás kárpit növényzete és madárvilága tárulna elénk!

Faluk és városok terrasszosan csoportosított skatulya-házaival, mesébe illő piczi kertjeivel, girbe-gurba törzsű törpe fáival, lótuszvirágos tavaival. Közben lilium- vagy krizantémum-táblák — akkorák, mint nálunk egy-egy kender- vagy kölesvetés — s a pompás virágok közepén valami japán-kisasszony, bő kimonóban, piros napernyője alól meresztve mandulajakaj szeméit a vonatra.

A nagyobb állomásokon angolosan öltözött fürge boy-ok járják be a kocsikat és ügyesen, nesztelenül söprik a kupé padlóját, leporolják a padokat, fényes tisztára törlik az ablakokat és ha valakinek teára, dohánnyra, egyébre van szüksége, készséggel közvetítik . . . anélkül, hogy toladónának.

És mindezen előnyök mellett a japán utazás még ideálisan olcsó is. Egy akkora távolságra, aminő a bécs—müncheni vonal, mely gyorsvonaton 28 márkába kerül, Japánban mindössze 8 márkát fizetünk.

TÁVIRATOK.

Változás a bécsi angol nagykövetségen.

Bécs, márczius 5. Teck herceg, az angol katonai attasé, a bécsi angol nagykövetségtől eltávolított. Teck herceg közeli rokona az angol királyi családnak s egy özanyja: Rhédey grófnő után több magyar családdal, így a báró Radák- és az Antos-családdal is rokonságban áll.

Az angol király Párisban.

Páris, márczius 5. Az angol király este félhét órakor inkognitó ideérkezett. Fogadására a pályaudvaron megjelent az angol nagykövet. Az uralkodót a tömeg lelkesen éltette.

A török külügyminiszter a czárnál.

Pétervár, márczius 5. Miklós czár ma Carskoje-Seloban kihallgatáson fogadta Rifaat pasa török külügyminisztert.

Abrahamovicz lemondása.

Bécs, márczius 5. Abrahamovicz eddigi galicziai miniszter lemondott képviselői mandátumáról.

Közgazdasági táviratok.

Moszkva város kölcsöne

Bécs, márczius 5. (Saját tudósítónktól.) Az Offenheim és Társa bécsi bankcég megkötötte Moszkva városával a 21.5 millió rubelnyi városi kölcsönt, amelyben ezen a czégen kívül a Waring Brothers londoni czég és a Credit Lyonnais is részt vesz. Ez a második városi kölcsön, amelyet ez a konzorcium Moszkva városával kötött. Az első kölcsön alkalmával az árfolyam 87½ volt.

A német birodalmi bank.

Berlin, márczius 5. (Saját tudósítónktól.) A német birodalmi bank 1908. évi nyereségéből az államkincstár 25.6 millió márkával részesedik, míg az előző évben az állam részesedése 40 millió márkát tett ki. (Ausztria-Magyarországban a két állam a jegybank nyereségéből az utolsó üzletévben 6.36 millió koronával részesedett.)

UJDONSÁGOK.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése február végén lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujjtsák meg, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

NAPIREND. Naptár. Szombat, márczius 6. — Róm. kath.: Abigél. — Prot.: Fridolin. — Görög-ország: febr. 21. Eusztát. — Zsidó: Adar 13. S. Therane. — A nap két reggel 6 óra 34 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 49 perczkor. — A hold két d. u. 5 óra 8 perczkor, nyugszik este 6 óra 42 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.
A nemzetközi grafikai kiállítás a Múzeumokban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — A Mienk kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Az Új Művészeti Szalon Keckeméti-utca 3. sz. nyitva egész nap. Belépődíj nines. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum képtára nyitva 9—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—1-ig és 3—7-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Pöldtani Intézet Múzeuma zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquineumi Múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A N. Múzeum könyvtára nyitva 9—1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3—6-ig.

Európa ránk nézett.

Itthon Magyarországon nem is igen vették észre, hogy Európa a napokban ránk szögezte tekintetét. Alkalmul erre a főrendiház legutolsó ülését választotta, amely ülésen Tisza István nagy külpolitikai beszédet mondott és Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt erre a beszédre. Az angol és francia lapok majdnem kivétel nélkül foglalkoznak ezzel a két beszéddel és rajtuk keresztül Magyarországgal.

A „Times“ két ízben is visszatért a főrendiház ülésére. Második közleményében helyreigazítja első tudósítását, mely Tisza Istvánnak tulajdonított olyan nyilatkozatot, melyet Wekerle Sándor tett. Ráadásul vezércikkben fejtegeti Magyarország álláspontját a keleti bonyodalomban. Nem valami barátságosan szól rólunk és olyasfélét mond, hogy Magyarország nem mindig gondolkodott úgy a monarchia politikájáról, mint ahogy ma gondolkodik.

Sokkal őszintébb a „Temps“. Egyáltalában nem rejtegeti a fölfogását és nyíltan megmondja, hogy Wekerle nyilatkozata, (hogy a szerb affér csak a monarchia és Szerbia afférja és ebbe Európának nem lehet beleszólása) a hevesvéri magyarok lecsillapítására volt szánva. Ezenkívül számba kell venni még azt is, okoskodik a francia ujság, hogy a bécsi klerikális lapok azzal vádolták a magyar államférfiakat, hogy kormányrajutásuk előtt sűrűn paroláztak a szerbekkel. Hogy ezt a gyanúsítást végképen megsemmisítsék, most intranzigens álláspontot foglalnak el a kis Szerbiával szemben.

— Különben — folytatja a „Temps“ — hogy Wekerle ur nyilatkozatát kellőképpen értékelhessük, emlékeztetbe kell idéznünk, hogy néhány hónappal ezelőtt a magyar képviselőházban Wekerle ur kijelentette, hogy „Törökországnak egy koronát sem fogunk fizetni“. Ma már határozottan tudjuk, hogy a közös kormány Wekerle urat nem hatalmazta föl e kijelentés megtételére. Így valószínű ma is, hogy Aehrenthal ur nem ért egyet Wekerle urral.

Ime, ha ránk néz Európa, hát ezt látja.

— Személyi hír. *Mária Annunziata* főhercegnő hugának, *Erzsébet Amália* főhercegnőnek látogatására ma Bécsből Székesfehérvárra érkezett.

— Uj osztálytanácsos. A hivatalos lap mai száma egy királyi kitüntetést közöl, amely fővárosszerte széles körben kelt meglepetést. A király Wekerle Sándor miniszterelnök előterjesztésére Szilágyi Lajosnak, a fővárosi közmunkák tanácsánál alkalmazott műszaki tanácsosnak, a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget adományozta. Szilágyi Lajos személyében ez a királyi kitüntetés mindenképpen méltó férfit ékesít fel. Szilágyi Lajos ugyanis mint szaktekintély, de mint ember is dísz a műszaki tisztikarnak. Akik ismerik, nagyra becsülésükkel veszik körül, amit munkás, tiszta életével becsülettel kiérdemelt. Kitüntetése alkalmból tömegesen keresik fel barátai és tisztelői szerencsekívánatukkal.

— Hetvenéves tudós. Dr. Krenner József udvari tanácsos, egyetemi tanár, a Magyar Nemzeti Múzeum ásványtárának igazgatója most töltötte be életének hetvenedik évét. Ez alkalmból ma tisztviselőtársai melegen üdvözölték a nagyevű tudóst. *Krenner* József magas életkorának dacára ifjúi erővel és munkakedvvel végzi teendőit, s emellett most rendezti sajtó alá a Tudományos Akadémia által a Semsey-díjjal jutalmazott, Magyarország ásványairól szóló nagy munkáját.

— **Kossuth és Sztéryni diszpolgársága.** Bányulafalva huszonöt év óta fönnálló, rohamosan fejlődő község Kossuth Ferencz minisztert és Sztéryni József államtitkárt diszpolgárává választotta. Az oklevelet Fernbach Károly főispán vezetésével nagyobb küldöttség fogja Budapestre hozni.

— **Az angol király utazása.** Edvárd király a tegnapi nagy havazás miatt Biarritzba való utazását egyelőre elhalasztotta. A király másfél napig marad Párisban, az Elysében fog lakni, ahová *Clemenceau* és *Pichon* is meg fogja hivni, hogy velük a keleti kérdést és az új francia vámtarifatervezetet megbeszélje. Biarritzi tartózkodása folyamán a király Pauba is kirándulást tervez, ahol jelen lesz Wright Wilbur egyik felszállásánál. Biarritzban azonkívül valószínűleg a spanyol király látogatását is fogadja.

— **Kitüntetett főudvarmesternő.** A király *Wimpffen* Karolina grófnőnek, *Isabella* főhercegnő főudvarmesternőjének az Erzsébet-rend első osztályát adományozta.

— **Follért Károly üdvözlése.** A VII. kerületi függetlenségi és 48-as pártkör ma *Földiák* Gyula elnök vezetésével küldöttséggel tisztelgett *Follért* Károlyt, a posta és táviró újonnan kinevezett vezérigazgatójánál, hogy kinevezése alkalmából, mint a kör tagját, üdvözölje. A küldöttség nevében *Földiák* Gyula üdvözölte *Follért* Károlyt, aki a következő beszéddel válaszolt:

Alig találok szavakat, hogy a meleg üdvözlésért hálámát és köszönetemet kifejezzem. Az a rokonszenv, mely minden oldalról felém irányul, oly becses nekem és oly jutalom eddigi fáradozásaimért, hogy minden elfoglaltság nélkül, büszkén tekintek vissza multamra. Örülök annak, hogy nemcsak a tisztviselői kar, hanem az önközüldöttsége is mutatja a rokonszenvet irányomban. Nemcsak kötelességet teljesítek, hanem hazafias lelkesedéssel arra fogok törekedni, hogy ama nehéz földadatokat teljesítsem, melyek kinevezésemhez fűződnek. Midőn még kijelentem, hogy e törekvésükben vezéreknek. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek hűséges szolgálója leszek, újból köszönetet mondok az önközüldöttséget.

Follért Károly ezután barátságosan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, akiknek meghívására megígérte a párt jövő heti vacsoráján való részvételét.

— **Az allensteini dráma hősnője.** Berlinből jelentik: Az allensteini tiszti dráma hősnőjét, *Schönebeck* német ma délelőtt Berlinbe hozták, hol a *Charité-kórházban* hat heti megfigyelésnek vetik alá. Erre azért volt szükség, mert az allensteini törvényszék véleménye nem egyezik meg az ottani orvosokéval, melynek alapján az örnagynét beszámíthatatlannak nyilvánították, hanem annak felülvizsgálását követelte.

— **Arad a Maros.** Lippáról árvízveszedelmet jelentenek. A hegyeken hirtelen beállott hóolvadás következtében a Maros vize annyira megáradt, hogy az alacsonyabb partjai mentén fekvő községeket az árvízveszély fenyegeti. *M. Solymos* és még több szomszédos község hatósága csakánynyal felszerelt munkásokat küldött ki, hogy különösen a fahidak és malmok mellett feltornyosult jégtáblákat verjék szét és ezzel a víz lefolyását előmozdítsák. A marosmenti egész lakosság résen áll.

— **Téritgetik Tolsztojt.** Tolsztoj Leót, a világhírű orosz író tudvalevőleg a Szent Szinodus kiátkozta. Lehet, hogy azok, akik kiátkozták, sejtik, hogy a Tolsztoj emléke még akkor is élni fog, amikor a kiátkozottak régen a feledés sírjába hullottak. Most arra törekcsenek, hogy Tolsztojt „megtéritsék”. Pétervárról ugyanis jelentik, hogy a synodus néhány nappal ezelőtt kísérletet tett a kiközösített gróf Tolsztoj Leó megtéritisére. *Parfeny* érsek Tulából *Jasnaja-Poljanaba* utazott és két lelkes társaságában felkereste Tolsztojt. A nagy író éppen délutáni pihenőjét tartotta s ezért feleségre az érseket körülbelül egy óráig várakoztatta. Majd megjelent Tolsztoj a várószobában, mire az érsek kezét nyujtva, közeledett feléje. Tolsztoj az egyházfejedelmet dolgozószobájába vezette, ahol hosszasan beszélgettek vallási dolgokról. Miután beszélgetésük véget ért, az érsek még vagy három óráig értekezett Tolsztojnél, de beszélgetésükből eddigelé még semmi hír sem szivárgott ki.

— **Tanítók Apponyinál.** A budapesti hivataltanítótestület a népoktatás jubileuma alkalmával tartott közgyűlésén gróf *Apponyi* Albert kultuszminisztert dísztaggá választotta. A választásról szóló oklevelet ma 50 tagu küldöttség, élén a testület elnöke, *Mousseng Géza* igazgató adta át a miniszternek. Ugyancsak küldöttségileg tisztelgett a tanítótestület báró *Eötvös* Lórántnál, akit szintén dísztaggá választott abból az alkalomból, hogy néhai atyja alkotásának 40-ik évfordulóját ünnepelték.

— **Öngyilkos lugosi bíró.** Dr. *Komjáthy* Gyula negyvenéves lugosi törvényszéki bíró ma este 7 órakor a Páris-szállóban szállt meg. Kilenc órakor lövést hallottak a szállóblek s mire betörték dr. *Komjáthy* Gyula szobájába, a bíró már belehalt önkézevel ejtett sebébe. Két levelet hagyott hátra, az egyiket *Szunyogh Árpád* lugosi főügyész címén, a másikat a *Mária-utca* 46. szám alatt lakó *Veress Sándor* földhitelintézeti tisztviselő nevére. Tudósítónk elment a fenti lakásba, de *Veress* Sándor helyett, aki hivatalos uton van, ennek atyjával, *Veress* Ernő nyugalmazott táblabíróval beszélhetett, aki nem tudta megmondani sógora, dr. *Komjáthy* Gyula öngyilkosságának okát s valószínűnek tartja, hogy betegség elől menekült a halálba. Ezt a fölvilágosítást megerősíti az a körülmény, hogy a halott zsebében több orvosi éreceptet találtak.

— **Pénzügyi kinevezések.** A király *Brodsky* Ágoston pénzügyi tanácsost és *belovári* pénzügyigazgató-helyettesét a VII. fizetési osztályban való meghagyása mellett *belovári* pénzügyigazgatóvá kinevezte; továbbá *Szilvássy* Alajos makói, *Solyom* Ágoston kaposvári és *Pfuhl* Ágost soproni, valamint *Plachy* Gyula királyi tanácsosi címmel felruházott nagykárolyi VII. fizetési osztályu pénzügyigazgatókat — a három elsőnek a királyi tanácsosi cím díjmentes adományozása mellett — VI. fizetési osztályu pénzügyigazgatókká kinevezte, *Schöffmann* Imre deési és *Mauks* Endre pozsonyi VII. fizetési osztályu pénzügyigazgatóknak pedig a királyi tanácsosi címet és a VI. fizetési osztályu jellegű díjmentes adományozta; végül *Popp* György miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott zombori pénzügyigazgatót, *Gászner* Pál miniszteri tanácsosi címmel felruházott osztálytanácsost, *székesfővárosi* adófelügyelőt, *László* Pál királyi tanácsos, pénzügyigazgatót, a központi díj- és illetékkiszabási hivatal főnökét, *Jablánczy* Miklós balassagyarmati pénzügyigazgatót és *Wolfrumb* Károly székesfővárosi pénzügyigazgatót jelenlegi hivatali állásukban való meghagyásuk mellett miniszteri tanácsosokká. *Értelmes* Sándor királyi tanácsosi címmel és VI. fizetési osztályu jelleggel felruházott központi díj- és illetékkiszabási hivatali főnök-helyettesét, *Schöffmann* Imre királyi tanácsosi címmel és VI. fizetési osztályu pénzügyigazgatói jelleggel felruházott deési pénzügyigazgatót, *Mauks* Endre királyi tanácsosi címmel és VI. fizetési osztályu pénzügyigazgatói jelleggel felruházott pozsonyi pénzügyigazgatót, *Merzich* Lajos királyi tanácsosi címmel felruházott budapestvidéki pénzügyigazgató-helyettesét, *Puntigam* Sándor és *Radocsay* János székesfővárosi adófelügyelő-helyetteseket, *Horváth* Aladár székesfővárosi pénzügyigazgató-helyettesét, *Derezán* Ferenc zágrábi pénzügyigazgató-helyettesét, *Gyulay* Árpád kolozsvári pénzügyigazgató-helyettesét, *Gábler* Lajos székesfővárosi adófelügyelő-helyettesét, *Fazekas* Mihály központi díj- és illetékkiszabási hivatali főnök-helyettesét, *Kántor* Ferenc székesfővárosi adófelügyelő-helyettesét, *Kováts* Sándor aranyosmaróti pénzügyigazgatót, *Ilic* György vukovári pénzügyigazgatót, *Szilágyi* Gyula nagybecskerek-i pénzügyigazgató-helyettesét, *Vladár* Endre beregszászi pénzügyigazgatót, dr. *Opáczky* Pongrácz budapestvidéki pénzügyigazgató-helyettesét, *Szilksay* István székesfővárosi pénzügyigazgató-helyettesét és *Sztanek* Lajos trenoséni pénzügyigazgatót jelenlegi állásukban való meghagyásuk mellett és utóbbiaknak a királyi tanácsosi cím díjmentes adományozása mellett a VI. fizetési osztályba kinevezte, egyuttal *Stuckheil* Gyula királyi tanácsos, kolozsvári pénzügyigazgatónak a miniszteri tanácsosi címet és jellegűt, *Szigthy* Vilmos és *Róka* József VII. fizetési osztályu pénzügyigazgatóknak pedig a királyi tanácsosi címet, valamint a VI. fizetési osztályu pénzügyigazgatói jellegűt díjmentes adományozta. Dr. *Lukachich* Béla pénzügyminiszteri titkárt miniszteri osztálytanácsossá és lottójövedéki igazgatóvá kinevezte.

— **Vasuti katasztrófa Angliában.** Londonból jelentik, hogy a délkeleti vasuton délelőtt *Tonbridge* né két vonat összeütközött. Két ember meghalt. A királyi vonatja, amelyet *Viktória* állomástól elindítottak, ezen összeütközés következtében *Bickley* nél megállani volt kénytelen. A király *Doweren* át folytatta útját *Chatham*ba.

— **A kántortanítók mozgalma.** A közoktatásügyi miniszter január 9-én kiadott rendelete ellen a közeledő tavaszi tanítói gyűlések programjába *Stampay* köbölküti kántortanító és kerületi társai következőket sürgetik fölvetetni: 1. „Mondja ki a gyűlés, hogy azon kántortanítóknak nézve, akiknek tanítói fizetése ezer koronáig kántori jövedelemből egészítették ki, a különbözet után kirótt 50 százalékos nyugdíjadó törültessek. Ha ez nem volna keresztülvihető, 2. módosíttassék oda a rendelet, hogy ezen különbözet után, a méltányosság figyelembe vételével, egyelőre 5 százalék s a későbbi jövőben, amidőn a kántortanítók tanítói fizetése a törvényes minimumig tényleges ki egészítést nyer, mint azt a kultuszminiszter 1907-ben kilátásba helyezte, pótlólag 45 százalék fizetessék.”

— **Kinevezések a minisztériumokban.** A király *Móricz* Vince és dr. *Teleszky* János miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsosokat, valamint *Kugler* Miklós, *Márffy* Ede, dr. *Margittay* József és *Pap* Mihály miniszteri osztálytanácsosokat miniszteri tanácsosokká; *Wieland* József, *Lampel* Vilmos, dr. *Szerdahelyi* Jenő és dr. *König* Tivadar miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott titkárokat, dr. *Wenzel* Gusztáv miniszteri osztálytanácsosi címmel felruházott pénzügyi tanácsost, *Szabó* Károly, *Végh* Ödön, dr. *Balásy* Antal, dr. *Horváth* Ernő, *Zawadowski* Alfréd, báró dr. *Korányi* Frigyes, dr. *Exner* Kornél és dr. *Gerlőczy* Gyula miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká kinevezte; dr. *Vass* Tamás, *Benkó* Gyula, *Potsa* Ferenc, *Marschalkó* József és báró *Pongrácz* Vince miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jellegűt, *Magyary-Kossa* József, dr. *Gellért* Ferenc, *Czajlik* László, *Kossuth* Árpád, *Bieber* Gyula és *Várady* József miniszteri titkároknak pedig a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegűt adományozta. *Schrecker* Ede pénzügyi tanácsost és pénzügyorségi főfelügyelőt a királyi tanácsosi cím és VI. fizetési osztályu pénzügyigazgatói jellegű díjmentes adományozásával pénzügyigazgatóvá, *Makray* Domokos pénzügyi főtanácsosi címmel és jelleggel felruházott pénzügyi tanácsost és kolozsvári kataszteri igazgatót, *Tasner* Géza pénzügyi főtanácsosi címmel felruházott pénzügyi tanácsost és földadónyilvántartási felügyelőt, valamint *Farkas* Ödön pénzügyi tanácsost és kataszteri helyettes igazgatót ez alkalmazásukban való meghagyásuk mellett pénzügyi főtanácsosokká kinevezte. *Solyom* Jenő pénzügyi főtanácsosi címmel és jelleggel felruházott pénzügyi tanácsost a pénzügyminiszteri számvevőség csoportfőnökét, *Ágfalvy* Alajos pénzügyi tanácsost, selmecbányai számvevőség főnökét, *Bátvay* Zsigmond és *Mathesz* József pénzügyi tanácsosokat pénzügyminiszteri számvevőség csoportfőnököket, *lovag* *Bergs* Leó pénzügyi tanácsost, nagybányai számvevőség főnökét és *Robel* Román pénzügyi tanácsost, budapestvidéki számvevőség főnökét jelenlegi állomáshelyükön való meghagyással pénzügyi főtanácsosokká kinevezte.

— **Bányaszerencsétlenség.** A Pécsbányatelep *András*-aknájában két halalos kimenetelű szerencsétlenség történt. Az áldozatok *Endstaller* (Resz) *József* és *Nahodil* Ferenc az akna ötödik pinczéjében dolgoztak, ahol egy óriás faemelőnyert ácsoltak össze s ennek a hátamögé halmozták össze a palát. Már vagy husz métermázsányi palát halmoztak össze az állvány mögé gula-alakban, midőn a faalkotmány nagy reccgés közt összetört, a pala leomlott s letemette a két munkást. A tőlük nem messze dolgozó segédmunkás a nagy zajra azonnal elcsúszott s elképedve tapasztalta, hogy a pala ráomlott a munkásokra. Akkor még hallható volt a halálhörgésük is. A segédmunkás sietve hozzáállt a mentéshez, de mire a sok palát lefejtette az emberekről, addigra már fuladás következtében beállt a halál. Az orvosi vizsgálat csakugyan azt is konstatálta, hogy a munkások úgy fuladtak meg, mert a sérülésük nem volt oly súlyos, hogy ez okozhatta volna halálukat.

— **Megrázó jelenet a temetőben.** *Leitmeritz*-ben megrázó és mélyen megrázó jelenet játszódott le az ottani temetőben. *Zielg* nevű pénzügyi hivatalnok temetésekor történt. A szertartás után ugyanis az elhunyt menyasszonya beugrott a nyitott sírba s a koporsót, melynek fedele ez alkalommal beszakadt, görcsös zokogás közt ölelgetni kezdte. A grászoló közönségen óriási izgalom vett erőt. A szerencsétlen leányt, aki össze-vissza ütötte magát zuhanásakor, nagy bajjal kihúzták a sírből és hazavitték. Azóta a szerencsétlen teremtés nagybeteg.

— A Lipótvárosi Kaszinó művészeti. A Lipótvárosi Kaszinóban holnap, szombaton este fél- kilenc órakor kezdődik a művészet, amelyen *Madeline*, a delejes álomtánczosnó mutatja be sajátos művészetét. Előadás után a társaság, melyben csakis férfiak vesznek részt, lakomához ül. Másnap, vasárnap délután fél 5 órakor a Kaszinóban újra fölül a művész. Erre az előadásra a tagok családjai hivatalosak.

— Állami erdészeti kinevezések. A földművelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi erdők kezelésének szolgálati ágazatához: Fás Gyula, Környei Ferenc, Márton Sándor, Somogy Lajos, Ratkovszky Károly, Nagy György, Roszinszky János, Apáti László, Karácsony Sándor, Teschler Vince, Jakab József, Pusztás Ferenc, Karvas Emil, Ujfalussy Mihály, Szigeti Rezső, Pál Miklós, Bodnár Richard és Héjas Kálmán m. kir. erdőmestereket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká; Bartha Ábel, Bossányi István, Deák János, Gyenge István, Darkó Gábor, Donáth Sándor, Borbáth Gerő, Dudutz Károly, Szuppek József, Timók János, Ince Manó, Schuster József, Kovács Gusztáv, Hajdu János, Ács Sándor, Porubszky Károly, Csanádi Attila, Knöpfier Károly, Seb Jenő, Weszely Alajos, Dávid János, Anderkó Ábel, Garda János, Pöschl Ferenc, Ráduly János Halász József, Michalus Sándor és Tompa Kálmán m. kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké; Zalay László, Fejér Kálmán, Horváth József, Binder Béla, Homung Gusztáv, Gulyás Jenő, Vaszilovits Miklós, Iváskó Sándor, Létai Gyula, Nagy Samu, Kozmann Géza, Bükkel János, Márton Benedek és Pál János m. kir. erdészeket a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké;

az erdőéri szakiskolák szolgálati ágazatához: Teodorovits Ferenc, m. kir. erdőmestert a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká; Szakmáry Ferenc és Illés Vidor m. kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké; Szaltzer Lajos m. kir. erdész a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké; a magyarországi kincstári erdők kezelésének szolgálati ágazatához: Aladics Emil, Rejtő Adolf, Krauze Géza, Czékus György, Várnai Ödön, Emericzky Győző, Nemes Károly, Temesváry Béla, Zachár Jakab, Röhrich Márton, Kozma István, Miskolczy János, Szabó József, Papp János, Sziklay Lajos, Bereczki Gyula, Bachó János, Molesányi Ernő, id. Körös László, Nagy Károly, Tellesziczky Nándor, Pischl Pál, Divald Béla, Kovács Gábor, Vadas Gyula, Szilágyi Bertalan, Orosz Antal, Molnár Károly és Lagler Gyula m. kir. erdőmestereket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká; Erccsenyi István, Preisner Nándor, Balaton Antal, Földes Tamás, Bécsey Dezső, Pataki József, Koller János, Molnár Imre, Dragán Gyula, Kostenszky Béla, Szádeczky Miklós, Kriszta Gyula, Pausinger Károly, Mike Imre, Szentpály Kálmán, Terényi Sándor, Draskovich József, Mezey Dezső, Winkler Miklós, Bartha Gábor, Bihari Ödön, Masztics Ádám, Gyarmathy Mózes, Takács Miklós, Gurányi István, Nyul Sándor, Várjon Géza, Szvetelszky Géza, Günther József, Tompa Ferenc, Bedő Lajos, Busheus Terentius, Selymessy Ferenc, Biró Lajos, Aschner Vilmos, Ambrus Lajos, Medvezky Ernő és de Pottere Gerard m. kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké; Daniek Géza, Kakas Ödön, Sándor Elek, Tarnay Dezső, Katona László, Soltész Gyula, Gasparez Lajos, Szeckay Dezső, Érsek Árpád, Veres Győző, Haderdány András, Sréter Áoston, Intzedy Géza és Kovács Kálmán, m. kir. erdészeket a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké; a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésének szolgálati ágazatához: Dianovszky Pál, Tordony Emil, Polacsok Károly, Mariányi János és Ulrich Gyula kir. erdőmestereket a VII. fizetési osztályba kir. erdőtanácsosokká; Kaiser Sándor, Marton György, Reschner Rezső, Sóska Gyula, Nyitrai Ottó, Barkoczay Ferenc, Hajdu Rezső és Kacsanovszky József, kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba kir. erdőmesterekké; Maier Béla, Janussek István és Zudor Béla kir. erdészeket a IX. fizetési osztályba kir. erdőmérnökökké;

az állami erdőterületek összesített közös rangsorozati leírásába: Gohn Emil, Egly József, Bertsik Andor, Prunyi Albert, Piz Alfréd, Wény János, Glock Géza, Nagy László, Fridrik Árpád és Závics József m. kir. erdőszelőköt, valamint Bartók Ernő, főiskolai ideglenes minőségű tanársegédet a X. fizetési osztályba m. kir. segédmérnökökké nevezte ki.

Ugyancsak a földművelésügyi miniszter 1909. évi állami költségvetési törvényben nyert felhatalmazás alapján elrendelte, hogy a vezetéke alatt levő minisztérium ügykörében rendszeresített erdőterületi állások megjelölésére ezután a VIII. fizetési osztályban „erdőmester” helyett „főerdőmérnök”, a IX. fizetési osztályban „főerdész” helyett „erdőmérnök”, a X. fizetési osztályban „erdész” helyett „segédmérnök”, a XI. fizetési osztályban „erdészjelölt” helyett „erdőmérnökjelölt”, végül „erdőgyakornok” helyett „erdőmérnökgyakornok” elnevezés használatosak.

— **Dráma a laboratóriumban.** Madridból jelentik, hogy a malagai katonai laboratóriumban tegnap rettenetes tragédia történt. *Cabrera*, őrnagyi rangban lévő főgyógyász, aki néhány napig influenzában feküdt, hirtelen megjelent a laboratóriumban és *Luengo* századost agyonlőtte. *Cabrera* ezután *Munoz* ezredesre is lőtt, aki odarohant, hogy *Cabrera* kezéből a fegyvert kicsavarja. Az ezredes, szerencsésére, villámgyorsan félreugrott a ráfogott fegyver elől és a lövés nem talált. *Cabrera* erre saját homlokára szorította a fegyvert és agyonlőtte magát. Azt hiszik, hogy a tragédiát féltékenység idézte elő.

— **Torpedóhajók összeütközése.** Pólából jelentik nekünk, hogy a „Viper” nevű torpedóhajó, amelyiknek nemrég szenvedett sérüléseit csak most javították ki a pólai hajógyárban, tegnap próbatart akart tenni, de olyan szerencsétlenül járt, hogy kiérve a kikötőből, összeütközött a „Krokodil” nevű torpedónaszáddal és újból súlyosan megrongálódott. A „Krokodil” egyik altisztje bordatörést szenvedett; több sebesülés nem történt.

— **Tévedések vigjátéka.** Egy wiesbadeni sörkereskedő tragikomikus esetén mulatnak most a jó wiesbadeniek. A sörkereskedő tragikumája ott kezdődött, hogy egy nő néhány hét előtt az utcán való sétáltatásban előlta utját és körlelni kezdte:

— Csakhogyan megtaláltalak! Jöjj vissza, édes férjem, Lajos.

A megszólított mód nélkül elosodálkozott. Sem Lajosnak nem hívják, sőt férj sem volt soha életében; bús agglegénységét élte mindezeideig, azt gondolta tehát, hogy a szegény asszony megöriült, mert megfogta a kereskedő karját és most már ingerült hangon mondta:

— Nem vagyok örült, hiába szeretnéd. Hat esztendeig nyomorultam magamra hagytál és most sem vagy hozzám becsülettel. Kérlek, jöjj vissza!

— Hagyjon békét! — igyekezett megszabadulni az asszonytól a kereskedő. És már indult is.

— *Tellman!* — kiáltott utána az asszony.

— Én nem vagyok *Tellman*, hanem *Lohde* — felelt ingerülten a kereskedő és otthagya az asszonyt. A dolog azonban nem maradt annyiban. Ugy látszik, az asszony igen közlékeny természetű, mert másnap ismerősei sorra vizitelték *Lohdenél*, és szemére vetették, hogy tulajdonképpen álnév alatt él és hűtlenül elhagyott felesége szintén ott van Wiesbadenben. *Lohde* majd szétpattant a düh-től, de a dolgon nem tudott segíteni. Sőt a dolog bonyolódott. Idézetet kapott a bíróságtól. Az asszony hirtelen perbe az állítólagos férjet.

— *Tellman!* — szólította meg az asszony *Lohde* a bíróság előtt.

— *Lohde* vagyok! — mondta ez dühösen.

— Azt majd meglátjuk! — mondta a bíró. S jöttek a tanúk. Kettő. Ránéztek *Lohdera* és egyik úgy, mint a másik, határozottan kijelentette, hogy *Tellmannal* állanak szemközt. *Lohde* esküdzött, dühöngött, a bizonyítékokkal szemben azonban tehetetlen volt, s nem tehetett mást, mint hogy ő is tanukat jelentett be. Új tárgyalást tiztek ki. Közben egyre-másra kapott leveleket *Tellman* névre, miután a városban elterjedt a híre, hogy ez az igazi neve. Közben az árvaszék is elővette *Lohdet*, hogy hová tette a kis fiát? A szegény ember már majd megöriült. A hivatkozott tanui végre igazolták, hogy valóban *Lohde* a neve és 48 éves, míg *Tellmannak* most 64 évesnek kellene lennie. Az asszony azonban ennek dacára is megmaradt állítása mellett, s a legidősebb fiára, aki nála nevelkedett, hivatkozott tanubizonyosággal. A fiu aztán „Apám” kiáltással nyakába rohant *Lohdenak*. A bíróság most már igazán nem tudta, hányadán áll a dolog. Végre illetőségi bizonyítvánnyal és egyéb okiratokkal állott elő a sörkereskedő, aki ekkor már közel volt a megöriüléshez. Ez hatott. De nem az asszonyra. Eltávozott ugyan férj nélkül, de máig is gyanus tekintettel leselkedik *Lohde* után.

— **A Keleti Akadémia tanulmányútja.** A Keleti Kereskedelmi Akadémia II. éves hallgatói a husvét szünetében kétheti tanulmányútra indulnak *Kunos* Ignác igazgató és az intézet több tanáranak vezetésével. A növendékek felkeresik Fiumét, Triestet, Milánót, Velencét és Génuit.

— **Öngyilkos tanonc.** Polaner Lipót bioskei iparos fia Kelemen Ferenc székesfehérvári szabómesternél mint tanonc volt alkalmazásban. Tegnap este a műhelyben a szokottnál előbb abba hagyták a munkát. Este hat óra lehetett, amikor a fiu elbucszva gazdájától, a műhelybe ment. Pár pillanat múlva hatalmas durránás rázkódtatta meg a levegőt. A házbülső rosszat sejtve, azonnal a műhely felé siettek. Betörték az ajtót. A fiu holtan, áldott koponyával, vérében feküdt a földön az asztal mellett. A fiu tetteinek okát nem is sejtik és azt sem tudják, hogy hol szerezte a revolvert, melylyel életét kioltotta. Mestere mint szorgalmas, alkalmazható és szófogadó fiut a legjobb bánásmódban részesítette.

— **Királyi avatás az egyetemen.** A király a közoktatásügyi miniszter előterjesztésére legutóbb megengedte, hogy a budapesti egyetemen „sub auspiciis regis” avattassék a politikai tudományok doktorává *Egyed* István, aki középiskolai és egyetemi tanulmányait mindvégig kitüntetéssel végezte. A királyi felavatás, amelyen ő felségét gróf *Apponyi* Albert kultuszminiszter fogja képviselni, május 13-án, a tudományegyetem ujjáalapítási évforduló ünnepén lesz.

— **Letartóztatott pénzhamisítók.** Csongrádot és a szomszédos megyéket, valamint az egész Bácskát már hónapok óta hamis huszkoronás aranyokkal, öt- és egykoronásokkal árasztották el. A hamis pénzek terjesztőit dr. *Somogyi* Sylveszter főkapitány titkos rendőrökkel már január óta kerestette, de eredménytelenül. Csütörtökön aztán az egyik szegedi vendéglőben *Paplógó* Sándor dús gazdag alsótanyai gazda hamis pénzzel fizetett, mire a vendéglős rendőrt hívott és a gazdát letartóztatták. Megmotosásakor egész csomó hamis pénzt találtak nála, a kocsiján pedig, székén között elrejtve, pénzverő gépet találtak. Birtokán az új folyamán házkutatást tartottak, ahol két szobában kitünően felszerelt pénzverőműhelyt találtak. A műhelyben hónapok óta dolgozott *Staffner* Sebestyén vésnök, akinek Szegeden virágzó vésnöküzlete van és aki csak nemrég szabadult ki a börtönből, ahova pénzhamisításért került. A vésnök a börtönben elmebetegséget szimulált és így szabadult a börtönből. A rendőrség a helyszínen sok pénzverőgépet és a gyártáshoz szükséges nyersaranyat, nikkel, rezet és ezüstöt talált. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a tanyán időnként kocsiival jelentek meg bácskai, csongrádi, békési és torontáli gazdák, akik olcsó áron vásárolták a hamis pénzt. A rendőrség az összes gépeket és több zsák kész hamispénzt Szegedre szállított. *Paplógó* Sándort, két legényfiát és *Staffner* vésnököt egyelőre a rendőrségi fogházban tartják. A délvidéken szomszédos megyék és városok rendőrségei széleskörű nyomozást indítottak a pénzverőkkel összeköttetésben állók kézrekerítésére.

— **Az első magyar bélyegkiállítás.** A Hungária magyar bélyeggyűjtők köre kiállítást rendezett az Iparművészeti Múzeum üllői-úti palotájának földszinti nagy csarnokában. Ez az első bélyegkiállítás Magyarországon, amelyen százhatszáz kedvelő állította ki önálló gyűjteményét. De részt vesz nagystílű kiállításával a magyar királyi posta és a Közlekedésügyi Múzeum is. A kiállítás rendezésénél az a cél vezette a kört, hogy a bélyeggyűjtést a társadalom minél szélesebb rétegeivel megismertesse és megkedveltesse. A tanulóifjúságnak több kedvezményt ad a rendezőség: részükre csak husz fillér lesz a belépődíj és e mellett minden tanuló egy csomag bélyegyet kap. Ezenkívül a tanulóifjúság között bélyeggyűjtő könyveket, irodalmi ismertetőket osztanak ki. A kereskedelmi minisztérium ugyancsak, amely a közelben új bélyegeket akar forgalomba hozni, utasította a tervező művészeket, hogy látogassák meg a kiállítást és tanulmányozzák a bélyegeket, hogy az új magyar bélyegeket művésziességen állíthassák elő. Az ünnepélyes megnyitás március 7-én délelőtt tíz órakor lesz. A kiállítást *Szterényi* József államtitkár fogja megnyitni és iránta a főhercegi udvar is érdeklődött. Holnap a sajtó képviselőinek mutatják be. Március 7-től március 14-ig bezárólag terjedő időben rendezett országos bélyegkiállítás tartamára a kiállítás területén időszakos postahivatal lép életbe. Az időszakos postahivatal „Budapest magyar orsz. bélyegkiállítás” elnevezéssel a Budapest 9. sz. posta- és távirtdahivatal kirendeltségeként fog működni s ajánlott és közönséges levelek felvitelével és postai értékekkel árusításával foglalkozik.

— **Tragédia a laboratóriumban.** A malagai katonai laboratóriumban tegnap rettenetes tragédia történt. *Cabrera* őrnagyi rangban lévő főgyógyász, ki néhány napig influenzában feküdt, hirtelen megjelent a laboratóriumban és *Luengo* századost agyonlőtte. *Cabrera* ezután *Munoz* ezredesre is rálőtt, aki odarohant, hogy *Cabrera* kezéből a fegyvert kicsavarja. Az ezredes szerencsésére, villámgyorsan félreugrott a ráfogott fegyver elől és a lövés nem talált. *Cabrera* erre saját homlokára szorította a fegyvert és agyonlőtte magát. Azt hiszik, hogy a tragédiát féltékenység idézte elő.

— **Házasság.** Dr. *Vajda* József e hó 17-én tartja esküvőjét Debreczenben *Kardos* Gizellával, dr. *Kardos* Samu ügyvéd, az ismert történetíró leányával.

— **Nászajándékok.** Jegygyűjtők legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerzőtök be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Az ideai fegyvergyakorlatok.** A tartalékosok és póttartalékosok fegyvergyakorlataira, amelyeknek első turnusa áprilisban kezdődik, mint értesülünk 4900 tartalékos tisztet és 278 ezer főnyi közlegényt és altszót hívnak be és pedig a gyalogsnágnál 240.000, a lovasságnál 8400, a táborig és hegyi tüzérségnél 9400, az utászapatoknál 5700, a vartüzérségnél 5600, a vasuti és táviró-ezredeknél 2300 és a vonatsapatoknál 6000 embert. A turnusok szerinti behívás olyképpen történik, hogy ezáltal az alosztályok ez idő szerinti csekély lélekszáma a tartalékos legénységnek az áprilistól augusztusig terjedő kiképzési időszak alatt való bevonulása folytán álladoan emelkedik. Az utolsóelőtti és az utolsó turnus között több heti aratási szabadságolás lesz, amely a különböző hadtesteknél július, illetve augusztus hónapokra fog esni.

— **Botrány a „Vig özvegy“ miatt.** Konstantinápolyban a „Vig özvegy“ operett előadásán történt tüntetések miatt letartóztatott dalmátokat a perai metessarif eleinte nem akarta kiszolgáltatni, mert politikai vétségnek minősítette a tüntetést, de most a rendőrminiszter utasítására mégis engedett és a konzuli dragomán nagynehezen fogságra vetette őket. Gregovicsot, aki elfogatásakor azt kiáltotta: Szerb testvérek, segítsetek! — a főkonzul tízenegynapi fogságra ítélte és a büntetés kitöltése után el fogják toloncolni. A Palace-hotel dalmát portását nyolcnapos fogsággal büntették. A szerb és montenegrói bujtogatókat, köztük Martinovics követségi titkárt felmentették, ugyszintén szabadlábra helyezték a német iskola szolgáját, a német kórház és az idegen nagykövetségek portásait is, akik szintén résztvettek a tüntetésben. Mila Theren operett-társasága a nagyvezír és a nagykövetek kérésére lemondott a „Vig özvegy“ további előadásáról és hétfőn Szerajevóba utazik Konstantinápolyból.

— **Tanulmányút.** Fodor Károly műegyetemi vivőmester, ki az elmúlt év folyamán a francia középiskolai vivás tanulmányozására a kormány és a székesfőváros támogatásával Párisban járt, jelenleg Berlinben tartózkodik. Ez újabb útján a vivásnak a német középiskolákban való helyfoglalását tanulmányozza és hiszszük, hogy azokat a becses tapasztalatokat, melyeket az elmúlt év folyamán szerzett és a magyar középiskolai vivás érdekében már értékesített is, újból gyarapítani fogja.

— **Örületben.** Kassán az elmúlt éjjel rémes eset történt. A Kelez Gézáne szolgálatában álló Mindgyár Mária eszedleányon éjjeltájban kitört az örület. Felugrott fekhelyéről, nekirontott alvó asszonyának és fojtogatni kezdte. Élet-halálharez fejlődött ki közöttük, míg végre Keleznének sikerült magát kiszabadítani. Feltépte az ablakot és segítségért kiáltott, mialatt az örült leány folyton támadta, rugott, harapott és sebeket ejtett urnőjén, aki végső kétségbeesésében revolverrel néhány lövést tett, hogy az utcáról segítséget kapjon. Nagy tömeg gyűlt össze a ház előtt; a tömegben volt az Atléta-Klub néhány tagja is, akik betörték a kaput és felrohantak a lakásba, ahol igyekeztek a dühöngő leányt megfékezni. Végre megérkezett két rendőr, de úgy ezek, valamint a városházáról előhívott ügyeletes rendőrtiszt kijelentették, hogy nem tehetnek semmit. Hosszas szóvita után a fiatal emberek bérkocsiba ültek, detektívet hoztak, mert a rendőrtisztviselő ezt kívánta és a leányt megfékezve, a kocsiba kényszerítették, a detektívet a bakra ültették és a városházára hajtottak. Egy óra hajszolás után előkerült dr. Mosolyi Géza tisztiorvos, akinek igazolványa mellett a szerencsétlen leányt két órákor végre a kórházba szállították.

— **Gyorsírás.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület márcziusi tanfolyamaira most folynak a beírások a parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger-szakiskolában. A tanév végéig teljes kiképzés nyerhető itt vagy a magyar, vagy a német gyorsírásban és a mellék tárgyakban. A növendékek naponként három tanórán vesznek részt és a teljesen kiképzett növendékeket az egyesület helyezi el. Az összes tandíj 10 korona. A tanfolyamok helyisége csakis a Liszt Ferenc-tér 10. szám alatti Gabelsberger-szakiskola, amely népszerű elnevezést újabban megtevesztő módon utánozzák.

— **Egy hivatalnok hirtelen halála.** Tegnap este a Nagyfuvaros-utca 3/a. sz. háza előtt rosszul lett és összeesett Ujvári Henrik, az Adria biztosítótársaság osztályfőnöke. Lakására vitték, ahol rövid szenvedés után meghalt. Valószínűleg szívizélhűdés ölte meg. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **Tavaszi a Dunán.** Az enyhébb időjárás beálltával a Duna tavaszi képet öltött. Ma már több vontatóhajó és uszály vetett horgonyt a partokon. Megkezdődött az árufelvétel és a jövő hét vége felé, már a személyszállító közlekedés is megindul.

— **Egy álgróf szélhámoságai.** A nagyváradi rendőrség letartóztatott egy szélhámos fiatalembert, aki szentkirályi és felvinczi Andrásy Antal Gyula gróf néven csalta a világot. A család néhány héttel ezelőtt beállított Veres János bacsai földbirtokoshoz, aki el akarta adni egy birtokát. Annak rendje és módja szerint megalkudott Veressel a birtokra, sőt előleget is adott. Azóta azután nem jelentkezett a vevő, Veres, amikor a vételár első részlete néhány nappal ezelőtt esedékesé vált, kérezősködni akart a grófról s minthogy annak idején azt mondotta neki, hogy a budai Császár-fürdőben lakik, Nagyváradról odatelefonozott. A fürdőben azt a felvilágosítást adták, hogy ismernek ugyan valami Andrásyt, lakott is náluk, de nem gróf s hogy a rendőrség az illetőt letartóztatta. Veres a dolgot nem akarta elhinni s tovább kutatótt. Akkor azután megtudta, hogy a fürdőben tényleg igazat mondtak. A csalót a budapesti rendőrség csakugyan letartóztatta s a grófi cím jogszolgáltatlan használatáért harmincz napig elzárta a toloncházban. Amikor onnan kikerült, egyenesen Nagyváradra ment, ahol tegnapelőtt éppen akkor tartóztatták le, amikor a nagyváradi főpostán a címére posztresztant érkezett leveleket át akarta venni. Megmotozásakor több kitöltetlen anyakönyvi kivonatot és egy esomé gróf Andrásy Antal Gyula névre szóló névjegyet találtak nála.

— **A Petőfi-Ház.** A Petőfi-Társaság sorsjáték-hizottsága tudatja a közönséggel, hogy a Petőfi-Ház-sorsjátékának húzását holnap, szombaton este hét órákor okvetlen megtartja. Egykoronás sorsjegyei délig minden tözsdében, este hat óráig pedig a sorsjegyirodában (IX., Boráros-tér 2.) kaphatók.

— **Mi a jelszó?** Érdekes családi esetben nyomoz tegnap óta a fővárosi rendőrség, Fisch Herman nyíregyházi szövetáru nagykereskedő, a napokban táviratot kapott Budapestről, amelyben egy üzletfele sürögösen felrendelte a fővárosba. Fisch azonnal el is utazott Nyíregyházáról és másnap táviratozott haza üzletvezetőjének, hogy küldjön számára a budapesti Erzsébet-szállóba 4000 koronát táviratilag. Ez a távirat rendkívül meglepte az üzletvezetőt, mert tudta, hogy Fisch ha Budapestre jön, rendszeren a Rémi-szállóban bérel lakást. Tíz esztendő óta nem tett kivételt ebben a szokásában a nagykereskedő. De meglepte az üzletvezetőt az is, hogy főnöke pénzt kér, holott tízezer koronát vitt magával az utra. Nem sokat tűnődött azonban a dolgon, hanem föladata a négyezer koronát Fisch címére az Erzsébet-szállóba. Utóbb azonban mégis kételyei támadtak és telefonon kérezősködni a Rémi-szálló üzletvezetőjéhez, hogy ott van-e Fisch megszállva. Onnan azt felelték, hogy ott van. Erre az üzletvezető érdeklődött, az Erzsébet-szálló igazgatóságánál is, ahonnan azt a választ kapta, hogy Fisch még nem érkezett ugyan meg a szállóba, de valószínűleg megjön, mert pénz van számára kézbesítve. Erre az üzletvezető értesítette a szálló portását, hogy aligha nem valami család keze van a játékban és arra kérte őt, hogy a pénzt csak olyan embernek szolgáltatassa ki, aki az ő nevére hivatkozik. Ma délelőtt jelentkezett is egy fiatalember a pénzzel, akitől a portás megkérdezte az utasítás szerint, hogy mi a jelszó. A fiatalember azt felelte, hogy a nyíregyházi üzletvezetőt Bankó Sándornak hívják. Ez természetesen nem igaz, a portás tehát nem adta ki a 4000 koronát; a csalót azonban elengedte. A rendőrség most nyomozza a körmönfont szélhámost. A rendőrségen azt hiszik, hogy a család egy Károly-köruti kávéház pinczére.

— **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes Mentőegyesületet a múlt január hónapban 1668 alkalommal vették igénybe. Ebből segítségben 743 egyént részesített, akik között 516 férfi, 193 nő és 34 gyermek. Az esetek közül 795 volt nappal és 248 éjjel. Első segítséget nyújtottak: sebészi bántalmaknál 426, belső bajoknál 191, egyéb bajoknál 84, öngyilkosságnál, illetve öngyilkossági kísérletnél 42 esetben. A 743 közül 25 volt halálos végű és 88-nál az alkohol közreműködését lehetett kimutatni. A mentők 780 alkalommal végeztek betegszállítását, 125 mozgórészt alkottak és 20 alkalommal vonultak ki vaktüzipármára.

— **A betegsegítő-pénztár családja.** Ravasz módon károsította meg a hatodik kerületi betegsegítő-pénztárt több mint ezer korona erejéig Gróf József munkátalan asztalossegéd. Már másfél esztendő óta dologtalanul csavargott a fővárosban. Tavaly azután kigondolta, hogy miképpen tudna ő munka nélkül is megélni. Fölkereste ismerősét, Mentos Gyula salétrom-utcai asztalos-mestert s megkérte, hogy bár nem dolgozhatik, jelentse be mint alkalmazottját a betegsegítő-pénztárnál. A tagsági járulékat majd maga fizeti. Attól tart ugyanis, hogy munka nélkül lévén, ha megbetegszik, nem tudja majd magát gyógyíttatni. Mentos megtette régi ismerősének a kért szívességet. Amikor aztán Gróf József már tagja volt a betegsegítő-pénztárnak, akkor Komp Ágnes fővárosi asztalosműhelytulajdonos nevére hamisított egy bejelentőlapot s azon Gróf Mihálynak jelentette be magát. A szélhámos asztalossegéd ilyenformán kétszeresen tagja lett a betegsegítő-pénztárnak. Amint a tagsági könyveket megkapta, nyomban megbetegedett. Gróf József néven fölszedte a pénzt, amíg csak az alapszabályok megengedték. Azután elköltözött más lakásba, ott Gróf Mihály néven betegedett meg és huzta a segítséget. Így manipulált a furfangos ember a múlt év június óta, hol az egyik, hol a másik néven élvezte a jótékonytságot. A minap azonban mégis rajtavesztett. A tagsági díjakat ugyanis nem fizette rendszeren és a betegsegítő-pénztár végrehajtást kért Komp Ágnes ellen. A család most már hamarosan kiderült. Gróf készpénzben és gyógyszerekben ezernyolcvannégy korona erejéig károsította meg a betegsegítő-pénztárt. A család asztalossegédet a rendőrség letartóztatta.

— **Az olaszországi segélyakció.** Az olaszországi segélyakció gyűjtése javára ma a következő adományokat fizették be: A Magyar Általános Hitelbanknál: Magyar országos központi takarékpénztár 1000 K, Gohl Ödönne 20 K, összesen 1020 K. — A Magyar leszámítoló és pénzváltó banknál: a Magyar leszámítoló és pénzváltó bank adománya 2000 K. — A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál: Nyíregyháza város tanácsától 3059 K 38 fillér, ipolyszakállasi ev. iskola 2 K 50 fillér, Komárom szab. kir. város gyűjtése 46 K 20 fillér, karácsonyi gör. kel. szerb hitközség 7 K 20 fillér, Kazi József (Budapest) 35 K, puchói főszolgabírótság 143 K 64 fillér, összesen 3293 K 92 fillér. — A Magyar Általános Takarékpénztárnál: Szilágyvármegye tanfelügyelőségének gyűjtése 184 K 73 fillér, Budapest ág. hitv. ev. főgimnázium I/a. osztálya 19 K, I/b. osztálya 18 K 30 fillér, II/a. 21 K 88 fillér, II/b. 12 K 02 fillér, III-a. 12 K 42 fillér, III-b. 15 K, IV-a. 42 K, IV-b. 12 K 40 fillér, V. 30 K 64 fillér, VI. 40 K, VII. 11 K, VIII. 23 K, Toldy László 17 K 40 fillér, Beniczky Elemér orsz. képviselő 90 K, Temesvár város házipénztár 57 K 78 fillér. Összesen 607 K 57 fillér. A gyűjtés mai végeredménye 488.004 korona 91 fillér.

— **Lövöldöző cigány.** Az éjszaka a főkapitányságra kísérték Balogh Rudit, Banda Marczl zenekarának második primását, és pedig lövöldözés miatt. A cigányprimás anyja, Balogh Riza ugyanis nemrég bérbe adta a Konti-utca 15. száma alatt lévő házat Diamant Zsigmondnének, Balogh Rudi tegnap, nem lévén pénze, fölment Diamantnéhez s tőle négyszáz korona előleget kért a bérleti összegre. Diamantné nem adott egy fillért sem, mire Balogh Rudi, aki egy kissé ittas volt, fenyegetőzni kezdett, majd, hogy még jobban ráijeszzen az asszonyra, revolverrel kitész a levegőbe lött. A cigányt nagynehezen kitudszkolták, de estefelé megint csak beállított. Most már Diamantnéra fogta rá a revolvert és így követelte a négyszáz koronát. Diamantné azonban hamarosan elbánt a részeg emberrel. Kicsavarta kezéből a revolvert, azután rendőrt hívatott, aki Balogh Rudit bekísérte a főkapitányságra. A cigányprimást kihallgatták s azután szabadon bocsátották, de megindították elene az eljárását.

— **Villamos vasuti baleset.** Tegnap este a fumei villamos vasut két Abbázia felé robogó vasuti kocsija közül a hátulsónak főkezőkészüléke elromlott és az előtte haladóra Preluca közelében belefutott. A vasuti alkalmazottak és az utasok közül, kiknek száma negyvenöt volt, tizenegy ember könnyen megsebesült. Mattuglie és Volosca között a forgalmat további intézkedésig beszüntették.

— **Gyilkos anya és leány.** A szudricsi Willgerodt-telep erdeiben borzalmas rablógyilkosság történt. Egy tehetetlen vak embert ölt meg az erdő sűrűjében a tulajdon felesége és leánya. Haraszin József papfalvai lakos a gyilkosság áldozata. Mintegy tíz nappal ezelőtt feltűnt a falubelieknek, hogy már régen nem látták Haraszin Józsefet, a vak embert. Figyelni kezdték házatáját és rájötték, hogy Haraszin régebb óta nem volt otthon lakásán. Feljelentették a dolgot a csendőröknek, akik azután kikutatták a ház titkát. Haraszin Józsefné bevallotta a csendőrök előtt, hogy az urát ő ölte meg. A múlt hó 18-án történt, hogy Haraszin, aki a Willgerodt-telepen dolgozott, Katalin nevű tizenhét éves leányával hazafelé indult, mikor a napi munkának vége lett. A leány vezette apját, aki mindkét szemére vak. Mikor az erdő sűrűjébe értek, ott találkoztak Haraszinnal, aki várakozott rájuk. Az anya és leánya megragadták a tehetetlen, szerencsétlen embert és bevitték a sűrűbe, távol az uttól. Az asszony itt fejzecsapásokkal megölte a védtelen embert. Vallomásuk szerint a borzasztó gyilkosságra azért vetemedtek, mert teher és nyűg volt rájuk ez a szerencsétlen vak ember, akitől szabadulni akartak. A gyilkosokat a nagyváradi kir. ügyészség fogházába vitték.

— **Tüzoltó-kocsisokat keresnek.** A tűzoltó-főparancsnokság felhívja azon katonavészt, 30 évnél nem idősebb embereket, akik a tűzoltóságnál, mint kocsisok alkalmazást kívánnak nyerni, hogy jelentkezzenek a főparancsnokság VIII., Kun-utca 2. szám alatti irodájában.

— **Imperator rex.** Ezt a büszke nevet kapta az a hátsó ló, amelyet — mint egy londoni híradás jelenti — az angol király fog ajándékba küldeni a török szultánnak. Az ajándéknak ez a története: A padisáht bizalmasai figyelmeztették arra, hogy ő a szelamlikon mindig kocsin és nem mint az eddigi szultánok tették, lóháton vesz részt. A szultán erre mosolyogva jelentette ki:

— Mennék én úgy is a szelamlíkba, csak hogy ehhez egy sárga hátsó lóra volna szükségem, a melynek a hátsó lábain, a jobb első lábán, a két szemé közt és a homlokán fehér folt van, azután meg hosszú, földig érő farka is legyen.

Ez a mondás, amely az „Ezeregyéj meséi”-ből van véve, a török főváros összes nagykövetségéin elterjedt és így jutott az angol nagykövet fülébe is, aki azonnal értesítette róla Edvárd királyt. Edvárd király azonnal kiadta a parancsot, hogy akárhonnan, de teremtsenek elő egy olyan lovat, amely a szultán óhajtatásának teljesen megfelel. Végre aztán Dublin mellett, lord Ribblesdale birtokán találtak egy ilyen lovat és legott Edvárd király rendelkezésére bocsátották, aki most belovagoltatja. A lovat hozzászoktatják az ágyudörgéshez is, hogy a szultán teljes biztonságban üljön rajta, mihelyt a ló, amelyet Edvárd király „Imperator rex”-nek nevezett el, szelid lesz, elküldik a szultánnak.

— **Az öv története.** Az öv keletkezése az ősidők homályában vesz el. A klasszikus ókor szép asszonyai arra használták az övet, hogy a bokáig leomló peplum egyenes vonalúba változtatóságot hozzanak; az öv (cingulum) derékon megkötve, minden idefolyó ráncot mintegy kettészelt és a derék, meg csipő körül keletkező görbületekkel emelte az esztétikai hatást. A Karolingok idejében asszonyok és férfiak egyaránt hordták övet. Az övet akkor igen hosszúra készítették, úgy, hogy a két vége elől egészen a földig lelógott. A középkor, mint mindenben, úgy az övben is nagy fényűzést fejtett ki. Arannyal és drágakövekkel díszített övet akkor viseltek először. Az öv arany- és ezüstszövetből készült, amelyre gyémántból, drágakövekből, vagy gyöngyből virágokat, vagy más díszítést varrtak az asszonyok. Az öv alakja is megváltozott: elől lefelé szélesedett, olyannyira, hogy egészen elfedte a ruhát. A XVI. században az öv rendeltetése kibővült: több zsebbel látták el, amelyben különféle apró szükségleti tárgyat lehetett tartogatni és a legyőző aranylánc segítségével szintén az övhöz volt hozzákapcsolva. Ujabbán a divat különösen az övcsatban fejtett ki nagy fényűzést. E téren igen nagy a változatosság, mert készítésüknél föl lehetett használni igen sok ókori és modern motívumot és sárgarézből épp oly szép és tartós csatot készítenek, mint aranyból, vagy ezüstből. Tavaly a női divat terén az empire-ruha és a princzess-ruha vette át az uralmat, amelyek nem türik meg az övet. Így most mintegy kiszorult régi jogaiából, de száműzöttség nem fog sokáig tartani, mert a divat alkalmasint rövidesen visszajuttatja régi helyére, Ma-

napság a legdivatosabb öv — már amennyiben hordják — bőrből készül, elől és hátul is egy-egy csattal.

— **Tűz a gyárban.** Ma délelben a Soroksári-ut 142. száma alatt Kallós Manó kémiai gyárában tűz támadt, amely nagy veszedelmet okozhatott volna, de szerencsére még idejekorán eloltották. A gyár kocsikenőcskészítő műhelyében ugyanis négy kazánban meggyuladt az olaj és a faggyu nagy füstöt árasztva, égni kezdett. A tűzhöz a központi, a nyolcadik és kilencedik kerületi őrség vonult ki s eloltotta a tüzet, amely az épületnek csak egy kis részét pusztította el. Kivonultak egy kocsin a mentők is, de dolguk nem akadt, mert baleset szerencsére nem történt.

— **A bűnös anya.** A Margit-körút 48. száma házában Rédei Károly magánhivatalnoknál szolgált Klautner Ottilia 25 éves cselédeleány. A leány ma egy fiúnak adott életet. Nyomban, hogy a csecsemő megszületett, spárgát kötött a nyakára és egy ládába rejtette. A gazda azonban észrevette a dolgot és a szerencsétlen apróságot már élve vette ki a ládából. Az anyát a Rókus-kórházba vitték és a rendőrség megindította ellene a vizsgálatot gyermekölés kísérlete címén. A gyereket a Fehér-Kereszt Egyesület lenchezházában helyezték el.

— **Öngyilkosság az étteremben.** A Váci-körúton levő London-szálloda éttermébe tegnap este nyolc órakor betért egy elegáns öltözötű fiatal ember s vacsorát rendelt. Nagyon drága ételeket hozatott s végül pezsgőt is kért. Egy pohárral meg is ivott a pezsgőből s azután kiment a vendéglő egy félreeső helyére és föbe lötte magát. A lövés zajára összefutott az étterem személyzete, de a szerencsétlen akkorára már meghalt. A ruhája zsebében talált okmányokból megállapították, hogy az öngyilkos Csengey Ödön, harminczéves géplakatos. Találtak nála néhány sort egy papírlapon, amelyben megírja, hogy tettét életuntségéből követi el. Az öngyilkos holttestét beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Butorozott szobák az orvosi kongresszusra.** A nemzetközi orvosi kongresszus alkalmából, amelyet az évi augusztus hó 28-tól szeptember 4-ig Budapesten tartanak meg, a kongresszus elnöksége megbízta az Idegenforgalmi Vállalatot, hogy magánlakásokban levő kiadó szobákról is gondoskodjék és felhívást intéz, hogy akinek erre az alkalomra megfelelő kiadó butorozott szobája van, azt az illető vállalatnál (Menetjegyi-iroda Vigadó-ter 1.) mielőbb jelentse be.

— **Rakonezátlan díjbirkózók.** A minap történt meg, hogy Czúja József és Czúja Bertalan díjbirkózók a Magyar Artista Egyesület otthonában garázdálkodásukkal nagy botrányt okoztak. És ettől kezdve nap-nap után botrányos jeleneteket rögtönöztek a kávéházban, inzultáltak a férfiakat, sőt a nőket sem kímélték. Az artisták sehogysém tudtak megszabadulni a kellemetlen emberektől. Végre is följelentést tettek ellenük a hetedik kerületi kapitányságnak. A VII. kerületi rendőrkapitány ma délelben hallgatta ki a két rakonezátlanokot és a kihallgatás során beigazolódott a botrányos viselkedés. A két díjbirkózót 50—50 korona pénzbírsággal büntették meg botrányos viselkedés címén.

— **Halálozás.** Özevgy Poór Imréné, született Birly Pauline életének 65-ik évében elhunyt. Az elhunyt tetemei folyó hó 7-én délután fél 4 órakor fogtak a gyászszobában (IV., Fővám-ter 3. sz.) a Róm. kath. vallás szertartása szerint beszentetni s a Kerepesi-ut melletti temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra tették.

Csaba Károly, zalamegyei árvászeki ülnök 54 éves korában Zalaegerszegen meghalt.

Gajzágó Jenőné, szül. Kuszka Iona életének 35-ik évében, Budapesten március 4-én elhunyt.

Lakatos Izra nyugalmazott tanítóképezdei tanár február 28-án, hosszas szenvedés után 59 éves korában elhunyt.

Dragorits Kálmáné, szül. Székely Adrienne életének 57-ik évében, folyó hó 4-én hosszas szenvedés után elhunyt Tokajban.

Sztrétkó Gusztávné, szül. Hanischó Luiza, Sztrétkó Gusztáv nyug. máv. főfelügyelő, a pesti ág. hltv. ev. magyar egyházközség gondnokának neje, életének 70-ik évében rövid szenvedés után tegnap meghalt. Temetése holnap lesz.

Dr. Kohn Gáborné, néhai dr. Kohn Gábor tolnavármegyei főorvos özvegye ma reggel meghalt Pakson 70 éves korában.

Stanogorei Sztanojlovičs János nyugalmazott vezér-örnagyt tegnap Szabadkán meghalt 91 éves korában. Temetése holnap — szombaton — délután 3 órakor lesz Szabadkán. Az elhunytban Sztanojlovičs Vladimir vezérkari ezredes, a prsemisli vezérkari főnök az edes-atyját gyászolja.

Tóth Ferencz, a debreczeni főiskolában 41 éven át volt jogbölcseleti akadémiai tanára, ma 92 éves korában meghalt Debreczenben.

— **Rendőri hírek.** Tolvaj fiú. A Gyermekvédő Liga budapesti telepéről a minap megszökött Magda József tizennégy éves fiú csavargás közben Szabadkára került és ott Molzer Lajos kereskedőtől több száz koronát érő ékszert ellopott. A szabadkai rendőrség most értesítette a budapesti főkapitányságot a lopásról. — **Baleset.** A városligeti mutatványos bódók építkezésénél, Fisch Ferencz né mozgófényképes épületnél egy súlyos kátrányfedő lap Fűzi Ferencz munkásra zuhant és a lábát törte. Fűzit a Bethesda-kórházban ápolják.

× **Igyék** naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

× **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

× **Bob-hashajtó** a legkellemesebb, 10 fillér.

Oroszország utja.

Budapest, március 5.

Ős Moszkvától széles, félcéer országot kanyarog le délnek, amerre a kis orosz síkság fátlan sívársága húzódik a Fekete-tengerig. Erős, régi munkájú uttest, izmosan feszül ki a felülete, mintha kozákmilliók kesesztülszáguldását várna. Soktornyu, ozifra Péterváron képzőletben meghosszabbították ezt a vonalat végig a Balkánon egészen Konstantinápolyig, vagy talán még tovább is. És telerakták fantasztikus ideákkal, merész álmódásokkal, bevilágították ágyutüzzel és nagyserű tervek rakétáival, zajossá tették vágatató közakezredekkel és tomboló csatazajjal. Nagy Péter óta az álmok utja volt a balkáni orosz vonal, a fényes diadalok és a világhódító tervek utja, amelyen a Kelet országaiba akart bevonulni az orosz kolosszus. Mint a pírducz, leste a zsákmányt századokon keresztül és figyelve állott a krími kanyarultnál, hogy a legelső alkalommal végigszáguldjon azon az uton, amelyet a fantáziájában már régen a magáénak vallott. De valahányszor megdörmöltek az orosz ágyuk odalent a Balkánon, valahányszor letiportá Oroszország a Balkánt: mindannyiszor kicsikarta a kezéből a diadalt Európa. És a nagy ut az álmok utja maradt.

Nem ötletszerűen, a pillanatnyi politikai konstellációk kavarodásából bukkant föl most az orosz veszedelem réme. Hosszu utat tett meg Oroszország addig, amíg a mai helyzetig eljutott. Sokáig kovácsolták Pétervárott a keleti imperialisztikus politika terveit, sokáig vártak és sokáig számítottak. Figyelve lesték a meg nem higgadt, forrongó balkáni viszonyok alakulásait és aggódva várták azt a pillanatot, amikor újra beleavatkozhatnak a szerb államok ügyeibe. És amíg a Balkán fölül nyugalomra volt kárhóztatva a hódító orosz politika, addig kelet felől, az ázsiai részek határán már évekkel ezelőtt megkezdtek a terjeszkedést. És a perzsa határon megkezdte Oroszország azt az utat, amelynek az egyik étappe-ja a japán vereség és amelynek a végén ott áll a fegyverkező, balkánháborúra kész orosz hatalom.

A nagy-péteri imperialisztikus politika kiépítése és továbbfejlesztése volt az az imponáló, határozott föllépés, amelyet Oroszország Perzsiával szemben tanúsított. Tulajdonképeni gazdasági érdekei nem kergették erre a lépésre és habár van Oroszországnak bizonyos nyerstermék-bevitel Perzsiába, ezeknek az érdekeknek a megóvására még nem kellett volna rátennie a kezét Perzsiára. Ipari imperializmusról a mai Oroszország csecsemő ipara mellett nem lehet beszélni; a perzsa exportja pedig olyan anyagokra terjed csak ki, amelyekben már csak a földrajzi viszonyok következtében sem kell félnie más állam konkurrencziájától. Csakis az imperialisztikus, vak hódítási politika magyarázza az oroszok perzsa aspirációit és azt, hogy Perzsiáért konfliktusba keveredtek Angliával. Angliát nemcsak fontos gazdasági érdekek kötötték a perzsa törekvésekhez, hanem az a félelem is, hogy Oroszország — mihelyt rátette a kezét Perzsiára — Anglia indiai birtokait fogja ycztetni. Az angol és az orosz politika meg-

ütköztek Perzsiában és ebben a csöndes, néma verekedésben Oroszország maradt a győztes. Teherán orosz befolyás alá került és az angol érdekek megverve húzódtak meg a perzsa határok között.

Ekkor történt, hogy Anglia belekergette Oroszországot a japán háborúba. A kolosszus meg volt bilineselve és a vereségek hatása alatt lassanként kénytelen volt a perzsa érdekeit földadni. És amíg Oroszország megvívta a maga nagy harcát, addig Anglia Teheránban fokozatosan visszahódította az elvesztett területet. Beesempészte az iparát Perzsiába, gazdasági előnyöket kényszerített ki magának és előretolta a hatalmát Kína felé. Megcsinálta szép csendben a tibeti expedíciót, bevont Lhaszába és az érdekszférájába vont az a rejtelmes, csodákkal és miszticizmussal teli országot, amelyről azelőtt csak halk meséket és titokzatos legendákat tudtak mesélni.

Közben pedig Oroszországot a perzsa kellemetlenségeken kívül egyéb bajok is érték. Keletázsia sárga homokján elpusztult az orosz hatalom és szétfoszlottak azon a legendák, amelyek az orosz legyőzhetetlenségéről regéltek. Mandzsuriaiban megdőlt Oroszország. A gazdasági érdekeit kismémmizték, a fegyvertény- és nyerstermény-kivitelét elpusztította a japán diadal és elkergette Oroszországot arról a területről, amelyet évtizedek munkájával szerzett magának. Régi piac veszett el és a csirázó orosz ipart a fejlődésében széles piac elvesztése állította meg. Gazdaságilag, politikailag összezúgódott Oroszország a roppant vereség hatása alatt és nem volt ereje újabb küzdelmekre.

A japán háború után csikarta ki Anglia azt az angol-orosz entente-ot, amely megkötötte Oroszországot a perzsa aspirációkban. A mandzsuriai pusztulás után lecsapott a perzsa vereség. Vér nélkül, izzó küzdelmek nélkül megverte Anglia Oroszországot. Mintha sakktáblán harcoltak volna, olyan csendben, olyan nyugodtan esett meg a háború. És jó esztendőkre tellett, amíg a földre, hódításra éhes ország kiheverte a kettős vereséget.

A seb, amelyet a nagy északi hatalom kapott, mély volt és sajnó. Nemesek a gazdasági érdekeinek a pusztulása fájt Oroszországnak, hanem az az erkölcsi vereség is, amelyet az angol politikától szenvedett. Anglia számára kikaparta a tüzből azt a gesztenyét, amelyre régóta vágott, hiszen a perzsa hódítás valósággal politikai programja volt Oroszországnak. Ennek a vereségnek az emléke fölszívódott az orosz politikába és mihelyt a belső forrongásoktól egy kissé lélekzethez jutott, hozzá kezdett a megtorláshoz. Hónapokkal ezelőtt cam-pagnet kezdtek, amelynek a célja az angol-orosz entente fölbontása volt. Az orosz újságok vezércikkeiben írogattak a megegyezés ellen, a politikai pártok foglalkoztak a kérdéssel, a kormány pedig kolportáltatta azt a hirt, hogy szabad kezét akar a perzsa politikában és felbontja az entente-t.

A perzsa helyzet tehát újra kiéleződött. Anglia az entente fölbontásával azonnal elveszti előnyös helyzetét, már csak azért is, mert sokkal nehezebben érintkezhetik Perzsiával, mint Oroszországgal. A szomszédság az orosz csapatok szállítását is megkönnyíti, míg Angliának csak a perzsa öböl áll rendelkezésére.

A helyzet mindinkább kiéleződött és puskaporos lett a levegő. De a kitérőt élvezte Aehrenthal annexió trükkje, amely bejelentette egyúttal a balkáni viszonyok konszolidálását. Oroszország is, Anglia is új érdekekkel találták szemben magukat és a balkán alakulások mellett háttérbe szorultak a perzsa érdekek.

Oroszországban a szlávok szertelen és határozatlan megfigyelésével itélték meg a helyzetet. Újra föllobogott bennük a régi vágyakozás; az ut, amely és Moszkvából délnek, újra kihúzódott az orosz fantáziákban. Fölbudtek a lelkekben a régi emlékek és a fantazmagóriák esalták, vonták a politikusokat. Nagypéteri világbirodalomról álmodoztak, szlávok hatalmas államáról és újra megrakták kőzakkal a déli utat és újra a Balkán felé fordították az ágyuk esővét.

A nagy pánszláv álmokat pedig szitották oda-

lent. Anglia újra elővette a régi trükkjét: csinálta a hangulatot a Balkánon és ébresztette Szerbia pánszláv vágyait. Kölesönök mentek Szerbiába, angol pénzen fegyverkeztek a szerbek, akik a készülődéseiktől szinte maguk is megmámorosodtak. Ujjongtak és üvöltöztek odalent és ujjongtak és üvöltöztek Pétervárott. És amíg bolond fővel álmodoztak a szlávok és háborus nótákat fujtak és hősi regéket daloltak a nagy szláv világbirodalomról, addig Anglia nyugodt örömmel nézte a szláv reménységet és fél szemével Perzsiára sandítva, kergette Oroszországot egy újabb háború felé.

... Oroszország pedig veri, kovácsolja az utat, amely visz és Moszkvától délnek, aranyos Stamboul felé.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A gyermekkirály.

(Porzolt Kálmán történelmi színműve a Nemzeti Színházban.)

Porzolt Kálmán nagy ösmerője a színháznak és a színpad titkainak. Hosszu időn át igazgatója volt a Népszínháznak s volt módja, alkalma tanulmányozni nemesek a publikumot, hanem a színpadi effektusok eszközeit is. Szemtől-szemben állt a publikummal és kontaktusban állt vele, még mielőtt a színműírára adta volna a fejét. A szemlélet és buvárkodás értékesítése nem új dolog tehát előtte. „Az asszony” című társadalmi drámájával jelentős sikert is ért el a Nemzeti Színházban.

És így jogezimet váltott arra, hogy darabjai szabad bebocsátást kapjanak a Nemzeti Színházban különösen akkor, amikor tudós társaságunk éppen a ma előadott történelmi színművét a Koczán-féle száz aranyos jutalmazásra érdemesnek tartotta. Jóllehet az akadémiái pályadíjak ma már inkább érték dolgában negatívumot jelentenek, mint pozitívumot (a közönség igen nagy része annak is tartja), mégis „A gyermekkirály” több oknál fogva érdemes arra, hogy a bírálat és az értelmes közönség magasabb mértékkel mérje ezt a darabját is.

Van egy mozzanata Porzolt darabjának, mely föltétlenül elősmerést érdemel. Ez nem más, mint a bátor hang, amelyet megüt, amikor Magyarországnak Ausztriához, vagy az osztrák császárhoz való viszonyát emlegeti. Drámáiróink bizonyos fölény tartózkodással viseltek a politikai vonatkozások iránt. Maradjunk csak távol a politikától! Ez a jelszó. És egyszersmind ez az a küszöb is, amelyen nem tudnak, vagy nem mernek átlépni. Porzolt nem egy mondatában és kifejezésében átörte ezt a korlátot s bizonyos aktualitást is adott ennek a történelmi színműnek, ami bizonyára nem utolsó érdemei közé tartozik.

Ez azonban nem zárja ki „A gyermekkirály” szerkezeti gyöngéit és fogyatkozásait. Talán éppen az fokozza és teszi közzelfoghatóvá a kompozíció hiányosságait, hogy nagyon is történelmi akar lenni.

Sujtját Magyarország történetének egyik leg-szomorubb fejezetéből, V. László királynak korszakából merítette. Hunyady János az akezió elején még él és dominálja a lelkeket Magyarországon, noha Cilley Ulrik a diabolus advocatus, mindig ott áll a király és a nemzet között s mindent elkövet, hogy kölesönösen meg ne értsék egymást. Hunyady László van az akezió előterében, aki Cilleyvel nyílt harcban áll és a nemzet igazát akarja érvényesíteni a királlyal Cilleyvel szemben. Meg-megjelenik Hunyady Mátyás is, mint gyermekifju, a későbbi Mátyás király. Láthatjuk, hogy a magyar história legmarkánsabb korszaka lebegett a szerző szeme előtt, amikor arról gondolkodott, hogy alakjait a dráma keretébe beilleszse. És ismerős minden főbb alakja a drámának Garayval, a nádorral együtt, aki hozzájárult Hunyady László kivégeztéséhez, noha leánya, Garay Anna menyasszonya volt Hunyady Lászlónak.

És mégsem mondhatom igazságosan, hogy a korfestés mindenben sikerült a szerzőnek. A históriának csak külső eseményeit viszi a színpadra, de az események benső rugói, igazi jellemvonásai rejtve maradnak. A gyermekkirály korszakában

elharapózott feslettség igazi képei és karaktervonásai igazi és meggyőző mivoltukban sehol a szemlélő elé nem kerülnek. Még László király karaktere sincs intenzív színekkel megfestve. Csak azt látjuk, hogy a gyermekifju hű, öntetszelgő, gyöngé, mint a nádszál és élvhajhászó. Mily tényezők működtek közre, amelyek ennek a gyermekkirálynak lelkét foltokkal és szennyel borították, azokról a szerző megfeledezett. Minden bizonynyal Cilley Ulrik rendszere okozta ezt. De arról Porzolt darabjából nem tudunk következtetést vonni, hogy Cilleynek mik voltak a rejtett céljai, mire törekedett, mit akart elérni, amikor az ifju királyt belekergette az érzéki örömek örvényébe. Csak a gonoszúságot látjuk megtestesítve Cilleyben a gonoszúság pszichológiája nélkül. Már pedig enélkül csak festett alak, nem lélektanilag megvilágított emberi objektum. Csak a fölületet látjuk Cilley karakterrajzában; a mélységbe nem enged a szerző bepillantani.

Az események, amelyek bekövetkeznek a drámában, szintén nem egyebek, mint jelenetezett és felvonásokra osztott históriai fejezetek. Sorrendben következnek egymásután, oly módon, amint azokat a történelem megörökítette. Cilley összekocczanása Hunyady Lászlóval; Cilley megöletése, mely eltér ugyan a históriai mozzanatoktól, de lényegben ugyanaz. A király ígérete, hogy Hunyady Lászlónak meg fog bocsátani, ugyancsak a históriai faktum dramatiszálása. Megint nem látjuk a história benső, tehát igazi, a buvárlat által fölfedezett, vagy a fantázia által meglátott okokat, amelyek a királyt arra bírták, hogy Hunyady Lászlót kivégezze. Garay László nádor karaktere egyáltalában kisiklott a szerző kezeiből. Csak azt tudjuk, hogy ő is közreműködött a nagy tragédiában, noha lánya a menyasszonya volt a nagy Hunyady fiának és halálosan szerelmes volt belé. Miért tört a nádor Hunyady életére, azt a drámában sötét homály fedi, pedig ez volna a darab benső, lélektani és talán egyetlen érdekes bonyodalma. Ez mind elvész szemünk elől. Csak azt látjuk, hogy Hunyadyt kivégezték és halljuk, hogy „háromszor sujtott a bakó”; hogy a nagyváradi püspök a budai székesegyház szószekéből elparentálja a halottat s hogy menyasszonya elcsirítja. Tartunk tőle, hogy a szerzőt Madarász Viktor híres festménye annyira érintette, hogy annak színpadra vitelét és dramatiszálását határozta el, de talán éppen a külsőségek ragadták meg s ezért nem nyújt bepillantást a mélységbe.

A darabban nagy szerepet játszik a bécsi polgármester lánya, aki belőszere a gyermekkirályba és utána megy, magát fel is ajánlja az érzéki ifjunak. Ez a leány válik V. László végzetévé. Mert végül ő mérgezi meg a királyt és utána magát Prágában, és ez fejezi be a darabot is.

Vannak határozottan szerencsétlen motívumok is a darabban. Ilyen az, hogy a gyermekkirály Garay Annának első ízben a templomban ajánlja föl szerelmét. Ez hagyján volna, sőt talán a király teljes morai insanitását jellemezni alkalmas is. De amikor másodsor is a templomban tesz a gyászoló menyasszonynak becselven ajánlatokat a király, akkor már motívum-szegénységet kell föltételeznünk. Nem szerencsés mozzanat az sem, amikor a bécsi polgármester leányának vőlegénye kihuzott karddal ront be a király palotájába, hogy keresse a menyasszonyát. Ez legfőlebb az akadémiái bírálnak tetszhetett. A modern színház községége az ilyen naivitásnak minősíti és igaza is van.

Volna egy nagyon szimpatikus alakja a drámának, egy udvari bolond. De tartok attól, hogy csak azért rokonszenves, mert *Rózsahegy* ábrázolja, akinél kezében a szerep derüssé lett. Egyebekben pedig egy hazafias buba borult udvari bolond, akinél egyetlen jóízű óceze sincs, csak busongani és ünni tud, ha új is, de határozottan érdektelen.

A darab szcenikai fölépítése, elevensége, a felvonásvégek hatásos megszerkesztése elvitáztatlan előnyei a darabnak. A nyelvezet sem bombasztikus és pattogó, sőt itt-ott drámai tömörségű.

A rendezés sok tekintetben gyarló és kezdetleges volt. A tömegek felvonulása primitív, még a

diszletek is kezdetlegesen voltak. A harmadik felvonásbeli székesegyház ostromsarnoka a színpadot oly szűknek mutatta be, hogy az egész székesegyház kicsi zugnak látszott.

Az előadás sem tartozott a jók közé. A cím szerepet *Garamszegi* játszta és bizony, ami jellemfestési hiány volt az alakban, azt az ábrázoló színész sem tudta leleménnyel pótolni. Elmondta a szavakat, miket a szerző ajkára adott. Egyebet nem tudott produkálni. Leleményszegény, teljesen sablonos játék volt ez, mely senkit sem érdekelt s mely a művészeti mezzanatok teljes hiányában leledzett. Hunyady Lászlót *Mihályfi* játszta szintén minden különösebb művészi vonások nélkül, de mégis olybá tüntette föl Hunyady László alakját, mintha élet lett volna benne, nemesak historia. *Gál* a Czilley ábrázolásába sok tanulmányt pazartolt, de alakításra való anyagot nem sokat talált benne. *Rózsahegy* játékaról már szoltunk. A férfiak közül említésre méltók még *Gyenes*, *Szacsavay* és *Hajdu*. Ez utóbbi éppen azért érdemli a méltatást, mert kicsiny és jelentéktelen szerepet kapott és mégis jellemző vonásokkal ruházta azt föl. A nők közül a főszerepet Cs. *Alszeghi* Irma és *Török* Irma vitte. Alszeghi Irma az érzés tüzeit és melegét vitte bele a szerepbe és *Török* Irma is arra törekedett, hogy a szentimentális bécsi lány szerepét az élet és igazság látszatával ruházza fel. Nem sikerült neki egészen; nem tudom, kinek a hibájából. Talán a dráma szerkezeti gyöngéin mult a dolog. Még *Váradi* Aranka szerepléséről kell megemlékezni, aki Hunyady Mátyás menyasszonyát játszta igen talentumosan, meg nagy színpadi hatással s a negyedik felvonás sötétségébe egy kis világosságot vitt be.

A közönség igen barátságosan fogadta a darabot. Minden felvonás után zajos taps hangzott föl és a szerzőnek számtalanszor meg kellett jelenie a lámpák előtt.

Timár Szaniszló.

Hivatalnok urak.

— *Földes Imre három felvonásos színműve. Bemutatták ma a Magyar Színházban.* —

Megvesztegető színpadi készséggel beállított téma. A hivatalnokok nyomora, a vasalt nadrág, a szellős, tiszta lakás és az ezzel járó szellemi megtesti igények lejtője. Ez a téma már régóta ott lapul a gyárak, a bankok, a minisztériumok, az újságok, a nagy és a zugvállalatok hivatalnokszobáiban. Nálunk különösen sötét az árnyéka az egy nemzedék élete alatt összeharcsolt és uszoran gyümölcsösztetett töke nyomában. Földes Imre színpadra idézte ezt a nyomorúságot és mert egyre fejlődő színpadi tudással, a jelenetek bizonyos, felkiáltó jeles kiélezésével állította bátran szembe a közönséggel, darabjának egyes mondatai hol itt, hol ott találtak visszhangra s így végül összességükben egységes értéket és értékelést találtak egységes nivóju kvalitások nélkül. Földes Imre nagyon szereti színjaden a vezérczikktémákat. Ezt mutatta a „Katonák” s ezt mutatja „A hivatalnok urak” című darabja is. Ő maga sem olyan katona, sem ilyen hivatalnok ur nem volt soha. Láttá, megfigyelte, gondosan és részletesen feljegyezte az anyagot, személyei meg is ütük az élet melegét, de ez a meleg legfőkébb fűti őket és nem élteti, nem vezet, nem sugárzik ki belőlük. Mai darabjának első felvonása a maga széles medrével, majdnem csupa igaz megfigyelésű dialógusaival egy jó helyen keresett aktuális téma színpadra pöndörítése. A gyár hivatalnokai szomorú realitással lemásolt emberek, akiknek sok apró baja, szerteüzlöttsége, egyedülállósága kitűnő felvonást szolgáltat. De már a második felvonásra nem jutott ebből a széles látásból, a téma mindinkább egy család (szükségképp nem is hivatalnok-család) családi drámájára zsugorodik össze s ha a felvonás végén egy gyönyörűen megkompo-

nált s még szebben megjátszott nagy jelenetben messze kilátót vág is Földes Imre ujra a hivatalnok urak nyomorúsága felé, maga ez az égető, színpadképes kérdés ellapul s mintegy magánkérdéssé válik.

A közönséget megvesztegette a szerzőnek színpadi készsége. Az első felvonás igazsága ott élt a nézőtérben is, a kishivatalnoki nyomorúság megrezgett nem egy drága női toalett, nem egy hófehér ingplasztron mögött. Valami szabadulni vágyó érzéssel néztek fel egész széksorok a színpad felé, bátor, nyílt, talán egyszer majd segítséget is érlelő kemény szavakat lestek a maguk zsarnokai ellen, egy-egy helyén megütött akkord visszhangja jobban izzott és zugott, mint amennyi kilendítő ereje volt. Már a második felvonás családi jelenetei vesztettek hatásukban s csak a már megemlégett végső nagy jelenet volt zivataros megértésű. A harmadik felvonás még inkább esett, de magát a bemutatót a darabnak igen jelentős színpadi ereje a nagy siker felé ragadta.

A színház megint kitett megáért. Kitűnő érzéssel találták el a játék stílusát, azonfelül pedig Törzs Jenő, Rátkay László és Forrai Rózi alakításai egyenesen szenzáció számba mentek. Kiváló volt Dobi, a szépségével teljes illúziót keltő Batori Giza, Z. Molnár és László, de igen jók voltak a többien mind, részesei legalább is felerészben a mai szép sikernek.

Felvonások végén szerzőt, Rátkayt, Forrait és Törzst viharosan és számtalanszor hívták a lámpák elé.

Miklós Jenő.

(*) *Dalost*. Yvonne Dubel, „a párisi operaház magánénekesnője” rendezett ma dalostét a Royalteremben. Nem tudjuk, hogy Páris melyik operaszínházának tagja a t. művésznő, sem azt, hogy milyen szerepeket szokott adni. De reánk azt a benyomást tette, hogy ő inkább chasonette, mintsem operaénekesnő. Fölvetv ugyan a műsorába egy pár francia opera-áriát, de ezeket nem győzte hanggal. Nem is nyerte meg velük a közönség tetszését. Ellenben a chasonokat nagyon kedvesen, finom hangsúlyozással és valódi francia gráciával adta elő. Meglátszott rajta, hogy itt van igazi elemében és ennek következtében a siker sem maradt el. Taps és kihívás bőven kijutott a művésznőnek, sőt egy pár chasonot meg is kellett ismételnie. Egyik érdekessége volt a hangversenynek az is, hogy majdnem kizárólag csak francia szerzők szerepeltek a műsoron, ami nálunk talán még sohasem történt meg. Pedig ezek a francia dalok és chasonok megérdemelnék, hogy énekesnőink foglalkozzanak velük is, ne csak mindig ugyanazokkal a német dalokkal traktáljanak minket. A zongorakíséretet *Dienzl* Oszkár finom művészi érzéssel játszotta.

(*) *Az Operaházban* holnap, szombaton Feinhals Frigyes bajor királyi kamaranékes kezdte meg több estére terjedő vendégfellépéseinek sorozatát. Elsőnek a „Nürnbergi mesterdalnokok” Hans Sachs-ját fogja énekelni. Vezénylő karmester Márkus Dezső, rendező Alszeghi K. főrendező. (Rendkívüli bérletszűnet 3. sz., felemelt helyárak.) Kezdet pontban hat és fél órákor. Az igazgatóság ez uton kéri a t. közönséget, hogy pontosan szíveskedjen megjelenni, mert a nyitány megkezdése után az ajtókat bezárják. — Vasárnap Lerou „A csavargó” (Le Chemineau) című lírai drámája kerül színre, melyben Szamosy, Payer, Valent, Takács, Szemere, Szendrői és Kertész játszzák a főszerepet. (Évi bérlet 45. sz.) — Az Operaházban „Mesevilág” címmel legközelebb ballet-ujdonságot mutatnak be. Ennek a táncos mesének műsorba illesztését az igazgatóság a már sokszor hangzottatott óhajnak megfelelően, különösen a gyermekvilág részére tartotta kívánatosnak. A nagyszabású ballet szövegét Grimm meséjének felhasználásával Novák László prágai hírlapíró állította össze, zenéjét Nedbal Oszkár, a bécsi zeneművészek egyesületének nálunk is előnyösen ismert karnagy-igazgatója szerlette, koreográfiáját pedig Guerra Miklós balletmester írta és tanította be. Az ujdonság bemutató előadását a jövő hétre tervezik.

(*) *Hírek a Nemzeti Színházról*. Holnap, szombaton, másodszor kerül színre Porzolt Kálmán ma bemutatott „Gyermekkirály” című drámája. Vasárnap délutánra a „Kamélias hölgy” van kitűzve P. Márkus Emmával a címszerepben. Hétfőn mérsékelt helyárakkal „Ant. nius és Cleopatra” kerül színre, a két címszerepet Somlay és Márkus Emma játszzák. Kedden érdekes reprise lesz a Nemzeti Színházban. Ekkor kerül színre új betanulással, új szereposztással, rendezéssel és diszletezéssel Szigligeti Ede „Mama” című vígjátéka, amelyet 1901 óta nem adtak ezen a színpadon. Szatmárinéknak és Vizvárinéknak híres szerepét, Mogorinét ez alkalommal fogja először játszani Rákosi Szidi. Szegfű Tivadart, régi kitűnő szerepét ez alkalommal is Ujházy Ede adja, Ugró Miskát pedig, Vizvári híres szerepét Rózsahegy Kálmán játszsa. A többi szereplők a következők: Cili — D. Ligeti Juliska, Ákos — Dezső, Esztika — Várady Aranka, Béla — Mészáros Alajos.

(*) *Az utolsó Shakespeare-matiné*. Vasárnap, a hónap 7-én, lesz a Kisfaludy-Társaság utolsó Shakespeare-matinéja ebben a szezonban. A matiné dr. Sebestyén Károlynak felolvasása vezet be Antonius és Cleopátráról. Utánna Cs. Alszeghi Irma, a Nemzeti Színház művésznője fog néhány jelenetet előadni a Makranczos hölgyből. Végül Ferenczi Zoltán olvass fel Petőfi és Shakespeare ezimen. A matiné a Nemzeti Múzeum dísztermében lesz délelőtt tizenegy órákor és jegyek a felolvasás napján is kaphatók a Múzeum portásánál.

(*) *Hetényi Béla bucsufellepte*. Megírtuk, hogy *Hetényi* Béla, a Nemzeti Színház derék tagja nyugdíjaztatta magát. Az érdekes művésznak az igazgatóság alkalmat nyújt, hogy még egyszer megjelenhessen a közönség előtt. *Hetényi* Béla a hó 15-én fog a Nemzeti Színház deszkáiról elbucsuzni; a II. Rákóczi Ferencz fogságában játszsa el a hesseni fejedelem szerepét, ugyanazt, melyben nagyapja *Hetényi* József a hatvanas évek végén, ötven esztendei színészkedés után bucsuzott a színpadtól. *Hetényi* Bélának ez alkalommal jubileuma is lesz, amennyiben aznap telik be színészkedésének negyven esztendeje.

(*) *„Az elvált asszony” bemutatója*. Leó Fall új operettjét, „Az elvált asszony”-t, amely a bécsi szezon szenzációja és amelyet csaknem az összes külföldi nagy operettszínpadok be fogják mutatni, a Király-színházban nagy gonddal készítették elő. A szokatlanul érdekes milieu, a változatos mese, amely Victor Leonnak egyik legsikerültebb munkája, bő alkalmat ad a színháznak, hogy a darabot elsőrangú rendezésben és kiállításban hozhassa színre. A rendezést Stoll Károly végzi, a zenei részt pedig Marthon Géza karmester tanítja be. „Az elvált asszony” bemutatójait minden este Rajna Ferencz és Szirmai Albert népszerű operettje a „Tánczos huszárok” kerül színre, abban a szereposztásban, amelyben az 50-ik előadás óta állandóan nagy tetszés mellett adják.

(*) *A Svaerdström-nővérek* legutóbbi hangversenyére az érdeklődő közönség egy nagyrésze nem tudott jegyhez jutni, mivel a jegyek a hangversenyre már hetekkel ezelőtt elfogytak. A genialis művésznők tehát egy általános óhajnak tesznek eleget, amikor egy harmadik hangverseny megtartását határozták el, amely pénteken, márczius 19-én lesz az Orsz. Zeneakadémia termében orgona, hegedű és hárfakísérettel. Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, mely a jeles művésznők előadásai iránt az egész országban megnyilvánult, a művésznők magyarországi tartózkodásukat meghosszabbították. Jegyek a Harmóniában kaphatók.

(*) *A velencei magyar művészház*. Az áprilisban megnyíló velencei nemzetközi kiállításon a magyar művészek ezuttal is hivatalosan vesznek részt s műveik már a magyar művészházban kerülnek bemutatásra. A ház maga, amely *Maróti-Rintol* Géza kiváló művészetét dícséri, teljesen készen áll a városkertben, csupán a belső berendezésén van még némi teendő hátra.

(*) *A grafikai kiállítás berekesztése*. A Képzőművészeti Társulat nemzetközi grafikai kiállítása már csak a jövő hét végéig marad nyitva a városligeti Mücsarnokban. A kiállításnak, melyet a társulat rengeteg munkával és nagy költséggel rendezett, igen nagy máris a sikere. A kiállítás naponta 9—5-ig van nyitva.

(*) *Egyházi zene*. A budavári koronázó Mátyás templomban a márczius 7-iki tiz órai misén *Vavrinecz* Mór karnagy vezetésével előadásra kerül *Perocitól*: Missa patriarchalis. Betétek: Régi ma-

Angol készpénzrendszerű

országosan ismert elsőrangú uri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többször próbával.

prima munka.

Atmeneti kabátot) 35 frtért
angol kelméből)
Felöltöt . . . . . 30 „
Smoking-öltönyt) 35 „
selyem béleléssel)
Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS,
Magyar-u. 3.
I. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 116-93

gyar egyházi énekek. Magán számokat énekelnek: L. Brunner Irén, Ungváry Eszter, Juhász Ferencz és Várady Sándor. Az orgonán Sugár Viktor tüzérfőhadnagy játszik.

(*) Az Élet című lap pályázata. Az Élet szerkesztősége pályázatot hirdet művészi címlapok tervezésére, amelyek változtatva díszítsék a lapot. Pályázati feltételek: 1. A pályázat nyílt. 2. Pályázhat minden magyar honos művész. 3. A rajzoknak az Élet címlapjának eredeti magyságában kell készülniük. 4. A beküldött pályaművek lehetnek tollrajzok, esetleg phototypiára alkalmas tónusrajzok, egy színben. 5. A pályázatra beérkező művek díjazását a szerkesztőség a következőkben állapítja meg: I. díj 100 korona, II. díj 60 korona, III. díj 40 korona. A szerkesztőség fenntartja magának azt a jogot, hogy valamennyi pályamű közül a neki tetszőt a tervező művészsel való megbeszélés alapján megvásárolhassa. 6. Határidő 1909. évi április hó 1. napja. 7. A pályaművek megbírálására egyedül a szerkesztőség hivatott.

FŐVÁROS.

(*) **Mozgósítási utasítások.** Tegnap érkezett a főváros hatóságához Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter bizalmas rendelete, amely a mozgósításhoz szükséges utasításokat tartalmazza. Ezzel egyidejűleg értesítette a miniszter a fővárost, hogy a mozgósítás publikálására szükséges háromnyelvű hirdetőmunkákat elküldi a hatóságoknak, melynek feladata lesz, a hadvezetőség értesítésére ezeket a hirdetőmunkákat a főváros összes utcáiban feltűnő helyen elhelyezni. A miniszter által jelzett hirdetőmunkák ma délután érkeztek a városházára, ahol azokat Piperkovits Bátor tanácsnok és Szankovits Szilárd titkár átvették. A tanácsnok a mozgósítási hirdetőmunkákat átadta Vojcsik katonai ügyosztályi tisztviselőnek, a beszámolókat a fővárosi vezetésnek, aki permanens szolgálatot teljesít.

(*) **A Ferencz József koronázási jubileumi díj.** A főváros tanácsa nyilvános pályázatot hirdet a Ferencz József koronázási jubileumi alapítvány 1909. évre rendelkezésre álló következő díjaira: egy 2800 koronás tudományos, egy 2000 koronás szépirodalmi, egy 4000 koronás szobrász-művészeti, egy 1600 koronás zene-művészeti és négy, egyenként 600 koronás ipari díjra. Az alapító okirat rendelkezései szerint a főváros az alapítványi jutalomdíjakkal nem a bevégzett tevéseket akarja megkoszorúzni, hanem támogatni kívánja azokat, akik a magyar tudományos irodalom, szépirodalom, művészet, valamint a kereskedelem és ipar terén rátermettségüknek már nyilvánvaló jelét adták s akikről méltán feltehető, hogy ezzel az anyagi támogatással tevéseiket, képességeiket és ismereteiket még inkább ki fogják fejleszteni. A pályázati kérvények legkésőbb 1909. május elsejéig nyújtandók be a tanács segédhivatalában (Központi városháza).

(*) **Szabályzat az automoilról.** Hosszas tárgyalás után végre elkészült az automoil-szabályzat s remélhető, hogy a gépkocsiközlekedés okozta mizériák, annyira, amennyire megszűnnek. Az új szabályzat főbb pontjai ezek:

I. A gépkocsi kellekei.

1. §. Minden gépjármű, sinuhoz nem kötött járműnek, képkocsinak (automobil), vagy motoros kerékpárnak, a székesfőváros területén olyannak kell lenni, hogy használata a közbiztonság igényeinek megfelelően, továbbá nagyobb mérvű füstöt, kellemetlen szagot és az egészségre káros gázokat ne terjesztse.
2. §. A gépkocsinak a robbanó, vagy gyúlékony anyagok befogadására szolgáló tartálya, esőve vagy bármely egyéb alkatrésze olyan legyen, hogy azokból a robbanó, vagy gyúlékony anyag ki ne juthasson.
3. §. Minden gépkocsinak könnyen kezelhető biztos működésű és kis sugarú görbületben és könnyű fordulást biztosító irányító készülékkel, könnyen kezelhető biztos működésű fékberendezéssel kell bírnia s minden gépkocsi egyhangú jelzőkörttel és előreszén lámpával látandó el. Riasztó, fűlértő, vagy szokatlan különleges hangot adó jelzőkörtök használata rendőrhatalósági engedélyhez van kötve.
4. §. A kocsi vezetőnek előre irányuló látását semmi által sem szabad akadályozni.
5. §. A 350 kilogrammot meghaladó súlyú gépkocsinak oly készülékkel kell bírnia, mely a mozgást hátrafelé is lehetővé teszi.

II. A gépkocsi forgalomba hozása.

6. §. Személy- vagy teherszállításra csak olyan motoros kerékpár három vagy többkerékű gépkocsi hozható forgalomba, melyet a szakbiztonság forgalomképesnek mond ki s ez alapon azt a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatala a forgalomképes hivatásos igazolása után a forgalombahozatal engedélyezésének jelével a rendőrség olombélyegével felszerelte, nyilvántartásba vette s a nyilvántartási rendszámot a gépkocsin szabályszerűen alkalmazta.

11. §. Minden gépkocsi évenként egyszer, április hónapban a főkapitányság által kitűzendő időben és helyen felülvizsgálandó.

IV. A közlekedés rendje.

15. §. Motoros kerékpárra és többkerékű személyszállításra szolgáló gépkocsival a közlekedés minden kocsinon meg van engedve, teherszállításra szolgáló gépkocsik azonban oly utvonalon nem közlekedhetnek, melyeken más járművekkel a teherszállítás el van tiltva, azoktól a motoros kerékpárral tilos a közlekedés ott, ahol a kerékpározás el van tiltva. Ez a tilalom a közlekedést szolgáló teherszállító gépkocsikra ki nem terjed.

16. §. A képkocsi közlekedésnél az érvényben levő általános hajtási szabályokon felül a következő közlekedési rendszabályokat kell szigorúan megtartani:

A személyszállításra szolgáló gépkocsik a város belsejében csak a rendes ügészeknek megfelelő sebességgel közlekedhetnek, mely sebesség azonban óránként 20 kilométert meg nem haladhat, a város külső részein, ott, ahol a terület kellően áttekinthető és forgalmi akadály nincs, a menetsebesség óránként 30 kilométerig fokozható.

Keskeny, vagy nagyforgalmu utcákban, utcaeresztéseknel és egyik utcából a másik utcába való befordulásnál a menetsebesség a lépésben haladó kocsi sebességére, óránként 6 kilométerre mérséklendő. Ugyanígy sebességgel kell hajtani

a) a házakból, vagy a házakba való ki- és behajtásnál;

b) a hídakra való behajtásnál;

c) mindenütt és mindenkor, ahol a közlekedés szűk térre szorul, vagy bármiféle okból a közlekedés akadályozva van, vagy a lépésben hajtást a rendőrség elrendelte.

Teherszállításra szolgáló gépkocsikkal gyorsabban haladni, mint a rendes teherkocsival nem szabad.

17. §. Gépkocsival a közlekedés egyáltalán tiltva van: a városligeti Stefánia-úton április 1-től október 31-ig napoként d. u. 4 óráig és este 8 óráig.

Vilamosüzemi gépkocsikkal azonban a Stefánia-úton ebben az időben is szabad közlekedni.

20. §. Ha a gépkocsi balesetet okozott, a vezető a gépkocsit azonnal megállítani és a rendőri intézkedést bevétni köteles.

22. §. Az utcalámpák felgyújtásakor, esetleg közben nappal is a géplámpa kivilágítandó.

Reflektort, erősfényű lámpát a város belsejében használni nem szabad.

26. §. Aki ezen szabályrendelet rendelkezései ellen vét, vagy azokat meg nem tartja, kihágást követ el s (amennyiben eseménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, 100 koronáig tehető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 5 napig terjedhető ezárással büntetendő. Azoktól a vezetőktől, akik a szabályrendelet rendelkezései ellen vétettek, a rendőrség a vezetői jogosítványt határozatlanig meg is vonhatja.

28. §. Ezen szabályrendelet szabályszerű kihirdetése után a belügyminiszteri jóváhagyást követő második hónap első napján lép érvénybe.

(*) **Mulató a Dunán.** Egy vállalkozó azt a kérelmet intézte a főváros tanácsához, hogy adjon neki engedélyt egy dunai uszművön berendezendő mulató céljaira. A vállalkozó a mulató céljaira száz folyómétert kér és a mulatót 400.000 koroná költséggel akarja felépíteni. A mulatóra, amelyben kávéház, vendéglő és kabaré lenne, tíz évi kizárólagossági jogot kér a fővárostól. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály a pénzügyi bizottság mai ülésére elé a kérelmet azon javaslattal terjesztette, hogy a vállalatnak adassék meg az engedély az Erzsébet-híd és a dunai uszoda között 85 fm. területre, miután a vállalat az első három évben ötezer, a következő négy évben hater ezer és az utolsó három évben hater ezer korona évi bért ajánl föl. Ugyanczért javasolja a kizárólagossági engedély megadását is, amelyet azonban számos megszorító feltételhez kíván kötni, amelyeknek be nem tartása a kizárólagossági engedély azonnali megvonását vonja maga után. A pénzügyi bizottság mai ülésén, amelyen dr. Vaszilievits János alpolgármester elnökölt és az előadó dr. Berczell Jenő tanácsjegyző volt, az ügyhöz elsőnek báró Herzog Péter szólalt fel, aki, bár a tervet fantasztikusnak tartja, az ügyosztály javaslatához hozzájárul. Bíró Henriknek aggálya van az iránt, hogy egy komoly vállalat hogyan fogadhatja el azt a sok megszorító

feltételt, amelyhez az engedély megadását kötik. Kurfürst Miksa felvilágosításul előadja, hogy tudomása szerint a vállalatot egy részvénytársaság szándékozik létesíteni, amelynek élén gróf Szápáry Pál áll. Jencs Vilmos határozottan ellenzi, hogy ilyen célú mulató a Margit- és az Erzsébet-híd közé kerüljön, mert nem lehet tűrni, hogy ez az éjjeli mulató a város közepén foglaljon helyet. A bizottság az ügyosztály előterjesztését változatlanul elfogadta.

(*) **A városi öleő bérlakások építése.** A tanács nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a IX. ker. Gyáli-úton létesítendő városi bérlakások építéséhez még szükséges udvari és belső légszűrőberendező, valamint a belső vízvezetési és csatornázó munkálatokra. Mindkettőre április 5-éig kell az ajánlatokat benyújtani a székesfőváros elnöki és személyzeti ügyosztályában, Wildner Ödön tanácsjegyzőhöz.

(*) **Jelzőtáblák a parkokban.** Régi kívánság, hogy a székesfővárosi kertek ültetvényeiben levő fák és bokrok névtáblákkal jelöltessenek meg. A tanács is feltétlenül szükségesnek tartja ezt, főleg a tanuló-ifjúság, de a nagyközönség botanikus ismereteinek a gyarapítása szempontjából is és elhatározta a jelzőtáblák beszerzését. A táblák közepén ott lesz a főváros színes nyomású címere és rajtuk lesz: 1. a tudományos latin név; 2. az auton kezdőbetűje színesen; 3. a magyar név; 4. a földrész neve, ahonnan a növény származik. A helyes magyar név megállapítására a tanács dr. Schilberszky Károly egyetemi magántanárt, a kiváló botanikust kérte fel. A jelzőtáblákat rövidesen felrakják.

(*) **Gyógyszertárak adásvétele.** A főváros tanácsa véghatározattal utasított el egy budapesti lakost azzal a kérelmével, hogy Budapesten gyógyszerárak adásvételét közvetítő ipar gyakorlására iparigazolványt kapjon. A kereskedelmi miniszter a kérelmező felebbezése folytán megváltoztatta a tanács határozatát és utasította az elsőfokú iparhatóságot, hogy a kért iparigazolványt haladéktalanul szolgáltatassa ki. A miniszter kijelenti, hogy gyógyszerárak adásvétele iparszerűleg igazolvánnyal üzhető.

Mulatságok.

** **A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre** holnap, szombaton délután félöt órakor hangversenyt rendez a fővárosi Vigadó kis hangversenytérképében. A hangversenyen közreműködnek Bárdos Béla, dr. Richter István, Kuliffay Izabella, ifj. Odry Lehel, Koosa Adrien, dr. Rényi Aladár, I. Csurgay Adél és Müller Eugénia. A hangversenyt teázás követi a kör klubhelyiségében (Fővárosi Vigadó III. em.)

** **Az Országos Magyar Képzőművészeti Iskola ifjúsága** e hó 13-án, szombaton a Lloyd dísztermében (Mária Valéria-utca 12. sz.) zártkörű táncestélyt rendez.

** **A Berliui magyar egyesület Szögyény-Marich László berliui magyar nagykövet díszelőnérsége mellett** e hó 13-án, a Nollendorf Platzon lévő Mozart-teremben jelmezünnepelet rendez.

** **A Kisvárdai Kaszinó Egyeslet** e hó 6-án saját termeiben házi-estélyt rendez.

** **Az Athenaeum Dalegyet** az Athenaeum tisztviselők sakk- és karambol-asztaltársasága közreműködésével e hó 13-án, szombaton a Terézvárosi Kaszinó összes termeiben (VI. ker., Andrássy-ut 39. szám) kabaré-előadással egybekötött táncestélyt rendez.

ALKALMI VÉTEL!
Vászon, damasztáru,
fehérmű. Miután sikerült egy nagy cég összes készletét megvennem, felhívom a n. é. közönséget annak megtekintésére. **Ágyneműek, vásznak, sifonok, törülközők, vaszontörők, zsebkendők és menyasszonyi kelengyek.**
A fenti árak ezen vétel által gyári árnak szereshetők be.
DEUTSCH FERENCZ
vászon- és fehérmű-üzletében
Bpest, Muzem-körút 10.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatára valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

Évben a fővárosban 110,911,000 drb téglát adtak el a tavalyi 145,586,000 drb-al szemben, ami termelési képességük 23 százaléknak felel meg az 1907. év 81 százalékos kontingensével szemben.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéseketelenségeket közli: Turbok József és társa, egyenruházati intézet, Szabadka. — Pavlovics M. Szaniszló kereskedő, Belgrád. — Gelbmann és Rosenfeld, Debreczen.

A földtani intézet negyvenéves jubileuma. A magyar kir. földtani intézet a folyó évben fogja ünnepelni fennállásának 40-ik évfordulóját, amit dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, az intézet igazgatója nem fényes ünnepségekkel, hanem hasznos munkával óhajt megünnepelni. E végből a világ összes geológiai intézeteit és geológusait nemzetközi *agregológiai értekezletre* hívták meg, melyet április hó 11—24-ike közötti időben fognak Budapesten megtartani. Az *agregológiai nemzetközi kongresszus* több tárgyai: 1. Általános *agregológiai* megbeszélések. 2. Az egyes országok talajtípusainak összehasonlítása. 3. A talajfajták osztályozása. 4. Vizsgálati módszerek a helyszínen és a laboratóriumban. Magyarország az *agregológiai értekezletre* egész Európában a legalkalmasabb terület, mert itt egy nyugati, mint a keleti vidékek talajfajta nagy kiterjedésben megvannak.

Nemzetközi tejjgazdasági kiállítás Budapest. A IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszussal kapcsolatban rendezendő nemzetközi tejjgazdasági kiállítás ez év június 6-án nyílik meg a városligeti Iparcsarnokban. A kiállítás három csoportból fog állani: 1. Tejjgazdasági termékek. 2. Tejjgazdasági gépek és eszközök. 3. A tejjgazdaság fejlesztésére irányuló tudományos kísérletek ismertetése, kísérletezési eszközök és műszerek, statisztikai és grafikai táblázatok, szakirodalom. Bővebb értesítéssel a kiállítási bizottság szolgál (Budapest, V., Vigadóépület).

A szerb gabonakiviteli tilalom. Mai számunkban már megírtuk, hogy a szerb kormány határozata folytán a liszt, buza és tengeri, bab, rozs és árpa, zab, szalma, széna és lóhere kivitelét megtiltották. Ezt ma hivatalosan is megerősítették. A szerb kiviteli tilalomnak nincsen gazdasági jelentősége, legfeljebb az, hogy a szerb kormány egy esetleges háboru esetén a meglévő gabonakészleteket az országban akarja tartani, nehogy a csapatok ellátása fennakadást szenvedjen. Szerbiának múlt évben jó középtermé s élénk exportja volt s a budapesti gabonapiacz árai lehetővé tették a szerb buza behozatalát. Ami feleslege volt Szerbiának, azon túl is adott, úgy, hogy az export szempontjából a kiviteli tilalomnak alig van jelentősége.

Hírek a postáról. A biharmegyei Konyár, a varasdmegyei Martinajec, az udvarhelymegyei Kányád és a csikmegyei Gyergyócsomafalva községben új postahelysége lép életbe. A nagykanizsai távbeszélő központot folyó hó 10-én bevonta a marburgi osztrák távbeszélő forgalomba. A Heves vármegyei Gyöngyöskalászon és Poroszlón törvényhatóság távbeszélő központ rendeztetett be s azok február 20-án a Heves vármegyei törvényhatósági forgalomba bevonattak. A magyar-rumán távbeszélő forgalomban újabb a Brassóhoz tartozó Predealtelep is részt vesz. Hajdu vármegyében Felsőjózsa, Bojárhollós, Borsod vármegyében Diósgyőr, Gömör vármegyében Dobsina, Szabolcs vármegyében Nyirpazony és Nyirtura községekben, továbbá Kolozs vármegyében a réketői és Pozsony vármegyében a bogdányi postai ügynökségeknek törvényhatósági távbeszélő központ létesült, korlátozott nappali szolgálattal. Szendrő, Edeleny, Bokszeg, Drancz és Csorvász bevonattak az országos belföldi, Batta, Birkis és Gyergyószentmiklós pedig a részükre megállapított szűkebb körű helyközi távbeszélő forgalomba. Németújvár résztvesz az alsó-ausztriai helyközi forgalomban és azonkívül Grazal is beszélhet. A szárszói posta- és távbeszélő hivatal márczius 1-től kezdve egész éven át tart távbeszélő szolgáltatást.

Pénzintézet kisemberek részére. A vas megyei összes ipartestületek bevonásával pénzintézet létesítését tervezik Szombathelyen az iparosok hitel-igényeinek kielégítésére.

Gazdasági események jutalmazása. Hódmezővásárhelyen a néhai Kovács Ferencz és neje által tett alapítvány kamatainak elnyerésére 14 mezőgazdasági eseményt nyújtott be a város hatóságánál. Ezek közül a következő négy részesült jutalomban: a *Kezéz* Józsefnél 21 év óta szolgálatban álló Baranyi János bérestanyás, aki 25 koronát, az Elek Sándornál előbb 20, most 11 év óta

állandóan alkalmazott Lázár Péter, aki 24 koronát, a Molnár Istvánnál 21 év óta szolgálatban álló Dudás Imre, aki 20 koronát és a dr. Csáky Lajosnál 11 év óta szolgáló Gurló Lajos béres, aki 20 koronát kapott.

A balkáni kereskedelmi szerződések. Talán sohasem volt annyira aktuális a balkáni kereskedelmi szerződések ügye, mint napjainkban. A közös külügyminiszter szerencsétlen külpolitikája ellenünk hangolta az egész balkáni fogyasztó piacot, mely — ha rövid idő alatt más, gazdasági érdekeink iránt nagyobb érzékkel bíró külügyminiszterünk nem lesz — teljesen el fog veszni kivitelünk nézve. Nagy figyelmet érdemel tehát az az értekezlet, amelyet a *Pesti Lloyd Társulat* hívott össze vasárnap délelőtt 11 órára az egyesület nagyertermébe. Az értekezlet tárgya a balkáni kereskedelmi szerződések megbeszélése. A tanácskozássra elküldik képviselőiket az ipari és kereskedelmi érdekvéviselők is. Valószínű, hogy a gyűlésen föl fog szólni dr. *Mallekovic* Sándor is, kinek okfejtéseit általános érdeklődéssel várják.

A Kereskedelmi Múzeum. A Kereskedelmi Múzeum három éves füzetet küldött be hozzánk, melyet az érdeklődők, akik hozzáférnek, ingyen kaphatnak meg. Prospektusfele ez a nevezett intézet működéséről. El van mondva benne, hogy az intézet milyenféle információkkal szolgál, milyen gonddal szerzi be azokat, milyen praktikus eszközöket alkalmaz a kivitel fejlesztése érdekében, miképpen járul hozzá a szakműveltség terjesztéséhez, milyen hatósági teendőket végez a hazai iparfejlesztés érdekében az állami, a megyék, a városok, köztintezetek stb. által kiírt árlejtéseknél. Korántsem szorítkozik arra, hogy „megkeresések” folytán adjon felvilágosításokat. A tudására jutott üzleti értesülésekkel maga keresi fel a sajtó és saját kiadványai, valamint körlevelek útján a külkereskedelem iránt még nem igen érdeklődő üzletembereket. Ügyforgalma kivált az utóbbi három évben rohamosan növekszik, mert ambiciózus, tettvágyó igazgatósága minden uton-módon igyekszik szolgálatait a hazai üzletvilágnak, sőt a külföldinek is felajánlani, noha minden felvilágosítást díjtalanul ad meg. Ezt a törekvését érdekesen illusztrálja az előtünk fekvő „Tájékoztató”, melyben negyvennyolc oldalon át bizonyítgatják az olvasónak, hogy minden üzletembernél minden nap fordulnak elő esetek, amelyekben a Kereskedelmi Múzeum hasznos tanácsokat szolgálhat.

A mezőgazdasági helyzet. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetet illetőleg márczius 4-iki keléttel a következőket jelentik:

Arad. Az időjárás végre enyhébbre fordult és esős jellegű lett, minek folytán a hó a sík vidékeken teljesen elolvadt s a hólé, miután a föld fagyja még nem engedett ki a vetéseken, a laposabb helyeken összeszaladt. Hogy a fagy tett-e kárt a vetésekben, még nem lehet tudni. **Baja.** Az időjárás enyhére fordult, tegnap kiadó eső is volt. **Panasz-**kodnak takarmányhiány miatt. **Debreczen.** Időjárás márczius 1-től megenyhült, hó legnagyobb részben elolvadt. **Győr.** A hét kezdetén volt néhány napos idő. Ma éjjel fagy volt. Külső munka szünetel. **Léva.** Az időjárás megenyhült, jég és hó olvad. A rétek víz alatt vannak, vetéseket még hórétteg borítja s így nem látható, hogy az ősz folyamán elvetett mag kikelt-e? **Losonc.** Az idő enyhült, napközben olvad, a vetések azonban még hó alatt állnak. **Miskolc.** Éjjel többnyire fagy és csak nappal olvad. A földeken még hó van. **Nagykanizsa.** Enyhébb idő mutatkozik. Talán még javulhatnak az elmaradt vetések. **Nagy-szentmiklós.** Az időjárás még mindig télies, éjjel gyakori fagyok. Vetések gyenge hótakaró alatt vannak, itt-ott jobban, legtöbb helyen azonban gyengén keltek. **Nagyvárad.** Pár nap óta beállt az enyhe idő. Másodikán egy kevés langyos eső is volt, mely a síkföldekről a havat elvitte. Hó csak a hegyek között van, de ott azonban nagy tömegben van, mely ha hirtelen olvad el, vízkárokat fog előidézni. **Nyíregyháza.** Pár nap óta megenyhült az idő, közben kisebb esőkkel. **Nyitra.** Az időjárás enyhe. Tegnap esett. A hó és a jég erősen olvad. A mezői munkálatok teljesen szünetelnek. **Pancsova.** A vetések állásáról egyelőre semmit sem mondhatni, mert még mindig hó borítja őket, de az általános nézet az, hogy jól teleltek ki. **Sopron.** Az időjárás nagyon változó volt az utolsó napokban. Majd enyhe idő gyakori havazással és esővel, majd kemény téli idő. Mezei munka szünetel. **Szatmár.** A hó enyhe időjárás mellett las-

san olvad, de még mindig van egy vékony réteg a földeken. **Temesvár.** Az időjárás enyhe és borús, ma meleg déli szél fújt, mely a hóolvadásra igen jó hatással volt. A vetések állásáról csak a jövő héten lesz lehetséges kimerítő tudósítást adni. **Verscez.** A hó elolvadt. A vetések átlag szépen mutatkoznak. **Zalaegerszeg.** Az elmúlt hét végén a nagyobb hidegeket hó, majd e hét elején eső váltotta fel. A nedvességre még mindig szükség van, mivel azt a föld az erős fagy miatt nem tudta bevenni. A mezőgazdasági munkálatok szünetelnek. A takarmánykészletek fogytán vannak. **Zenta.** Két nap óta esik az eső. A hó teljesen lement a földekről.

Uj téglakartel. Dunamenti Téglakereskedelmi rt. cím alatt új téglakartel alakult. A társaság tagjai: az István téglagyár, az Egyesült téglagyár és cementgyár rt. és egyelőre két mohácsi téglagyár. A 3200 kor. alaptőkés vállalatnak kartelvezélya van s főként az, hogy a dunamenti téglagyárak a budapesti téglakartellel egyetértésnek árák dolgában. Eddig a legtöbb dunamenti téglagyár megtagadta a fenti társasághoz való csatlakozását éppen a vállalat célzata miatt.

A háromszéki megyei esikölégelő. Darányi földmívelésügyi miniszter értesítette az erdélyrészi miniszteri kirendeltséget, hogy az egerpataki és batháthi községeknek államségélyt engedélyezett azért, hogy esikölégelőt létesítsenek, mely ezzel a községek jobban fölnevelhetik esikőikat s a földmívelésből több hasznot hajthatnak.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, márczius 6.

A készáru-piaczon ma lanyha volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak és tegnapi árakat sem akartak fizetni. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki, eleinte 20 fillérrel olcsóbb, később változatlan áron. A legdrágább eladási ár 28.50 korona volt, 79.8 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 25.80 korona, 75 kilós szerémségi, üszkös buzáért. Egyéb gabonáneműk közül rozs esendes, zab 10 fillérrel olcsóbb, tengeri és takarmányárpa árpától. A *határidőpiac*on megnyitáskor igen lanyhán és a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg az üzlet. A kulissz óriási nagyarányú és rendkívül sürgős kínálattal lépett fel, ami a szemlélőre azt a benyomást tette, hogy ma deronteszerűen fognak az árfolyamok süllyedni. Ennek dacára mégis éppen az ellenkező eset állott be. Kezdetben az alacsony kezdőkurzusok valamivel még lejjebb szorultak, ugyan később azonban egyre jobban megesappant a kínálat, ezzel szemben egyre jobb vételkedv kezdett mutatkozni. Ezzel együtt aztán gyorsan beállt a kedvező fordulat: az irányzat megszilárdult, az árfolyamok emelkedni kezdtek és minél magasabb színvonalra kerültek, annál jobban fokozódott a vételkedv. A mai nap mozgalmasság tekintetében nem maradt a tegnapi mögött, a forgalom igen nagyarányú volt, az árfolyamok igen tág keretben ingadoztak, amennyiben előbb 20 fillérrel esőkentek, aztán 20 fillérrel emelkedtek. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza négy fillérrel, az októberi rozs tizenhat fillérrel, a májusi tengeri tiz fillérrel emelkedett, ellenben az októberi buza két fillérrel, az áprilisi rozs nyolcz fillérrel, az áprilisi zab hat fillérrel gyöngült.

A készáru piaczon elkel:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k, 100 q 79 k 28.30 K, 600 q 79 k, 600 q 78.7 k 28.50 K, 500 q 79.5 k 28.30 K, 100 q 79 q 28.20 K, 100 q 78.5 k 28 K, 400 q 78 k, 500 q 79 k 28.35 K, 300 q 77.8 k 28 K, 400 q 77 k, 450 q 78 k 27.40 K üszkös. **Postvidéki:** 150 q 79.5 k 28.10 K, 100 q 78.5 k 28 K, 150 q 78 k 27.90 K. **Felsőmagyarországi:** 200 q 80 k 28 K, 200 q 78 k 27.80 K, 100 q 77 k 27.60 K, 100 q 76 k 27.60 K. **Szerémségi:** 1200 q 76.5 k 27.40 K rozsos, 1300 q 76 k 26.50 K üszkös, 1275 q 75 k 25.80 K üszkös.

Zab: 100 q 17.10 K kpf. dohos, 100 q 17.70 K, 100 q 17.80 K kpf.
 Takarmányárpa: 100 q 17.30 K, 250 q 17.40 K kpf. par.
 Rozs: 200 q 20.35 K kpf. par.
 Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	27.50—28.—
"	76	26.95—27.55	80	27.65—28.10
"	77	27.15—27.75	81	27.9—28.30
"	78	27.35—27.85	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27.25—27.70
"	76	26.80—27.10	80	27.50—27.90
"	77	27.0—27.35	81	—
"	78	27.15—27.55	82	—
Pestvidéki	74	—	78	27.20—27.60
"	75	—	79	27.30—27.75
"	76	26.85—27.15	80	27.55—28.—
"	77	27.05—27.40	81	—
Bácskai	74	—	78	27.30—27.85
"	75	—	79	27.40—28.—
"	76	26.90—27.35	80	27.65—28.05
"	77	27.10—27.55	81	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	20.65—21.80
" középminőségű új	—	—	—	20.50—20.60
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	17.60—17.85
" II. rendű	—	—	—	17.10—17.40
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.80—18.15
" II-rendű	—	—	—	17.40—17.70
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.70—15.—
Korpa:	—	—	—	12.35—12.40

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.50—13.49—13.62—13.46—13.61—
Buza májusra	13.26 13.27 13.31 13.26 13.24—
Buza októberre	11.27—11.20—11.31—11.28—
Rozs áprilisra	10.40—10.41—10.39—10.45—10.38—
Rozs októberre	9.38—9.47—
Zab áprilisra	8.64—8.63—8.74—
Tengeri májusra	7.40—7.41—7.52—7.49—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.58—13.59
1909. májusi buza	13.3—13.35
1909. októbert buza	11.29—11.30
1909. áprilisi rozs	10.42—10.43
1909. októberi rozs	9.51—9.52
1909. áprilisi zab	8.72—8.73
1909. májusi tengeri	7.49—7.50

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 2-től 1909. márczius 3-ig.

	Érkezett	Elszállított
	méter mázsa	
Buza	12146	—
Rozs	775	—
Árpa	657	101
Zab	917	—
Tengeri	714	—
Liszt	—	12982
Korpa	—	4857

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Oszták hitel 630.50—628.75, Magyar hitel 733.25—734—732, Osztrák-magyar államvasut 672.50—673, Leszámitolóbank 478, Rimamurányi 525.50—524.50, Magyar koronajáradék 91.55—91.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Oszták hitel 628.25—628.75, Magyar hitel 732.50—733.50—733, Osztrák-magyar államvasut 671.25, Leszámitolóbank 477.25, Jelzálogbank 421.50—420.50, Rimamurányi 524.50—523.50, Városi villamosvasut 262, Köztui vaspálya 565, Magyar koronajáradék 91.45 K.

Díjbiztosítások oszták hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, márczius hónap végére 24—26 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Oszták hitel 630, Magyar hitel 734, Államvasut 671, Leszámitoló 477, Jelzálogbank 421, Rimamurányi 525, Városi vasut 262, Köztui vasut 564 kor.

DIABOLO!

Legjobb óvszer férfiaknak és nőknek!

Orvosilag ajánlva! Ártalmatlan! Veszélytelen! Feltétlenül megbízható! Sterilizált! Egy üveg (tartalmú az 6 adagot) 3.50. korona. Két üveg (tartalmú az 12 adagot) 6.—korona.

Egyedüli főraktár:

POLLITZER SÉRVAAMBULATORIUM

speciális orvosi Pénzügy-intézet Budapest, IV. Ko. suth Lajos-utca 8. felem.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 5. (Saját tudósítónktól.) A télies időjárás még mindig akadályozza a hajóforgalom megindulását s ez az oka, hogy nagy az áruhiány a piacon és a gabonatózsde irányzata megszilárdult. A szerbiai kiviteli tilalom nem gyakorolt jelentékenyebb hatást, már csak azért sem, mert Ausztria és Magyarország csak szalmát és korpát hoz be aránylag nagyobb mennyiségben. Buza és rozs ára ma változatlan volt, ugyszintén tengeri is, ellenben zab 5 fillérrel olcsóbb lett. Argentínából a mult héten 141.000 tonna búzát raktak hajóra, míg az előző héten az export 150.000 tonnát tett ki.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.40—14.75, bánáti 14.10—14.35, mosoni 13.60—13.85, tótfelvidéki 13.60—13.95, déliavasuti 13.65—14, marchfeldi 13.40—13.70.

Rozs: tótfelvidéki 10.70—10.90, csepeli 10.65—10.85, pestmegyei 10.65—11, déliavasuti 10.70—10.90, különféle magyar 10.65—10.90, osztrák 10.65—10.90

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.20—9, bécsvideki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.90—8.40, közpáduai állomások 8.20—8.80, déliavasuti 8—9.50, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.90—8.15.

Cinquantin 9—9.50.

Magyar zab 9.30—9.70, válogatott 9.70—10.10 cseh—morvaországi és alsó-ausztriai 9.55—9.70.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márczius 5. Az előtőzsdén az irányzat szilárd a Balkánról jövő kedvezőbb hírekre, de a piac csak átmenetileg élénkült. A spekuláció tartózkodóan viselkedett a belpolitikai bonyodalmak és a magyar kormányválság előérzetétől. Alpesi részvény javult, korlátértékek közül hirttembergi részvény 8 koronával emelkedett. Járadékok tartottak. A piac a déli tőzsdén tartózkodó, az árfolyamok szilárdak, később általános kedvetlenség következett be, mert Berlinből hírek jöttek, hogy a szerb kormány magartartása ismét bizonytalan. A külészertékek árfolyamai nem változtak lényegesebben. Berlin a bányáértékek piacáról könnyebb javulást jelentett.

11 órakor zárultak:

Oszták hitel 629.50, Magyar hitel 733, Laenderbank 434.25, Államvasut 672.75, Déli vasut 103.75, Alpesi 629, Hirttembergi 1042, Török sorsjegy 182.50, Magyar koronajáradék 91.50 K.

1 órakor jegyezték:

Oszták hitel 628.50, Magyar hitel 733, Anglo 294.25, Bankgyesület 520, Laenderbank 434.25, Union 537, Államvasut 671, Déliavasut 104.50, Alpesi 628, Rimamurányi 524, Orosz járadék 96.60, Török sorsjegy 183.75, Fegyvergyár 619.75 K.

Bécs, márczius 5. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.—. Tiszai és szeg. kö. es. sorsjegy 143.—, Magyar hitelbank részvény 734.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 525.75, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.5, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.35, Magyar nyer.k. sorsjegy 192.—, Kassa-Oderberzi Vasut részvény 356.—, Magyar Jelzálogbank 420.50 Magyar keresk. bank 3322.—.

Bécs, márczius 5. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.30, 4 százalékos osztrák arany-járadék 114.95, 1860-as sorsjegy 155.—, Osztrák hitel-sorsjegy 465.—, Angol-osztrák bankrészvény 255.50, Bécsi Bankverein 519.70, Osztrák-magyar bank 1760, Déli vasut 103.80, Dunagőzhajózási társ. 917.—, Dohány részv. 344.50, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 116.96, Osztr. Lloyd 417.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.30—97.95, Osztr. koronajáradék 94.30, 1864-es sorsj. 267.—, Osztrák hitelintézeti részvény 629.60, Union Bank 537.—, Osztrák Länderbank 433.50, Osztrák-magyar államvasut 671.25, Elbevölgyi vasut 444.—, Alpesi részvény 628.40, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.90, Lipótkohó 411.50, Töröksorsjegy 183.70.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, márczius 5. A mai tőzsde ugyan a balkáni politikai helyzet kedvezőbb megítélésére szilárd alapirányzatú volt, a spekuláció azonban a newyorki tőzsde bágyadságára és a kedvezőtlen gazdasági helyzetre való tekintettel ez alkalommal is nagyfokú tartózkodást mutatott. Élénk keresletnek csupán néhány bányáérték örvendett, amelyeknek árfolyama erre erősebben reagált. Megnyitáskor egyöklént is tulnyomók voltak a könnyű javulások.

Járadékok közül, amelyek általában el voltak hanyagolva, 1902. évi oroszok Párisra, egybehangan mintegy fél százalékkal emelkedtek. Japániaiak is utólag keresve voltak. A három százalékos birodalmi kölcsön tarthatta magát. Osztrák vasutak Bécsben kapcsolatban meglehetősen szilárd magartartásnak voltak, Amerikaiak és gőzhajós részvények gyöngülésre hajlottak. A további folyamatban az állászatú csendes forgalom mellett csupán csekély változásokat szenvedett. Jelentéktelen javulást érték el Kanada-Pacific részvényeken kívül, amelyek London hatása alatt ösztönzést nyertek. A legtöbb kohó- és szénrészvény, amelyekben fedezések történtek, amelyek az utőtőzsdei forgalomban részben folytatódtak is. Egyébként az üzlet változatlanul korlátozott volt. A közpázipiac ipari értékei tulnyomórészt szilárdak voltak. Napi pénz két és fél százalék, magánleszámitolási kamatláb 2½ százalék.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.10, osztrák hitelrészvény 199.10, Déli vasut 17.60, orosz bankjegyek 215.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.—, Disconto Commandit 187.40, Dinamitruszt 16.60, Harpeni 186.50, Unifikált török járadék 94.7, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.60, 4 százalékos magyar arany-járadék 94.10, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar államvasut 144.40, Bécsi váltóár 85.40, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 221.—, Gelsenkircheni 183.20, Laurakohó 191.70, Gyengébb.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 5. 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.25, Osztrák hitelintézeti részvény 198.20, Osztrák-magyar államvasut 143.70, Északnyugati vasut —, Bustieradi vasut —, Londoni váltóár 205.02, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 78.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, Osztrák koronajáradék 98.25, Magyar koronajáradék 94.92, Osztrák-magyar bank 126.40, Déli vasut részvény 17.40, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 812.33, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) márczius 5. 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.90, 1860, sorsjegy 155.—, Déli vasut 17.40, 4 százalékos arany-járadék 98.60, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 144.00, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar arany-járadék 94.30, Nyugodt.

London, márczius 5. Angol consol 85¼.

Páris, (Zárlat.) márczius 5. 3 százalékos Francia járadék 98.07, Osztr. arany-járadék 99.—, Magyar arany-járadék 94.50, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 523.—, 4 százalékos spanyol járadék 97.90 4 százalékos unifikált török jár. 95.75, Török sorsjegy 91.75, Török dohányrészvény 375.—, Osztrák földhitelintézet 1152.—, Osztr. Länderbank 482.—, Magyar jelzálogbank 462.—, Banque de Paris 1577, Banque Ottomane 713.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 508.—, Uriányi közsén —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.72, Váltó német piactokra (rövid) 122.93, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 1½, Olasz aranyváltó (rövid) ½, Váltó Svájcra (rövid) ½, Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 1.75 Szilárd.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Klisék

amelyek megjelentek az Egyetér. és Vasárnapja ingyenes heti mellékletben

olcsón eladók

az Egyetértés kiadó-hatalában

Erdős-utca 32.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

Vaj némi áremelkedést mutat, különben a piacz helyzete lényegesen nem változott.

Husneműek: marhahus hátulja 110-130 K, eleje 84-100 K, vidéki borjú bőrben hosszán mérve súlye...

Baromfiak: Fél: rántani való csirke 2.60-2.80 K, sütni való 3.40-3.60 K, kacsa sovány 4.60-5 K...

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.60-2.80 K, II. 2-2.20 K, főzvaj (köpült) 1.70-2 K...

Zöldeségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 8.60-10 K, róza 10-11 K, fehér 7.50-8 K...

Gyümölcsfélék: Szőlő 1.20-1.60 K küönkint. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett)...

Vgyesár: Mész 70-95 fillér kilónkint. Tojás: bácskai 94-96 korona, eredeti ládánkint (1440 drb.)

Kőbányai sertéspiacz.

Márczius 5. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (páronkint 320 klgon felül) 142-144 fillérig...

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községóhíd igazgatósága.) Márcz. 5-én. Előző napi eladatlán maradvány 210 drb sertés...

350 kilogrammon felül életsúlyban 112-116 fillér, II-odrendű 280-350 kilogrammig 160-108 fillér...

Budapesti szurómarhavásár.

Márczius 5. Felhajtott 1111 drb élő borjú, (közte 5 rugott), 42 drb leölt borjú, 49 drb élő bárány...

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (m. éter) and water level (m. éter) for various stations like Inn, Duna, Morva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latoros, Laboroz, Ung.

Kivonat a hivatalos lapból.

Márczius 5.

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter Tichy Gyula gazdasági segédtisztet gazdasági segédfelügyelővé, az országos kémiai intézet és központi vegykísérleti állomásnál Rukhard Lajos gépészeti műszaki altisztté; a dévai pénzügyigazgatóság Molnár Ferencz Lajos székelyvárbeli díjtalan adóhivatali gyakornokot a vajdahunyadi adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakor nokká nevezte ki. Pályázatok. A székelyudvarhelyi adóhivatal-

nál adótszti állásra 2 hét alatt; Tordán postamesteri állásra márczius 26-ig; a tordai törvényszéknel hivatal-szolgái állásra 6 hét alatt; a rimaszombati adóhiva-talnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét alatt; a gyón-gyösi járásbírósnál írnoki állásra 4 hét alatt; Felső-sebes-telepen (Máramarosmegye) postai-ügynöki állásra márczius 12-ig; az igali járásbírósnál végrehajtói ál-lásra két hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Föld-mágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap is számos helyen volt csa-padék (eső vagy hó), amelynek mennyisége az északnyugati részeken helyenkint a 10 mm.-t is meghaladta.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint — főleg nyugaton — csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér-séklet max. min.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table with columns: Budapesti értéktőzsdé, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Tőzsvállalatok, Kőszekedési vállalatok, Sorsjegyek, Bazillika, Pénztermékek és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ma anyád simogatta...

Szép fejed ma anyád simogatta,
Folytatód-e álmod lenni szép gyermekem,
Hoi holnap már fagyott göröngy a párnád
S örökre rád borul a némaság?...

Ma még sirásunk vesz körül s költöget,
Oh nagyon megkínzott a végső tusa,
Mégpihensz-e az örök esendben, esendben
Szegény, elsorvadt, lészenvedő leánykám?

Pár hét, s neked virágozott a tavasz,
Ilyenkor fonódnak a nászi koszorúk,
S neked csak sírodra hull virága.

Pár hét és tánczra hívott a zene,
Ilyenkor tiétek a mámor, hódolás,
S te nem hallsz már többé semmit soha...

Pár hét és csak neked ragyogott a nap,
Ilyenkor fakadnak ezer örömek,
S te melegt nem érzed többé soha...

Oh téve az élet ezer örömmel,
Szereltem, csók, mámor, álom és álom,
S tied egyik se volt s már egyik se lesz.

Az élet kezdetén, a fel uton,
Tizennyolcz évvel, annyi reménnyel,
Mikor rád még annyi öröm várt még,
Oh mért hagytaál itt minket kis hugom?

... Fantom a szépség, ifjuság, erő,
Hisz percz alatt mind semmivé lehet,
Oh miért annyi: örök végtelenség,
Ha mindennek vége: a soha, soha...

Sikabonyi Antal.

(A newyorki felhőkarczolók telefonja.) Az égbenyuló newyorki „felhőkarczolók“ némelyike oly hatalmas épület, hogy szinte városzamba megy már. Ezzel megfelelően az ily rengeteg épületekben rendkívül sok a telefon is. Így például a Singergyár épületében 1300 telefonállomás van, a vezeték hossza pedig 400 kilométer. A City-Investing Buildingben a telefonállomások száma ezerhatszáz, a vezeték hossza pedig 600 kilométer. Mindent felülmul azonban a Hudson Terminal Building a maga ezer kilométeres vezetékével és háromezer állomásával.

(A női cipő.) A nők báli cipőjének tulajdonképpen olyannak kellene lennie, mint a ballerínák cipőjének, vagyis sark nélkül valónak. Am erre a cipőre aligha fanyalodnak rá a nők. A szép női láb még mindig tetszik a férfiaknak és amíg ez így lesz, addig a nők mindig sarkos cipőt fognak hordani, mert csakis ez emeli a láb szépségét. Már túlhaladott álláspontra, hogy a legkisebb láb a legszebb, de azért még mindig áll a régi igazság, hogy a láb szépsége a kicsiségével bizonyos arányban van. A középeurópai nőknek többnyire kicsiny lábuk van. Ezeket a kis lábakat természetesen mutatni kell. Így tehát akár esik, akár nem, a férfiaknak az utcán is bő alkalmuk nyílik a kicsi lábakban és mesés cipőcskében gyönyörködni. A táncmulatságok és bálók valóságos kiállításai a szép cipőknek. Fehér atlasz-, selyem-, szaffián-, lakkos-, aranyos- és himzett cipők egymásután csikáznak el a néző előtt és a gyönyörű panorámát a cipőépítéssel nem rejtik el. Mindamellett az iczi-piczi női cipőknek már elmúlt a fénykora. A Lajosok korában a szép női cipők készítése egy-két cipész-művész kizárólagos monopóliuma volt és azok csak márkinéknak és ezeknél magasabbrangú asszonyoknak szállítottak cipőt. Charpentier és Bourbon cipésmesterek neve a történelemben is bele került. A sark nélküli cipő csak egyetlen egyszer volt divatban. Akkor is csak nagyon rövid ideig, 1780 után. Rétf de la Bretonne, az akkori idők legerotikusabb írója, több költeményt írt a pied de Fanchette-hoz (Fanchette lábához), amelyben afelett kesereg, hogy a sarkos cipő kiment a divatból. Am a sarkatlan állapot nem tartott soká, ismét sarkkal látták el a női cipőt és a sarkos cipő uralma manapság is tart. Már egész költészete is van a női cipőnek. Minden valamire való operettben kaplét énekelnek róla és úgy látszik, ismét felderül a régi fénykora, amelyet már örökre leűntnek hitték.

(Uj aczél.) Az angol aczélgyárosok körében élénk feltűnést keltett Arnold, sheffieldi egyetemi tanár felolvasása, amely a sheffieldi Jonas and Colver-féle aczélmű „Nova superior“ című aczéljára hívta fel a figyelmet. Az új aczél nem gyártási módszere egyelőre még titok, de Arnold tanár azt állítja, hogy a Nova superiorból készült aczélkészítményekkel négyszer akkora erővel lehet dolgozni, mint korábban. Ugy Arnold tanár, mint a nevezett vállalat igazgatója hangsúlyozzák, hogy rövidesen a Nova superiornál is erősebb aczél fogják gyártani.

(Az olasz királyné és az özvegyasszony.) Mikor Elena olasz királyné megtudta, hogy egy Messinában meghalt hivatalnoknak felesége, ki a szerencsétlenség alkalmával mindenét elvesztette, gyermekeivel a Kvirinálban van, hogy fehéreneműt vigyen haza könyörödományként, személyesen ment le a munkaterembe s szedett össze számára egy nagy halom ruhát. Az özvegy kezét akart csókolni a királynénak, aki azonban e szavakkal hári-totta el: „Megértem az ön bánatát, én is anya vagyok.“ Azután az özvegyasszony gyermekeit föl-emelte, megcsókolta s gazdagon megajándékozta őket.

(A török nők s a reformok.) A török nők azt hitték, hogy az új korszak bekövetkeztével ők is kiléphetnek régi zárkózottságukból, szabadabban, önállóbban élhetnek. Egy szmirnai távirat szerint azonban ettől még nagyon messze vannak. Abban a hiszemben, hogy az ifju-törökök szivesen szakítanak az ó-muzulmán hagyományokkal, számos török nő fútyol nélkül jelent meg Szmirna utcáin, s több százan összeálltak, hogy egy színházi előadás alkalmával, mely alkalommal a fűldsintet foglalták volna el, hazafias tüntetést rendeznek. Az ifju-törökök helyi bizottsága legteljesebb rokonszenvűkről biztosította őket, a férjek azonban a dolog e fordulatára sehogy sem akartak beleszúrni s késekkel fölfegyverkezve a színház bejárata előtt minden nőt leszurással fenyegettek, ki a színházba, meri tenni a lábát. A hatóságok közönyösen viselkednek. Aidinban azonban a hatóságok nyíltan a régi rendszernek pártjára álltak s kijelentették, hogy 100 piaszter büntetésre ítélnék minden mulálmánt, ki az utcán nővel mer szóbaállni, az illető nőt pedig megbotozzák.

(Eladó koldulóhely.) Egyik párisi lap kihirdetési közt nemrég a következő hirdetés jelent meg: „Falura költözködés miatt egy féllábu ember elhagyja a Quartier de l'Etoileban levő jó helyét. Munkaidő 2-től 7-ig, napi bevétel 12-15 frank. Nagy sétáló közönség, gyermekek és idegenek. Alkalmas minden bémának. „Sürgős“ név alatt ajánlatok a kiadóra.“ Párisi riporterek konstataáltak, hogy az említett hely tulajdonosa tényleg falura akar vonulni s ott élni nyugodtan a tőkésjéből. Eddig már több ajánlatot kapott s némelyik tekintélyes vételért hajlandó adni a jövedelmező koldulóhelyért.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Írta: M. L. SEVERG.

Mikor azonban a déli végén levő Decatur-uton levő barlangban érdeklődtem egy ember a kérdésemre azonnal így felelt:

— Istenemre ez Henri Cazot, egész biztos, hogy ő az! Odaát Dick majd elmond önnek mindent. Beesületbeli adóssága van nála egy száz dollárosról. Adott róla írást is és azt Dick mindig magánál hordja, nem azért mintha azt várná, hogy megfizeti, hanem mert tetszik neki az írása, Cazot Henri ur írása! Hé, Dick! — és hangosan nevetni kezdett — a fentnevezett Dickhez fordultam, hogy a továbbiakat megtudjam.

Az utóbbi ezalatt egy összegyürődött papírt húzott ki a zsebéből és az asztalon szoritgatta.

— Itt van az írás — szölt Dick és kezét rátette a papírra. A harez nagyon súlyos volt és a szerenese nem volt mellette, mert az utolsó fillérjét is elvesztette. Jim Macey volt a bankár, Cazot pedig nem kérdezett utána, hanem vigán tette tovább a tétjeit. Lássá, a kártyánál nehéz nyerni, ha a bankár ellen játszanak. Cazot ezt nem tudta, én pedig nem moadtam meg neki, mert ő sem vette olyan szigoruan a játékokat, ha nem néztek élesen az ujjaira. Tehát kölesönt kért tőlem, azt mondta, a leánya éhes és nincs egy fityingje sem, hogy kenyeret vehetne. Istenem, milyen vadul nézett akkor a világba! Nem tetszett nekem soha az az ember. Helyes, miután segitettem őt kifosztani, kölcsön adtam a százast és ő ideadta ezt az írást. Ez volt az utolsó, amit Cazot Henriből láttam.

Ezzel odanyújtotta nekem az írást. Egy

pillantást vetettem az aláírásra; ugyanaz az írás volt, amelyet a könyvkölcsönző czedulákon láttam a Weltz és Riezi név írásokon, ugyanaz a jellegzetes z betű itt is, mint ott. Csak nagy erőfeszítéssel tudtam leplezni a felindulásomat, hogy fel ne keltsem a gyant nagy érdeklődésem által. De nem vettem észre semmit, mert fennakadás nélkül feleltek, mikor még többet akartam megtudni Cazot és leánya felől.

Többet azonban nem tudtak mondani. — Jövő hónapban lesz egy éve, hogy a pénzt kapta tőlem, — folytatta Dick. — Bezebelte és elrohant s azóta nem láttam és nem is hallottam felőle semmit. Nem esodálnám, ha ő maga már régea elottotta volna élete mécsét. Néha iszonyuan kétségbe volt esve. Egyike volt azoknak, akik Montecarlóban letörték.

Ez minden, amit egyelőre kitudtam, de meg vagyok vele elégedve. Legalább helyes nyomon vagyok. Akkor közbevetőleg az jutott eszembe, hogy a felhívást meg lehetne változtatni, amennyiben levélbeli kezelést ajánlnék. Talán így horogra akad felénk halcskánk. Mindenesetre érdemes megpróbálni.

MÁSODIK FEJEZET.

Másnap megjelent a felszólítás újabb formájában. A különböző érdeklődő levelek között, melyek számomra érkeztek, az egyikben határozottan felismertem a Weltz-Riezi kézírás sajátosságát. Azonnal Maitlandhoz vittem a levelet. Egy pillantást vettem az írásra, majd izgatottan megfogta a karomat és felkiáltott:

— Zeusra mondom, doktor, ha a ravasz róka nem szimatolja a kutyát, léprecsaljuk. Amint látja, nem írta meg a lakáscímét és újabb nevet írt alá. Azt írja, hogy Charles „Cazenore, főposta poste restante, Boston“ névre írjunk. Aligha hiszem, hogy ravasz barátunk személyesen megy a levélért, amit neki azonnal írni fogunk. Így tehát kéznél

kell, hogy legyen valaki, aki azt a személyt megfigyeli, akit maga helyett küld. Számítanak a segítségére?

— Addig állok ott, amíg szükség lesz reá, még ha egy hónapot is kellene a postán tölteni.

— Helyes...

Megirtam tehát a levelet és postára adtam. Maitland a postafőnökkel lépett érintkezésbe, mire azok készséggel kényelmes megfigyelő helyet eagedtek át a számunkra, közvetlen közelében a restante levelek kiadási ablakának. Mihelyt valaki érdeklődik a levél után azonnal értesítenek majd minket.

Nem kellett sokáig várnunk. Másnap a postatiszt megadta a megbeszélt jelt, ami azt jelentette, hogy valaki kéri Charles Cazenora leveleit és mialatt a hivatalnok halasztotta a levél kiadását, Maitland és én feltűnés nélkül beléptünk a közönség számára fenntartott helyiségbe, ahol váratlan látvány tárult szemünk elé. A fiúknél egy fiatal, szép leány állott. Nyílt, kék szemű találkozott az én pillantásommal, melyek sugárzottak az ártatlanságtól. Elmentünk mellette és úgy intéztük a dolgot, hogy kettőnk közé kerüljön és így ki nem siklik közöttünk. Előzőleg megbeszéltük, hogy zsákmányukat feltűnés nélkül az utca mindkét oldalán fogjuk követni; de ez az elővigyázati rendszabály teljesen feleslegesnek bizonyult, mert a fiatal hölgynek láthatólag sejtelve sem volt arról, hogy valaki érdeklődik iránta.

Kényelmesea sétált, néha itt-ott megállt, hogy egy kirakatot megtekintsen, de egyetlen egyszer sem fordult hátra. Ahelyett, hogy elrejtette volna a levelet, kis pénztárczájával együtt kezében tartotta és pedig az írással kifelé.

Különös érzés vett erőt rajtam, mialatt lépteit követtem.

(Folyt. köv.)

6.

estéri
hiva-
öhiva-
gyón-
Felső-
állásra
tői al-

Föld-

it csa-
ge az
n-t is
am-en
kissé
chülés
romban
meg

főleg

Hömr-
séklet

max.	min.
10	1
5	1
3	6
3	8
5	4
4	1
5	5
10	2
10	0
10	5
10	1
6	1
4	4
2	1
1	4
1	4
5	7
0	3
2	6
1	1
2	2
0	3
0	3
2	0
0	8
3	7
2	9
0	8
4	4

AS.

z	Áru
	360
	321
	960
	455
	1080
	392
	566
	274
	270
	188
	105
	930
	360
	225
	405
25	672
	415
	22
	23
	500
	220
60	860
50	1250
50	1250
	29
	38
	44
	48
50	55
	483
	212
	90
85	1143
1	1907
43	2349
90	11720
15	9545
52	58
25	95
	1984
82	24022
90	11720
05	9535
10	9540

SZINHÁZAK.

Szombat, 1909. márczius 6-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Gyermek-herceg.

Történelmi színmű 4 felvonásban. Irtá: Porzsoni Kálmán.

Személyek:

Garai Anna	Alsóghy I.
Elisngor Márta	Török I.
Podjebrad Katalin	Várady A.
V. László király	Garamszeghi Gá
Gilley Ulrik	Mihályi
Hunyady László	Mészáros A.
Vitéz János	Szacsavay
Gara nádor	Gyenes
Podjebrad	Barthos
Szilágyi Mihály	Horváth J.
Csalán	Rózsabegyi
Konrad	Paffy
Venczel	Hajdu
Elisngor Borbála	Demjén M.

Kezdeté 8 órakor.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

VIGSZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak. Az Országos Színészegyesület színesiskolájának előadása.

A vasgyáros.

Színmű négy felvonásban. Irtá: Öhröt György.

Kezdeté 8 órakor.

Este rendes helyárakkal.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Caillavet és Aréne.

Személyek:

A király	Hegedűs
Chamaranda	Fényesi
Bourcier	Géthy
Martha	Komlóssy I.
Lizette	Csáky I.
Blond	Szerényi
Sirmin Chamaraude	Tarany
Thérèse	Góth
Lellorain	Tibanyi
Corneau	Vendrei
Cruchet	Balassa
Gabriel	Gyö. G.
Rivolet	Sarkadi
A püspök	Kazaliczky
A szenátus elnöke	Harsányi
Ripporter	Bárdi
Suzette	Komlóssy I.
Fraucina	Varga A.
Georgette	Dallos I.
Inas	Kassay

Kezdeté 8 órakor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Irtá: Rajna Ferenc. Zenéjét Szép Ernő verseire szerette: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg	Király E.
Von Fluggen	Szirmai
Von Saarburg	Császár
Von Dornenwitz	Sárosi
Von Stackelberg	Margittay
Hellbrück	Simai
Canisius Wolf	Papir
Herna, neje	Erdői B.
Thea, leánya	Kosáry E.
Prosch Libor	Németh
Ede, a fia	Otvos G.
Dürenstein	Pásztor Z.
Erna, a felesége	Nyárányi
Hertha, leányuk	T.Harmath
Jz. Froelcker	Rusko

Kezdeté 8 órakor.

URÁNTA SZINHÁZ.

Nincs előadás.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Feinhals Frig. fellelével:

A nürnbergi mesterdalnokok.

Dalmű 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Wagner R. Ferdin. Irtá: dr. Várady A.

Személyek:

Hans Sachs, cipész	Feinhals
Veit Pogner, ötvös	Várady
Vogelgesang, szűcs	Pichler
Nachtigall, bádacos	Mihályi
Beckmesser, írnok	Dalnoki
Kotliher, pék	Ney B.
Zorn, ördög	Fabricszky
Eissner, szatócs	Juhász
Moser, szabó	Kerész
Ortel, szappanos	Erdős
Schwarz, tásás	Kárpát
Foltz, rézműves	Kornai
Stolzinger Walthar	Arany
Eva, Pogner leánya	Médek A.
David, Sachs inasa	Déri
Magdaléna	Berts M.
Eji ör	Vencell

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Ifjúsági előadás:

A sasfók.

Dráma öt felvonásban. Irtá: Edmond Rostand. Fordította: Ábrányi Emil.

Személyek:

Reichstadi herceg	Törzs
Metternich	Rátkay
Geniz	Thurucz
Oleaus	Czobor
Attasé	Vándory
Dietrichstein	Dobi
Flambeau	Körmeny
A szabó	Z. Molnár
Bombelles	Fényvesy
Ormeester	Sárosy
Az orvos	Boross
Tiburce	Papp
Mária Lujza	Ferrai R.
Terez	T. Halmy M.
Főhercegnő	Mészáros G.
Cameraata grófné	Polgár I.
Elisler Fanny	Lóránt I.

Kezdeté 8 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Hivatalnok urak.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Személyek:

Brechtler gyáros	Vágó
Barna Gábor	Törzs
Ranó neje	Bátori G.
Müller	Papp
Felchi	László
Herzog	Rethey
Vedres	Dobi
Ulrich	Vándori
Réth	Rátkay
Ella, leánya	Tóth I.
Kozma	Tarnay
Vámosiné	Ferrai R.
Dezso, fia	Z. Molnár
Nagy Pál	Czobor
Smolla János	Körmeny
Juliska) gépirónk	Makay G.
Terka)	Kacsóh F.

Kezdeté 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOGRÁF

Nepszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

Péter a csodamajom.

Éneklőképek. Éneki és előadja Baumann. (Saját főtétel.) — Az anonimlevél. — Kötelesség érzet. — Egy szerencsés megmenekülés története. — Csodatorjások. — Konstantinápoly. — A tündérvilág.

Kezdeté 8 órakor, vasár- és ünnepeken 3 órakor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Intelligenz.

Japán Budapesten!

A) A 8 IGAZI GÉSA THE RIOGOCKUS B)

Először Európában!

Szenzációs fellépések. Továbbá

12 új attrakció.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel: délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6 óráig. — Telefon: 93-36.

Pénteken, márczius 19-én este 8 órakor a Zeneakadémia termében

Svärdström

négyes harmadik dalestélye.

Jegyek a 10, 8, 6, 4 és 3 kor-ért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-82.

Az előadás kezdete 9 1/2 órakor

A Müncheneri Scharfrichterek vendéjátéka

1909. márczius 7-ig bezárólag meghosszabbított.

Marya Delvard. M. Henry. Carl Hollitzer. Arens Troll, Heinz Lebrun, Oscar Leu új műsorral. Fényes magyar műsor. — A második rész német. Jegyek 6, 5, 4, 3 korona. — Bővebbet a plakátok.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-út 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órakor. Ma és mindennap Ujdonság!

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt. Ezt megelőzi:

EGY NAGY PETITE.

Bohózat. Irtá: Lucian. Továbbá: Steinhardt, Gyárász, Nedics, Sándor, férfi kettős új muzsaszámokkal, valamint: Tompa Butler, komikus bizáncista és a Walrod-estély, tornaszok, fellépés. A remek telikertben reggelig tánc és zene. — Elsőrendű attrakciók. — Balespótló nincsen.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-út 63. sz. és ozv Kontinó dohánykülönlegességi áruházában, Andrássy-út 29.

Vasár- és ünnepeken délután fél négy órai kezdettel mérsékelt helyáru előadás.

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyságban nyitott Jacard szőnyeg, tartós minőségben 6 fnt 80 krórt.

Rosenberg és Qitt

női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítvánnyal 1895.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

Hatschek N. optikushoz, CSAK Rákóczi-körút 8. sz.

ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőbban kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

Rutorszállítás Beraktározás

Balassa Gyula és Társa Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Az előadás kezdete: 1/29 órakor.

Pénztári órák d. e. 10-11-ig délután 3-9 óráig.

Uj szenzációs műsor. Utazás Kanabokába.

Eredeti néger operett. Előadja a 22 tagból álló, világhírű néger operett-társulat.

16 új varieté-szám.

Előadás után a remek telikertben kabaret, előkelő művészek közreműködésével. — Kitűnő konyha. — Pompás üvegsör. Szombaton, márczius 6-án nagy árcsökkentéssel Banda Marci zenekarának és a néger operett-társulat tagjainak közreműködésével.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER ES KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

11 órakor. Ma: 11 órakor.

„Der Herr Ersatzmann“

Bohózat, írta: Armin József. Rendező: Werner Manó

Ezt megelőzi 9 1/4 órakor

! „Az első Stáció“ !

Bohózat, írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Az 1-es emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú Táncz-Attrakciók kezdete 1/212 órakor.

Kalap-Király

A legelőbbanbb ószi újdonságok megérkeztek s a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak.

Különös gondot fordítunk Beccs partfogásáért esedezünk műhelyünkben Hársfa-u. 33. női kalapok atalaktására. Osztermann és Stern kalapos-mester.

Szigoruan szabott árak! Eskü-nl 6. Klotild-palota.)

EDISON

Mozgófénykép Vállalat VI., Nagymező-utca 21.

Első előadás hétköznap d. u. 8 órakor.

Vasár- és ünnepepeken d. u. 3 órakor.

Első előadás kezdete 11 órakor.

Szenzációs ujdonság!

Műsoron kívül: pártatlan határu énekes és zenei mozgófénykép a világ legelőbbanbb művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárak: Páholy I. K. I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe

Megjelent 100.000 méter ujdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol FOGMÜTERME

Budapest, VII., Rákóczi-út 14. sz. I. em.

Munkálatai jóságát részleltetési kedvezményenyls biztosítja.

RÓZSATEJ

Kitűnő teint-ápolószert 2.- kor. fiatalos udaságot kölcsönöz a bőrnek, balzsamszappan hozzá 60 fillér.

OSAN

Kitűnő fog-ápoló szárvíz 1 kor. 76 fill. Fogpor 88 fill.

TANNINGENE

Legelőbbanbb hajfestőszert 6 korona. Hetekig megmarad, és nem jobb engedi festékét. Sötétszökre, barnára és feketeire.

ANTON J. CZERNY, Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 21. TELEFON 110-22

Minden este 8 órakor:

A szenzációs sikerű márciusi műsor! Beregiss La Bella Rosetti

Orosz és Franciaországban rendőrileg betiltott szenzációs igazalm. nihilista-dráma.

Budapest legkezezetőbb 3 bohózata. Falrengető siker!

A mutyi-szoba Pampoulette éhes A HÁLÓSZOBALÁNY.

Utolsó szépségesték:

A nimfa és a faun násza. — Azonkívül: SZANIN! — Ez pütköm. a Lúbi! — Varjus Antal a cigánykirály. A két mozi. — Mario, chanteur-phenomene. — Sorella Kosmos. — Compagnie Lepomme és még 6 attrakció.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal Orfeum nappali pénztáránál d. e. 9-1-ig, d. u. 3-6-ig.

A félkert tükörtármében Royal-Cabaret. Énekek, új tánc-attrakciók. Czigányzene reggel 6 óráig.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰRÁS-üzletében szerezhetőek meg.

BUDAPEST, Erzsébetkörút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

JAMI

és HALHÓLYAG

Óvszer-különlegességek, valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva. Feltétlen biztos.

Árak tucatonként: korona 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16. Női óvszer „Pessarium oclusivum” Mensinga tanár sz. rint. K 3-3. Bevezető készülék hozzá K 3.-.

Uj! „Auto vaginal Spray” a leginkor legmegbízhatóbb női különlegessége K 15.-. „Diana-óvszer” havijelkötő hölgyek részére K 11.-.

Heskötök, gumi görösrharisnyák és irritátorok. — Szétküldés eredeti gyári árák és titoktartás mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Keleti J.
gummi áruk és betegápolási eszközök gyára
Budapest, IV., Koronabereczeg u. 17.

958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és készítés
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

kötés ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni az ered.

F. Bergerand fils,
parisi különlegességek
(óvszer) gyártmányból. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zart levélben küldetk.

Kivágatott az „E. vetetés”-ből. 25705

DRÓT-KERÍTÉS

LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT

STADLER MIHÁLY

SODRONY-FONYAT-SZIJA ÁRU-ÉS KERÍTÉS-GYÁRNÁL

BUDAPEST
VI. VÁCZI-KÖRÚT 43.

ARJEGYZÉK DIJMENTES.

MEGBIZHATÓ PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Pénzt, rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kereskedelmi áruira, melyeket legújanyosabban bizományba beraktároz

Tauber és Társa
VI., Nagymező-utca 25. sz.

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 filléért mindenütt kapható. 26796

Saját gyártmányú fűthető fűrdőkád körmelegítő-kályhával kádak 14 koronától fel ebb. Elvállalok; mindenféle kutszivatnyok és házi vízvezeték-be rendezéseket legolcsóbb áron. Lefkóvics Adolf, Bpest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-16. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

STANDARD

életbiztosító társaság Edhburgban, Angolhon

Alapított 1825.

Magyarországi fiók
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota)

Évi bevétel	36,638,000 korona
Kiutalt nyereségrészek	170,000,000 "
Vagyon	290,900,000 "
Halálesetek folytán kifizetve	628,474,000 "

A »Standard« kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. © Alacsony díjak. © Szabad világgötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál © Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. © Megtámadhatatlanság. © Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tozmentesítése 6-35 mm. Browning-patrónok használatára készült. Legfőbb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 Korona. **Havirészlet 4 kor.**
12 havi egyenlő részletre 72 korona

Levágandó és hosszánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt.....korona árban, fizetendő.....kor havi részletekben.....tól kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Márczius 15-iki irodalom!

SAS EDE: Hősök-hőse. Nyolcz képmelléklettel. Diszkötésben	7.- kor.
SEBŐK ZSIGMOND: Kossuth Lajos életrajza. Kötve	—60 fill.
RÁKOSI VIKTOR: Korhadó fakeresztek. Harmadik íj. kiad. Diszköt.	4.- kor.
PÓSA L.: Szól az éne. Szavalmi való haz. versek, füzve 2 K. diszköt.	4.- kor.
RÁKOSI VIKTOR: Hős fiúk. Regényes történet a szabadságharzból. Diszkötésben	7.- kor.
PÓSA LAJOS: A szabadság hősei. Képek az 1848-49. szabadságharzból. Képekkel	—60 fill.
Haza és szabadság. Hazafias szavalmányok és költ.	—60 fill.
GAUSS VIKTOR: A piros köpenyeg. Elbeszélés a magyar szabadságharzból. Képekkel	—60 fill.
GAÁL MOZES: A vasember fia. Történeti elbeszélés, képekkel	1.50 fill.
3em apo. Történeti elbeszélés	—60 fill.
HÁVÁS MIHÁLY: A hősök. Hazafias elbeszélés, képekkel	—60 fill.
KNUDY GYULA: A komáromi fiúk. Történeti elbeszélés	1.- kor.
Előre. Hazafias elbeszélés, képekkel	—60 fill.
LENGYEL LAURA: Magyar hősök. Történeti elbeszélés, képpel	1.- kor.
A virradat napja. Történeti elbeszélés, képekkel	1.50 fill.
MADARASSY L.: A kis hadsereg. Történeti elbeszélés	1.- kor.
PÉRINYI LAJOS: A hazáért. Hazafias elbeszélések, képpel	—60 fill.
TÁBORI ROBERT: Gábor Árcm. Történeti elbeszélés	—60 fill.
FARKAS IMRE: A kapitány. Jelenet. Előadja 2 férfi és 1 nő	—30 fill.
ILLYÉS BALINT: Hazafias költemények. Ára füzve 3 kor., kötve	5.- kor.
UNNEPI VERSEK: Szerkeszti dr. Vajda Gyula. Szavalkönyv. Iskolai ünnepélyekre alkalmas költemények gyűjteménye. 2. kiadás. Ez a gyűjt. mény aranykönyve a magyar ifjuságnak. Egyrészt az összes iskolai ünnepélyekre alkalmas szavalkókat csoportosítja, másrészt remekiróink költeményeire mellet az újabb magyar költészet összes nevesebb képviselőinek műveit tartalmazza. A vaskos kötet 300 költeményt tartalmaz. Ára füzve 3 korona, diszkötésben	5 korona.

SINGER és WOLFNER kiadása

Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Férjhezmenne

38 éves rom. kath. gyermektelen községi hivatalnok özvegye...

Részletfizetésre

porcellán-szervizek, lámpák. Kérésre árlap ingyen.

Gramofon

200 koronás, hatalmas, 16 forintos eladó. Dup alemezei.

Csemegecsőlőt,

fagymentesen csomagolva postakosaranként 3.50 K. csemegealma...

Hordóskárosztát,

kosárúvegek 2.20, világos kajsziaracklevárt kg-ját 1.80...

Fajberokat,

lefejtve, kölcsönhordóban, 28 koronájával, kisúston főzött törkölypálinkát...

Kopersó asztalosok

részére mindennemű kopersók díszítései összes temetkezési cikkek...

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás...

Pénzszekrények

és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron...

Gyümölcsfa,

diszfa- és rózsá-árjegyekkel ingyen szolgál Weber faiskolája...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló, ebédlő, szalon, uri szoba és irodai teljes berendezések...

GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám...

Zálogozódulákat

veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

SCHILLER IZIDOR

és szerkeszkedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsírás-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás...

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétel és eladás...

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra...

Pénzt azonnal

butorra, zongorára, kosárokra, varrógépekre, kerékpárokat, kereskedelmi cikkekre...

Ingóságokat

értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából...

Elsőrendű vadonatúj

Singer női varrógép 27 forintért. Készítőkészlettel, 45 darabos szálkával...

GUMMI

és francia halhólyag különlegességeink u. m.: "NEVERIP" 2, 4 K-ért...

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, planinot, czimbalmot, hegedűt, bankhitel, Magyar Orvosi Műszertár

Ha lőhög vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérrel 26796

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárban...

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és eladok. Kérésre éks. érész Budapest, VII., Király-utca 85. szám.

Mme. Valter angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6.

Ha meglepő és praktikus alkalmi ajándékokra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa utóda...

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Bartley tanár amerikai erőtáp-pora...

INGYEN! GUMMI és különféle óvszer-árjegyzékeknek titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük

NAKIRA törvényesen védett férfi gummikülönlegesség, tucatja 12 kor, 3 tucatból 20% engedmény.

Uterus-Spray legújabb higiénikus női szer 14.-korona.

GUMMI-HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucatja. Mintagyűjtemény 12 darabú...

Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)

Pénzelőleggel

beraktározunk bizományba butort, varrógépét, kerékpárt, kereskedelmi cikkeket utólagos díjfizetéssel száraz raktárainkba

Szendró Sándor és Társai VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám 105-94.

Vasbutor. Rézagy 35 fnt, gyermekágy 11, összecusukható vaságy 5, ágybetét vaskeretű 5.50...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, árnyék méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódnál BUDAPEST, ÜLLŐ-UT 123. Telefon 62-80.

A székeldés megkezdődött Luxus áraink nincsenek, darabja 6 FORINT

A. SAUER Meierhöfen bei Karlsbad. Valódi hazaí kanárik, a legfinomabb énekturákkal...

BUTOR

részletre is mélyen leszállított árban kapható a Butor - Udvarban, Budapest, VI., Eötvös-ut 17.

Vadászfegyver

Ritka kedvező alkalmi vétel. egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer kulesu Lancaster 20 fnt.

!! Olcsó kölcsönök !!

Tisztviselő kölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítottól való elutasítás nem akadály.

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg: Filozófiai Irodák Tára

KANT prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni.

LAMPFER könyvkereskedés (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-ut 21.

Automatikus tömegfogó,

patkányok részére 4 K. egereknél 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egeret fog felügyelet nélkül...

INGYEN DRÁGÁBB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYÍTÁSOK DRUNK EGY ÉLETNAPSÁR KÉPET 5 KORONÁÉRT BIZSES PASZPARTYVAL 55-68 CM. MAGYABBAN CSOMAGOLVA 6 ÉNEK